

SPALIS - GRUODIS
1970
Nr. 4 (40)

LIETUVIŲ GYDYTOJŲ BIULETENIS

LIETUVIŲ GYDYTOJŲ BIULETENIS

Pasaulio ir Amerikos Lietuvių Gydytojų
Sąjungos Organas

Garbės Redaktorius: S. Biežis, M.D.

Redaktoriai: S. Budrys M.D., A. Garūnas M.D.,
V. Tauras M.D.

Atsakomąjasis Redaktorius:

M. Budrienė, M.D.
2751 W. 51st Street
Chicago, Illinois 60632

Redakcinė kolegija: V. Paprockas M.D. R.
Povilaitis D.D.S., B. Radzivanas M.D.,
V. Šaulys M.D., J. Valaitis M.D.

Redakcijos Bendradarbiai: H. Armanas M.D.,
Z. Brinkis M.D., Z. Danilevičius M.D.,
K. Gudaitis M.D., D. Jasaitis M.D., F.
Kaunas M.D., J. Kriaučiūnas M.D., P.
Legeckis M.D., J. Meškauskas M.D.,
V. Ramanauskas M.D., A. Pacevičius
M.D., V. Vaitkus M.D. ir A. Zotovas
M.D.

Administratorius: Irena Makštutienė,
8743 Mobile Avenue
Oak Lawn, Illinois 60453

Prenumeratos kaina: \$6.00.

Spausdina M. Morkūno spaustuvė.

Straipsniai su autorių pavarde ar slapyvarde
nebūtinai išreiškia leidėjų ir redakcijos nuo-
monę. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiū-
ra kalbos, formos ir stiliaus atžvilgiu.

LITHUANIAN MEDICAL BULLETIN

M. Budrys M.D. Managing Editor
2751 West 51st Street
Chicago, Illinois 60632

Subscription \$6.00 per year.

T U R I N Y S

<i>Falopinės tūbos prolapsu citologinė diagnozė</i>	115
Regina Padleckas, M.D.	
<i>Audinių sužalojimai vaistus išvirkštus</i>	117
Juozas S. Kriaučiūnas, M.D.	
<i>Kaip pažinti glaukomą</i>	120
Rimas Sidrys, M.D.	
<i>Didžiosios Britanijos žinios</i>	122
K. Valteris, M.D.	
<i>Lietuvos Valstybinė psichiatrinė ligoninė</i>	
<i>Suvalkų Kalvarijoje</i>	124
E. Draugelis, M.D.	
<i>Mano „bendradarbiavimas“ su maskviniais</i>	
<i>okupantais 1940-1941 m.</i>	135
Domas Jasaitis, M.D.	
<i>Profilaktinės medicinos kūrėjas, jo pasekėjai ir</i>	
<i>jų laimėjimai bei nuopelnai</i>	139
P. Legeckis, M.D.	
<i>Lietuvių Gydytojų Moksliniai Darbai</i>	143
Veda J. Valaitis, M.D. ir V. Šaulys, M.D.	
<i>Ramusis vandenynas ir jo pasaulis</i>	145
Henrikas Armanas, M.D.	
<i>Biuletenio dešimtmetis (1960-1970)</i>	149
<i>Lietuvių Gydytojų Darbų Paroda</i>	152
<i>Liet. Gydytojų Biuletenio dešimtmečio minėjimas</i>	156
<i>Sukaktuvininkai</i>	157
<i>Veikla</i>	162
<i>Dantų Gydytojų Skyrius</i>	166
Veda R. Povilaitis, DDS	
<i>Atžalynas</i>	167
<i>Moterų Kampelis</i>	171
<i>Kronika</i>	177
Veda A. Garūnas, M.D.	
<i>In Memoriam</i>	178
VIRŠELYJE: Dr. A. Lipskio tapinys.	

Gyvenimas — trumpas,
 Menas — amžinas,
 Sprendimas — sunkus,
 Patyrimas — dažnai klaidingas.

(Hippokratas)

Dešimt metų! Tai tik akimirka visatai, trumpas momentas tautos gyvenime, bet ilgas ir sunkus laikotarpis mums, kurie pradėjo organizuoti, redaguoti ir leisti Lietuvos Gydytojų Biuletinį.

Lietuvos Gydytojų Biuletinis pasirodė prieš 10 metų mažučiu laikraščeliu, kurį dauguma pasitiko su nepasitikėjimu. Tačiau kelių pasiryžėlių dėka, jis išaugo į didelį ir gražų žurnalą.

Žmonės ateina ir praeina, bet spausdintas žodis liks visada Biuletinyje bandėme atvaizduoti mūsų lietuvių gydytojų darbus, laimėjimus, rūpesčius, nuomonės ir nuotaikas. Nepraėjo nepastebėti ir svarbūs lietuviškos visuomenės minėjimai bei sukaktys.

Švenčiant dešimtmetį pravartu padaryti balansą ir pažiūrėti, ko siekėme ir ką esame padarę.

Vienas iš pirmųjų mūsų tikslų buvo apjungti lietuvius gydytojus, išsiblaškusius po visus penkis kontinentus, į vieną bendrą šeimą. Antras rūpestis buvo puoselėti lietuvišką žodį ir bandyti pritaikinti jį savo profesiniame gyvenime, atsiminti ar sukurti lietuvišką medicinišką terminologiją.

Lietuvių Gydytojų Biuletinis yra surinkęs nepaprastai daug medžiagos iš senosios Lietuvos medicinos istorijos, faktų ir žinių iš Nepriklausomos Lietuvos, liaudies medicinos, o kartu ir mūsų jaunųjų gydytojų laimėjimus medicinos srityje. Kiekvienas Biuletinio numeris buvo pilnas žinių-žinelių apie dabartinį mūsų gyvenimą tiek laisvajame pasaulyje, tiek už geležinės uždangos.

Kiek padarėme tegul sprendžia mūsų kolegos, kartu su mumis dirbą ir gyveną. Tačiau esu tikra, kad galutiną žodį turės tie, kurie ateis po mūsų, kurie studijuos lietuvių istoriją, kurie domės lietuvių gydytojų gyvenimu ir darbais išsivijoje.

Lietuvių Gydytojų Biuletiniui, pradėdant antrąjį dešimtmetį, norėtusi palinkėti naujiems redaktoriams ištvėmės ir ryžto, norėtusi prašyti, kad jie tęstų mūsų pradėtą darbą, kad bandytų išlaikyti mus bendroje šeimoje, ir laikas nuo laiko primintų mums mūsų įsipareigojimus lietuvių tautai ir tėvų žemei.

Milda Budrienė

Redakcijos stalčiuje

Mieli Kolegos:

Lietuviška patarlė sako: „Mokėjai ateiti, mokėk ir išeiti“. Atėjo laikas išeiti. Noriu pasinaudoti šia paskutine proga ir padėkoti visiems, kurie man talkininkavo ir padėjo redaguoti Lietuvos Gydytojų Biuletinį.

Dėkoju garbės redaktoriui dr. S. Biežiui, kuris savo tėvišku žodžiu mane parėmė ir patarė. Gal daugiausia norėčiau padėkoti savo vyrui dr. Stasiui Budriui, kuris kiekvieną straipsnį skaitė, taisė, bėgiojo į spaustuovę ir laikraštį laužė. Man teko tik būti „atsakingai“ prieš suvažiavimo dalyvius ir skaitytojus — tik atsiprašyti ir padėkoti.

Dėkoju dr. V. Taurui ir dr. A. Garūniui, kurie per dešimtį metų kantriai dirbo ir niekad nereikalavo nei padėkos, nei pagarbos, nei atlyginimo.

Dėkoju dr. R. Povilaičiui už „Dantų Gydytojų“ skyriaus vedimą, dr. J. Valaičiui ir dr. V. Šauliui už įdomų skyrių „Lietuvių Gydytojų moksliniai darbai“. Dėkoju ALGS pirminkui dr. V. Paprockui, kuris labai šiltai ir nuoširdžiai prisidėjo prie Biuletinio spausdinimo. Neminėsiu kitų bendradarbių, nes netyčia galiu vieną pavardę praleisti, o tada būtų labai blogai, net ir pasitaisyti neturėčiau progos. Todėl dėkoju visiems Biuletinio bendradarbiams vienu tikrai nuoširdžiu AČIŪ už paaukotą laiką ir atydumą.

Paskutinė ir gal didžiausia padėka yra mūsų administratorei poniai Irenai Makštutienei, kuri per pirmuosius penkerius metus redagavo „Moterų kampelį“, o per paskutiniuosius metus administravo Lietuvos Gydytojų Biuletinį. Niekas nesupras kiek ji laiko pašventė, kiek kartų tempė didžiausias dėžes į paštą, kiek laiškų parašė, prašydama atsilyginti už Biuletinį. Dėkui poniai Makštutienei.

Šį kartą man yra tikrai maloni pareiga — tik dėkoti. Todėl užbaigdama dar kartą noriu padėkoti visiems, kurie padėjo man redaguoti Biuletinį ir šiandien padėjo suruošti mūsų minėjimą — Dėkoju svečiams, menininkams, p. Paukščienei ir ponioms padėjusioms prie įėjimo, loterijos. Ačiū visiems.

Atsakingoji Redaktorė,
MILDA BUDRIENĖ, M.D.

Mielieji Biuletinio skaitytojai,

Laiko ratai rieda pasišokinėdami. Amerikos gyvenimo tempas toks greitas, kad laiko belieka tik būtiniausiems reikalams. L. G. Biuletinį švenčia dešimtmetį, o taip neseniai žengė pirmuosius žingsnius. Prieš penkerius metus iš dr. A. Garūno perėmiau Biuletinio administravimą bei ekspedijavimą ir štai dabar tiesiu atsisveikinimui ranką. Jaučiu, kad, penkerius metus tvarkiusi „Moterų Kampelį“ ir penkerius metus administravusi Biuletinį, atidaviau savo kuklų indėlį ir atlikau savo pareigą. Kiekvienas darbas reikalingas naujų veidų ir nepavargusių rankų.

Administravimo pareigos gali būti labai neįdomios, įkyrios ir nedėkingos, bet jos gali būti ir malonios. Tokios buvo mano. Tokiomis jas padarė gerbiamieji Biuletinio skaitytojai savo nuoširdžiu bendradarbiavimu: gyvas supratimas ir jautrus įvertinimas administratorės pareigų daug prisidėjo prie jų palengvinimo. Už tai esu visiems Biuletinio skaitytojams giliai dėkinga.

Tebūna man leista šia mano atsisveikinimo proga pasveikinti naująją Biuletinio redakciją bei administraciją ir palinkėti našaus darbo ir sklandaus bendradarbiavimo.

Irena Makštutienė

Pranešimas

Slidžių mėgėjai (pradedantys ir vad. ekspertai) dalyvauja 1971 vas 27 - kovo 6 Canadian-American Medical Dental Assn. -CAM-DA- suvažiavime Vail. Colo. Nedelsdami susigiedokit su sekr. - išd. Tony Trapasso, M. D., 816 Ashmun St., Sault Ste. Marie, Mich. 49783, tel. 906-635-5235. Galima visus rūpesčius perleisti ir agentui, Adventure Travel Service, 28 West Adams Ave., Detroit, Mich. 48226, 313-961-6114.

Ta pačia proga norėtusi prikalbinti kolegą Paprocką Sąjungos suvažiavimą iš tvankaus didmiesčio perkelti prie pasakiškojo Jurgio ežero (pvz. Slivynų Blue Manor), su vandenslėdžiu, plaukiojimu, tenisu, tinkliu...

Falopinės tūbos prolapsu citologinė diagnozė

Regina Padleckas, M. D.

Vienas iš pirmųjų ir garsiausių pasaulio citologų George Papanicolaou, 1954 metais pareiškė savo citologijos atlase: „Falopinių tūbų celės retkarčiais gal ir pasiekia gimdos kaklelį, patekdamos ant citologinių kaklelio preparatų, tačiau jų panašumas į gimdos gleivinės celės padaro jų atpažinimą neįmanomu. Falopinių tūbų citologija yra dar nežinoma sritis.“ Dėl anatomicinės tūbų padėties ir Papanicolaou mirties priežasčių dar iki šiol žymios pažangos šioje srityje nebuvo padaryta.

Citologinių vaginos preparatų, paimtų iš pacientų su falopinės tūbos prolapsu, tyrimas davė gerą porgą išstudijuoti tūbos citologiją ir tuo pačiu galimybę šios ligos diagnozei nustatyti. Citologiniai preparatai kai kuriais atvejais buvo palyginti su tų pačių pacientų biopsijų histologiniais preparatais.

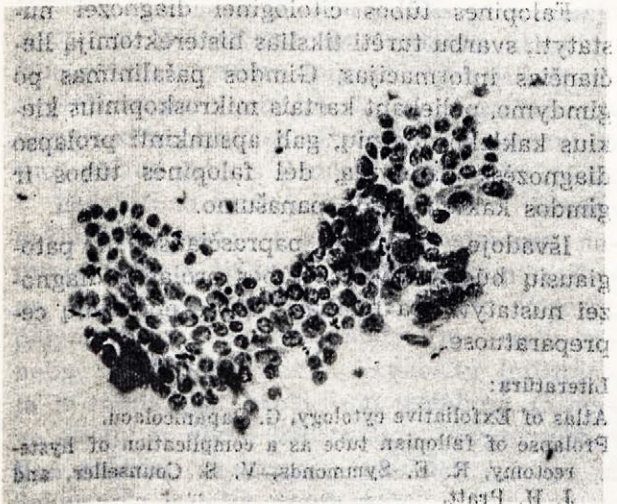
Falopinės tūbos prolapsas į vaginą yra viena iš komplikacijų įvykstančių po gimdos pašalinimo operacijos. Ši komplikacija pasitaiko daug dažniau, negu bendrai galvojama, arba žinoma. Dažnai būdama nesimptomatiška, lieka ginekologų nepastebėta ir neatpažinta. Tūbos prolapsas gali įvykti po bet kurios rūšies gimdos pašalinimo operacijos, tačiau dažniausiai pasitaiko po vaginalinės histerektomijos. Prolapsu priežastys gali būti įvairios: pooperacinės hematomos, vaginos uždegimai, ir abscesai. Gal viena iš dažniausių priežasčių yra

penrose dreno naudojimas operacijos metu pacientams su visokiomis genitalinio trakto infekcijomis. Prolapsas tokiais atvejais įvyksta dreno pašalinimo metu.

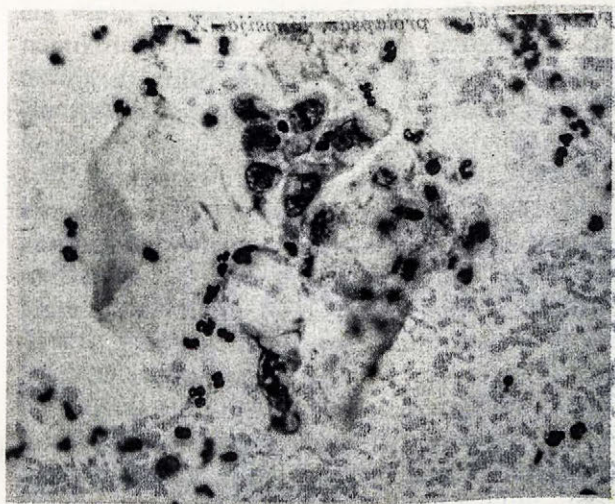
Falopinės tūbos prolapsas gali būti visai be simptomų, arba sukelti tokius simptomus, kaip pasirodymas kraujoto skysčio, arba skausmas apatinėje pilvo dalyje. Apžiūrint, prolapsas atrodo, kaip mažas, rausvas, elastiškas, jautrus audinių mazgelis vaginos siūlėje. Diferencialinė diagnozė yra šlapimo pūslės ir vaginos fistula, kondiloma, papildoma, arba vaginos vėžys ir kiti panašūs pasikeitimai. Tikslus diagnozės nustatymas yra būtinas žingsnis prieš pradedant biopsiją, arba, mūsų patyrimu, suradus falopinės tūbos celės citologiniuose vaginos preparatuose. Šiuo atveju yra svarbu pažinti falopinės tūbos celių morfologiją.

Kaip žinoma, normalios falopinės tūbos gleivinė susideda iš trijų rūšių celių: 1) įvairaus augščio prizminio pavidalo celių su cilijom, 2) sekreciją gaminančių to paties pavidalo celių be cilijų, ir 3) plonų, kylio pavidalo celių.

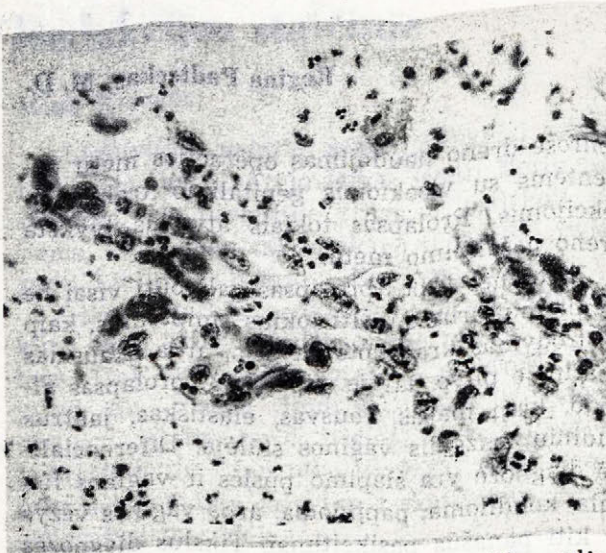
Falopinės tūbos prolapsu atvejuose, vaginaliniuose citologijos preparatuose, tūbos gleivinės celės randamos įvairaus didumo grupėse, ir retkarčiais pavienės. Žiūrint į grupes iš šono, celės turi prizminę formą įvairaus augščio. Iš viršaus, jos sudaro medaus korio vaizdą, su branduoliu kiekvienoje korio akyje. Bendrai,

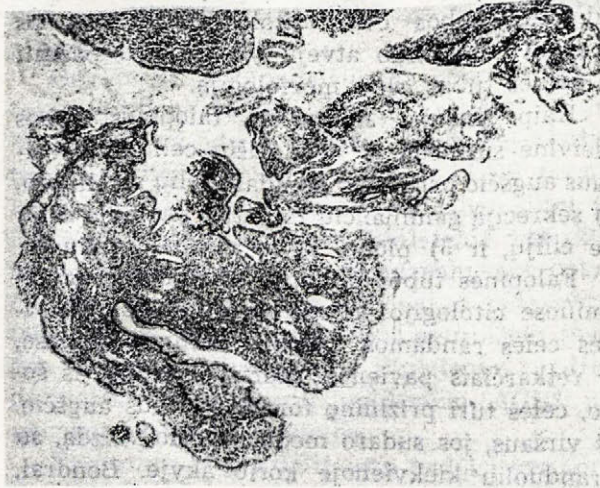
Falopinės tūbos celės vaginaliniame citologijos preparate. X 490

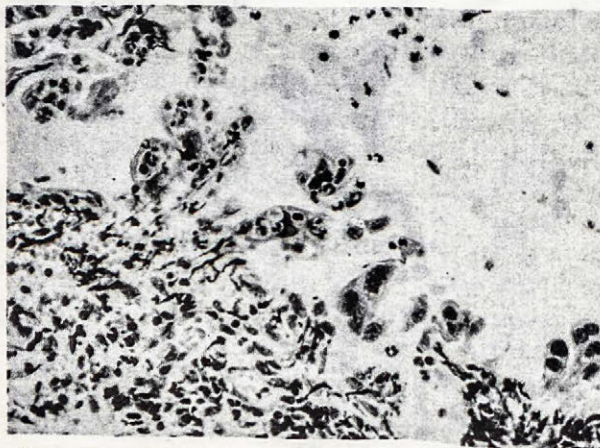
Uždegiminiui pasikeitimui falopinės tūbos celėse. X 750

Žymūs uždegimo pasikeitimai falopinės tūbos celėse.
X 490.

Falopinės tūbos prolapsas, biopsija. X 40

Falopinės tūbos prolapsas. Uždegimo pasikeitimai biopsijoje, X. 490.

falopinės tūbos celės turi daug panašumo į gimdos kaklelio gleivinės celes, dažnai būdamos truputį mažesnės. Daugumoje grupių celės yra vienodo didumo, tačiau kai kada randama didesnių celių išterpusių tarp mažesniųjų. Kai kuriose grupėse matomos gleives gaminančios, taurės formos celės. Naudojant Papanicolaou dažymo būdą citoplazma dažosi dažniausiai bazofiliškai, tai yra melsvai ir turi smulkią struktūrą. Branduoliai dažniausiai būna apvalūs arba pailgi ir turi smulkius chromatino grūdėlius. Cilijų paprastai nerandama. Citologinių preparatų diathesis, arba dugnas kai kuriuose atvejuose yra švarus, arba rodo silpnas uždegimo žymes. Kitais atvejais randami žymūs uždegimo pasikeitimai dugne ir taip pat epitelinėse tūbos celėse. Šios celės yra didesnės, negu normaliai ir jų branduoliai turi aktyvią chromatino struktūrą. Daugumoje branduolių matomi vienas arba keli dideli branduolėliai. Kai kurios celės turi dideles vakuoles, kuriose gali būti leukocitai. Šios celės dažniausiai randamos grupėse ir primena regeneracinius pasikeitimus gimdos kaklelio epitelinėse celėse. Retkarčiais randama apvalios celės, turinčios didelį kiekį žalsvos kompaktiškos citoplazmos ir primenančios gimdos kaklelio metaplastines celes. Tų pačių pacienčių biopsijos taip pat rodo uždegiminius pasikeitimus: tūbos jungiamieji audiniai yra infiltruoti leukocitų, limfocitų ir plazmos celių. Epitelinės celės yra paplokščios arba padidėjusios, daugumoje be cilijų ir turi aktyvius branduolius, arba dideles citoplazmines vakuoles.

Falopines tūbos citologinei diagnozei nustatyti, svarbu turėti tikslias histerektomiją liečiančias informacijas. Gimdos pašalinimas po gimdymo, paliekant kartais mikroskopinius kiekius kaklelio audinių, gali apsunkinti prolapsu diagnozės nustatymą, dėl falopinės tūbos ir gimdos kaklelio celių panašumo.

Išvadoje, vienas iš paprasčiausių ir patogiausių būdų falopinės tūbos prolapsu diagnozei nustatyti yra falopinės tūbos epitelinių ce-preparatuose.

Literatūra:

- Atlas of Exfoliative cytology, G. Papanicolaou.
Prolapse of fallopian tube as a complication of hysterectomy, R. E. Symmonds, V. S. Counsellor, and J. H. Pratt.
Tubal prolapse following vaginal hysterectomy, R. C. Murry, P. G. Bubala.

Audinių sužalojimai vaistus išvirkštus

Juozas S. Kriaučiūnas, M.D.

Gydytojai ir kitas medicinos personalas įvairioms ligoms gydyti dažnai išvirkščia vaistus. Tiek išvirkščiami vaistai, tiek išvirkštimui naudojamos organizmo vietos, audiniai ir organai yra įvairūs. Senai jau buvo pastebėta, kad vieni vaistai daro daugiau, kiti mažiau žalos į išvirkštą aplinką organizme. Žalos dydžiui po vaistų išvirkštimo nustatyti dr. Daniel J. Hanson, Mercy ligoninės Tolede, Ohio, patologas darė ir daro daug tyrimų tuo reikalu. Tos ligoninės stabo gydytojai kviečiami stebėti tuos tyrimus, o norintieji ir aktyviai įsijungti.

Darbas yra milžiniškai didelis, nes išvirkštimams naudojamų vaistų kiekis yra gausus, o ir organizmo audinių yra keliolika. Tuos tyrimus darant nėra galimybės naudoti žmones, nes vaistais išvirkštas audinys su išvirkštimo aplinka galų gale turi būti studijuojamas po mikroskopu. Dr. Hansen pasirinko triušius. Triušiai vyriškos lyties, sverią nuo 1.6 ligi 2.4 kg., vidutiniai 2 kg. Jų gi reikėjo ir reikia daugybės.

Darant išvadas apie audinio sužalojimą po vaisto išvirkštimo reikėjo bent 6-10 triušių kiekvienam atskiram vienetai. Vienetas susidėjo iš triušių išvirkštų tuo pačiu vaistu į tą pačią vietą ir paaukotų po tam tikro nustatyto laiko. Toki vienetai tiriami po 2, 4, 7, 18 ir 40 dienų po išvirkštimo. Taigi, vienam atskiram tyrimui reikėjo 30-50 triušių. Tas pats reikėjo padaryti išvirkščiant kontrolinius skysčius, šiuo atveju skysčius, kuriuose atskiesti ar ištirpinti vaistai (vehicle). Taip pat reikėjo padaryti kitus tyrimus išvirkštus pakartotinai tuos pačius vaistus į anksčiau išvirkštą vietą.

Išvirkštimo vieta ir audiniai buvo tiriami: apžiūrėjimu, sužaloto audinio išmatavimu, nu-fotografavimu, po to apžiūrėjimu po mikroskopu. Čia buvo įvertinamas nekrozės laipsnis, polimorfinių leukocitų, raudonųjų kraujo kūnelių ir mononuklearinių leukocitų infiltracija ir smulkiųjų kraujo indų trombozė. O nervo atveju ir nervo nutrūkimas, fibrozė, riebalinė nekrozė, myelininės makšties nekrozė ir Schwann'o ląstelių proliferacija.

Ligi šiol padaryta tik sekantieji audinių sužalojimo tyrimai: 1. odos poodžio, ten vais-

tus išvirkštus; 2. raumens; 3. nervo, kur išvirkštimas buvo padarytas 1 cm. nuotolyje nuo nervo; ir 4. nervo, kur išvirkštimas buvo padarytas tiesiai į nervą. Čia išvardintų audinių sužalojimai tik kai kuriuos vaistus išvirkštus, daugiausiai antibiotikus, yra ištirti ligi dabar. Šio straipsnio tikslas yra trumpai nurodyti poodžiui, raumeniui ir nervui padaromus sužalojimus išvirkštus kai kuriuos vaistus. Nervo sužalojimas gali būti ir nepataisomas.

Poodžio sužalojimai ištirti išvirkštus sekancius vaistus: chloramphenicol, chloramphenicol succinate, tetracycline ir oxytetracycline. Taip pat ir tų vaistų ištirpimui ir atskiedimui naudojamus skysčius (vehicle). Vaistai buvo išvirkšti į pilvo poodį. Chloramphenicol kiekvienu atveju buvo išvirkšta 1000 mg., o tetracycline ir oxytetracycline 100 mg. Praėjus 24 val. po išvirkštimo triušiai buvo nužudyti ir išvirkštimo vieta buvo tirama matuojant audinių reakcijos dydį, apžiūrint pakitimus ir vėliau tiriant po mikroskopu. Audinio reakcijos dydis buvo įvertinamas relatyviai nuo 0 ligi 4. Mikroskopiniu tyrimu buvo įvertinamas nekrozės laipsnis, polymorphnuclearinių, mononuclearinių ląstelių infiltracija ir relatyvus raudonųjų kraujo kūnelių išsiliejimo laipsnis, taip pat nuo 0 ligi 4.

Kita serija buvo daryta išvirkščiant į tą pačią vietą tą patį vaistą po 24 val. ir triušius paaukojant po 24 val. po antro išvirkštimo. Šių dviejų tyrimų radiniai yra trumpai išreikšti šio straipsnio gale pridėtose lentelėse, I-moj ir II-roj.

Šie tyrimai įrodė, kad didžiausia poodinio audinio reakcija buvo po išvirkštimo chloramphenicol succinate, mažesnė kitus vaistus, mažiausia gi po oxytetracycline, neskaitant hicle išvirkštimų. Reakcija pasireiškė įvairaus dydžio nekroze su odos sunaikinimu įvairaus laipsnio įvairiems vaistams.

Raumenų sužalojimai po vaistų išvirkštimo.

Išvirkštimai buvo daromi į sėdynės raumenis (glutens). Sužalojimai ištirti išvirkštus chloramphenicol succinate, tetracycline, oxytetracycline, penicillin, tų vaistų ištirpinimui naudojamus skysčius ir druskos skiedinį. Rau-

mens sužalojimai trumpai išreikšti trečioje lentelėje, bet tik dalinai.

Bendras apžiūrėjimas ir mikroskopinis tyrimas parodė, kad per visą 40 dienų laiką antibiotikai išvirkštimo vietoj raumenyje buvo priežastimi nekrotinio sužalojimo. Tas sužalojimas buvo įvairaus laipsnio, priklausomai nuo vaisto. Chloramphenicol succinate davė didžiausią sužalojimą, penicillin — mažiausią, o druskos skiedinys tik trumpai trunkantį sužalojimą. Mikroskopinis tyrimas parodė, kad stipriausia reakcija buvo po chloramphenicol succinate išvirkštimo. Čia nekrotinė sritis buvo ištisa, tik su atsitiktinomis gyvo raumens skaidulomis. Tuo tarpu penicillin davė lengvą reakciją ir rasta daug gyvų raumens skaidulų. Stiprios reakcijos atvėju kraujo indai ir kiek mažiau nervų šakelės buvo nekrotizuoti, lengvos reakcijos atvėju beveik nepaliesiti. Stiprios nekrozės atvėju pradžioje eksudativinė reakcija mažiau pasireiškė, nes kraujo indų nekrozė sulaukė uždegiminių ląstelių infiltraciją. Lengvesnės reakcijos, be nekrozės, atvėju buvo pastebėta stipri uždegiminių ląstelių infiltracija. Vėliau, po keliolikos dienų nekrotinė sritis pradėjo jau mažėti prasidėjus granuliacijai ir įaugant naujoms raumens skaiduloms, bet tas buvo pastebėta tik po 18 dienų po tetracycline ir 40 dienų po chloramphenicol išvirkštimų. Sužalotoje srityje vėliau padaugėjo fagocitų skaičius, bet tas reikėsi pamažu ir užtęstai po chloramphenicol. Pagaliau, nekrotinės sritys buvo pakeistos fibrotiniu audiniu.

Nervo sužalojimai po 1 cm. nuotolyje išvirkštimo

Įvairius vaistus išvirkštus 1 cm. nuotolyje nuo nervo rasta tam tikri nervo pakenkimai. Čia į žalą padarytą audiniams apie nervą nežiūrėta, bet tirtas tik nervo sužalojimas. Šiek tiek statistinių žinių parodyta ketvirtoje lentelėje.

Nervą apsupantieji audiniai po tokių išvirkštimų rasta sužaloti ir uždegiminis vyksmas proporcingas aplinkinio audinio sužeidimui. Reakcijos eigoje išsivystė riebalų nekrozė, vėliau fibrozė ir, pagaliau, riebalinių audinių atsistatymas. Nervo makštys veikė kaip apsauga nervui. Tik nedidelė paviršutinė reakcija buvo pastebėta nervingo Nerasta didelio nervo sunaikinimo po antibiotikų išvirkštimo nervo artumoje.

Intranerviniai išvirkštimai

Čia tyrimai buvo daryti išvirkščiant sekančius vaistus: oxytetracycline, tetracycline, chloramphenicol succinate, penicillin, vitamino B compl. su vitaminu C ir druskos skiedinį. Buvo išvirkščiamas į sėdimąjį nervą (sciatic) 0,3 cc. vaisto. Sužalojimo pailiustravimui žiūrėti penktą lentelę.

Nervo nekrozė rasta po kiekvieno vaisto išvirkštimo, išskyrus druskos skiedinį. Nekrozės laipsnis įvairus, priklausomai nuo vaisto. Penicillin davė mažiausią nekrozę. Visi išvirkšti vaistai, išskyrus druskos skiedinį, buvo priežastimi aksono nutrūkimo su nekroze siekiančia toli į nesužalotus audinius. Buvo pastebėta myelino vakuolizacija. Po druskos skiedinio išvirkštimo aksono nutrūkimas buvo tik dalinis ar pasireiškė tik tarpais. Myelino degeneracija pasireiškė išvirkštimo vietoje ir toli už jos po visų vaistų, bet išskyrus druskos skiedinį. Schwann'o ląstelių reakcija pasireiškė stipriai išvirkštame nerve. Čia buvo pastebėtas tų ląstelių padidėjimas ir padaugėjimas, ypač prie nekrotinės zonos pakraščio. Išvirkštas druskos skiedinys davė stiprią Schwann'o ląstelių reakciją, bet tik išvirkštimo vietoje.

Monocitinių ir fagocitinių ląstelių infiltracija pasireiškė mažesniame laipsnyje, negu Schwann'o ląstelių reakcija. Infiltracijos laipsnis po visokių vaistų išvirkštimo buvo panašus, išskyrus druskos skiedinį, kur reakcija buvo gana ribota.

Tiesioginis intranervinis išvirkštimas įvairių vaistų iššaukė sunkų, toli siekiantį degeneratyvinį nervo sužeidimą, siekiantį vietą, kur nervas atsiskiria nuo nugaros smegenų. Mažesnė nekrozė pasireiškė po penicillin išvirkštimo, o po druskos skiedinio tik dalinė nekrozė. Kliniškai tas pasireiškia nervo funkcijos

Lentelė 1. Vienkartinis vaisto išvirkštymas į podį.

Vaistas	Triušių skaičius	Bendra reakcija		Mikroskopinė reakcija				
		Reakcijos dydis cm.	Intensyvumas	Nec	PMN	RBC	Mo	Trombozės %
Tet	30	3,5	3,0	1,7	1,9	0,9	0,6	50
Chl	10	2,5	1,5	1,5	0,7	0,8	0,5	50
Chl suc	30	2,9	1,9	2,5	1,0	0,5	0,6	60
Oxyt re	30	2,0	1,2	1,0	1,3	0,1	0,6	16,6
Oxyt gly	20	2,1	1,5	1,0	1,1	0,1	0,7	10
Tet ve	10	0,7	0,4	0,1	0,1	0,1	0,2	10
Chl ve	10	0,7	0,5	0,1	0,2	0,1	0,1	10
Chl suc ve	10	0,7	0,5	0,1	0,2	0,1	0,1	20
Oxyt ve	10	0,8	0,5	0,1	0,2	0,2	0,2	20

Lentelė II. Dukartinis vaisto išvirkštymas į poodį.

Vaistas	Triušių skaičius	Bendra reakcija		Mikroskopinė reakcija				
		Reakcijos dydis cm.	Intensy- vumas	Nec	PMN	RBC	Mo	Trombo- zės %
Tet	30	4.3	3.7	3.0	2.4	0.9	1.2	63.3
Chl	10	2.8	1.8	2.4	1.0	1.2	1.0	60
Chl suc	30	3.3	2.4	3.3	1.2	1.2	1.0	66.6
Oxyt re	30	2.6	1.7	1.5	1.5	0.6	1.1	23.3
Oxyt gly	20	3.1	2.1	1.4	1.7	0.4	1.0	25

Lentelė III. Sužalojimo dydis po išvirkštimo antibiotikų į raumenis.

Vaistas	Triušių skaičius	Nekrozės ir inflamacijos vidutinis dydis centimetrais				
		2 d.	4 d.	7 d.	18 d.	40 d.
Chl suc	10	6.8	4.8	3.9	2.8	2.8
Chl ve	10	3.5	3.0	2.3	0.5	0.3
Tet	10	4.8	4.9	5.5	2.5	1.6
Tet ve	10	3.1	2.0	2.6	0.8	0.5
Oxyt	10	3.5	3.2	2.4	0.6	0.5
Oxytve	10	3.4	2.2	2.5	0.8	0.7
Pen	10	3.6	2.4	1.1	0.6	0.3
Pen ve	10	1.5	1.2	0.0	0.0	0.0
Sal	10	1.0	0.7	0.0	0.0	0.0

d. čia reiškia dieną ar dienas.

Lentelė IV. Nervo reakcija po 48 val. po išvirkštimo 1 cm nuotolyje. Stebėti 4 nervai grupėje.

Vaistas	Epineuralinė reakcija					Intraneuralinė reakcija					
	PMN	Mo	Fib	Fat	Index 11g 12	Myel	Axon	Schw	Mo	Fat	Index 11g 15
Chl	1.0	2.0	1.5	1.0	5.5	1.0	0.5	0.5	0.5	1.0	3.5
Chl ve	1.0	1.0	0.0	0.0	2.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.5	0.5
Tet	1.5	1.5	1.5	1.0	5.5	0.5	0.5	0.5	0.0	1.0	2.5
Tet ve	0.0	0.5	0.5	0.0	1.0	0.0	0.0	0.0	0.0	1.0	1.0
Oxyt	0.0	1.5	0.5	0.0	2.0	0.5	0.0	0.5	0.0	0.5	1.0
Oxyt ve	0.5	1.0	0.5	0.0	2.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.5	0.5
Pen	1.0	0.5	0.0	0.5	2.0	0.5	0.0	0.0	0.0	0.0	0.5
Pen ve	0.0	0.5	0.0	0.0	0.5	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Sal	0.5	0.5	0.0	0.0	1.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0

Fib čia reiškia fibroblastinę proliferaciją ir fibrozę.

Lentelė V. Nervo reakcija po tiesioginio išvirkštimo į nervą. Tirta 4 nervai kiekvienam vaistui po 4 dienu.

Vaistas	Nec	Axon	Myel	Schw	Mo	Index 0 ligi 15
Chl	2.8	3.0	2.8	2.2	1.5	12.3
Tet	3.0	3.0	3.0	2.0	1.2	12.2
Oxyt	2.5	2.8	3.0	1.8	1.5	11.6
Pen	1.5	2.2	2.5	2.0	1.2	9.6
BC	3.0	3.0	3.0	2.0	1.2	12.2
Sal	0.2	1.2	1.5	1.8	1.2	5.9

praradimu — paralyžiu ir susidarymu traumati-
nių neuromų.

Pailiustravimui aukščiau aprašyto čia pa-
duodamos kelios lentelės. Vietos sutaupymui
trumpinta į Tet, chloramphenicol į Chl, chlo-
ramphenicol succinate į Chl suc, oxytetracy-
cline reconstructed į Oxyt re, oxytetracycline
propylene glykolyje į Oxyt gly, o tų vaistų
ištirpinimui naudojamų skysčių atveju (vehic-
le) prie sutrumpinto vaisto pavadinimo bus
pridedama sutrumpintas ve. Panašiu būdu se-
ka ir kiti sutrumpinimai: penicillin į Pen, pen-
icillin vehicle į Pen ve, druskos skiedinys (sa-
line) į Sal ir vitamino B kompl. su vitaminu
C sutrumpinta į BC. Čia bus sutrumpinti ir
kiti ilgi pavadinimai, pvz.: polymorphnuclear
ląstelės į PMN, raudonieji kraujo kūneliai į
RBC, mononucleariniai į Mo, nekrozė į Nec,
aksono nutrūkimas į Axon, myelininės makš-
ties nutrūkimas į Myel, Schwann'o ląstelių
reakcija į Schw, riebalų nekrozė į Fat, o skai-
čiumi išreikšta visų reakcijų visuma — indek-
sas qutrumpinta į Index.

Panašių lentelių suvestų po skirtingo dienų
skaičiaus galėčiau duoti visą eilę, bet dalyko
pailiustravimui užteks ir čia duotų. Jų norintie-
ji galės rasti šio straipsnio galė išvardintoje li-
teratūroje.

Išvados.

Šitų ir panašių tyrimų daviniais remiantis
patariama išvirkštimams naudoti tuos vaistus,
kurie mažiau žaloja audinius. Mažiau audinius
žalojantieji vaistai turi gauti pirmenybę prieš
daugiau žalojančius, jeigu tik pasirinkimas ga-
limas. Taip pat vaistai turi būti išvirkšti į vie-
tas ar raumenis, kur nepraeina jokie didesni
nervai ir kraujo indai, ypač nervai. Jeigu tik
galima — vengti vaistus išvirkšti iš viso.

Wyeth Laboratories ir Pfizer vaistų kom-
panijos išleido brošiūras, kuriose nurodoma
viastų išvirkštimo į raumenis vietas. Tos vietas
yra: 1. Viršutinis išorinis sėdynės (gluteus
area) ketvirtis; 2. Šlaunies viduryje priekinė
šoninė (vastus lateralis) sritis; 3. Rankoje ran-
kos keliamo raumens (deltoideus) sritis; ir 4.
Ventroglutealinė sritis. Čia susidaro trikampi-
s tarp sekančių anatominių taškų: spina ilia-
ca anterior superior, crista iliaca ir trochanter
major femoris. Pastaroji sritis ypač rekomen-
duojama Šveicarijos patologų. Šiame krašte kai
kurios veteranų ligoninės rado, kad tai labai

gera vieta išvirkštimams, ypač visą laiką lovo-
se praleidžiančių pacientų atvejų.

Iš viso anksčiau pasakyto matome, kad kiekvienas vaistų išvirkštimas daugiau ar mažiau žaloja išvirkštimui vietas audinius. Kiekvienas gydytojas ir kitas medicinos personalas turi tai atsiminti ir, jeigu būtina, nereikia, neišvirkšti vaistų, o duoti juos kitais būdais. Taip pat, jeigu galima, labiau audinius žalojančius vaistus pakeisti mažiau žalos darančiais. Vaistų išvirkštimui reikia parinkti tinkamą vietą, toli nuo praeinančių nervų ir didesnių kraujotakų indų.

Reikia dar pridėti, kad išvirkštimui technika ir instrumentai irgi yra svarbu. Išvirkštimui vietas oda reikia dezinfekuoti. Tas daroma oda valant nuo išvirkštimui numatyto centro į išorę cirkuliariai. Dr. Hanson nuomone, geresni dezinfektoriai, negu alkoholis, yra jodo preparatai ar acetonas.

Darant išvirkštimus pakartotinai neišvirkšti į tą pačią vietą, bet į kitą, tuo bus išvengta didesnio audinių sužalojimo. Prieš išvirkščiant vaistą, kai jau adata įvesta pakankamai giliai į audinį, patariama aspiruoti, ir jeigu neištraukiama kraujotaka ar skysčio, tada išvirkšti vaistus. Taip yra išvengiama išvirkštimų į kraujotakos indus. Ivedant adatą į audinius reikia nuimti pirštą nuo švirkšto stumeklio, kad netyčiomis neišvirkšti vaisto visu adatos taku ir išvengti nereikalingo audinių sužalojimo. Poodis ir rie-

balinis audinys greičiau nekrotizuojami. Išvirkštimui adatos turi būti pakankamai ilgos, kad praeitų odą, poodį ir pasiektų reikiamą raumens gilumą. Kiekvienam asmeniui vartoti atskirą adatą ir švirkštą, tuo būdu bus išvengiama užkrėtimų, ypač hepatito. Gi tas dabar lengvai įvykdoma naudojant po vartojimo išmetamus (disposable) instrumentus, kurie yra gana pigūs ir paruošti naudojimui. Kitokius švirkštus, adatas ir instrumentus reikia sterilizuoti po kiekvieno pavartojimo.

NAUDOTASI:

1. Dr. D. Hanson paskaitos mintys Mercy ligoninės gydytojams.
2. Acute and Chronic Lesions from Antibiotic Injections. D. J. Hanson, M. D. (Tik fotografiniai paveikslai).
3. Tissue Reactions from Injected Antibiotics. Daniel Hanson, M. D.
4. Local Toxic Effects of Broad-Spectrum Antibiotics Following Injections. Daniel J. Hanson. (antibiotics & Chemotherapy, Vol. XI No. 6, June, 1961)
5. Intramuscular Injection Injuries and Complications. Daniel J. Hanson. (GP, January, 1963. Vol. XXVII, No. 1)
6. Acute and Chronic Lesions From Antibiotic Injections. D. J. Hanson, M. D. (Exhibit at Amer. Acad. of GP, Chicago, 1963.)
7. Intramuscular Injections. Wyeth. 1964.
8. Intramuscular Injection Procedures. Wyeth. 1963.
9. How to give an Intramuscular Injection. Pfiser. 1967.

Kaip pažinti glaukomą

Rimas Sidrys, M.D.

Glaukoma yra viena iš svarbiausių aklumo priežasčių pasaulyje. Statistika sako, kad virš 10% aklųjų yra apakinti glaukomos. Kitos pagrindinės aklumo priežastys yra senilinė tinklainės degeneracija, diabetas ir kai kuriuose kraštuose dar vis trachoma. Be to, statistika neparodo, jog glaukominis dangelis atveju diabetas sunaikina tik makulą ir toks žmogus, nors techniškai aklas, nes turi tik 20/200 regėjimą, nėra bejėgis, nes jo tinklainės periferija veikia. Glaukominis aklumas tačiau yra pilnutinis, tokiu atveju akis netenka šviesos pojūčio.

Kas dar paaštrina glaukomos problemą, tai faktas, kad daugumoje atvejų glaukominio aklumo galima būtų buvę išvengti. Jei senilinės ir diabetinės degeneracijos atvejais ligonims tenka būti fatalistais ir tikėtis, kad gal kada nors atėityje gydymas bus surastas, tai glaukomos

atveju gydymas yra žinomas, reikia tik daugiau gydytojo ir ligonio budrumo bei inteligencijos.

Iš pirmo žvilgsnio sprendžiant, glaukomos klausimas yra labai komplikuotas. Glaukomos ekspertas Dr. Saul Sugar savo knygoje, kurią jis išakmiai pavadino "The Glaucomas", išvardina daugiau negu 40 glaukomos rūšių. Kai kuriuos iš jų yra retenybės, kaip heterochrominė glaukoma pasitaikanti kai akys būna nevienodų spalvų, kitos palyginti dažnos kaip kad laikina glaukoma prie akies obuolio kontuzijos. Jomis paprastai tenka rūpintis oftalmologams, šeimos gydytojas gali apie jas užmiršti.

Dvi kasdieninės glaukomos rūšys, kurių nei oftalmologas nei šeimos gydytojas neturi užmiršti, yra ūminė glaukoma ir lėtinė glaukoma. Ūminė glaukoma dar dažnai būna vadinama

užakusio kampo glaukoma, lėtinė — atviro kampo glaukoma.

Šie paskutiniai terminai yra prasmingi, nes jie dviems žodžiais nusako glaukomos kiltį. Glaukomos rūšį nulemia akies anatomiciniai pakitimai ir kameros vanduo (aqueus). Normaliu atveju kameros vanduo būna išskiriamas krumplyne (corpus ciliare), jis plaukia užpakaliu rainelės iki vyzdžio, per kurį patenka į akies kamerą. Kameroj vanduo kurį laiką cirkuliuoja ir paskiau pro kameros periferiją (akies kampas) išsisunkia į Schlemm'o kanalą, o iš ten į veninę sistemą. Glaukomos rūšį nulemia vieta, kur kameros vandens apytaka būna sutrukdyta.

Kai vandens filtracija sustabdoma kameros periferijoje (kampe) prieš Schlemm'o kanalą — turime **ūminę glaukomą**. Kai spaudimas kyla todėl kad venos nespėja kameros vandens nutekinti, vandens kuris jau yra apleidęs kamerą ir Schlemm'o kanalą — **glaukoma būna lėtinė**.

Ūminė Glaukoma

Kaip tad pažinti ūminę glaukomą? Pažinti ją be galo svarbu, nes ūminė glaukoma negydoma gali sunaikinti regėjimą per 24 valandas, o žalą palieka net ir per trumpesnį laiką. Kai užsikemša kameros kampas, jis užsikemša visas iš karto, vandens nubėgimas užgniauziamas. Akies mastu tai katastrofa tolygi jei būtų užgniauzta aorta. Akis pritvinksta iki aštraus raudonumo, akispūdis pakyla tiek, kad akis liečiama pirštais jaučiasi lyg akmuo. Rageną prisiturbia vandens, jos skaidrumas sumažėja. Sfinkterinis raumėniukas, toks jautrus deguonio stokai, tampa paraližuotas, vyzdys išsiplėčia. Skausmas būna labai aštrus — visa akis plėšiama iš vidaus. Daugumas tokių ligonių būna kankinami vėmimo arba bent šlykštulio.

Daugiausia išpopuliarintas glaukomos simptomas yra spalvuotas žiedas apie šviesos, židini. Tai yra šviesos difrakcijos reiškinys, kai šviesa pasiekia tinklainę per mikroskopinio smalkumo rėtį. Šio simptomo populiarumas nėra visai užtarnautas, jis pasitaiko ne vien prie glaukomos, difrakciją gali sukelti ir kataraktos rūšys, netgi ir gleivės plonyčiu sluogsniu dengiančios rageną. Mano patyrimė vėmimas yra tipiškėsnis ir dažniau pasitaikantis glaukomos simptomas negu spalvų žiedas. Medicinos žurnalistai turėtų paskleisti sąvoką, jog ne spalvų žiedas, bet vienos akies staigus paraudimas su skausmais ir vėmimu reiškia glaukomą.

Kas sukelia ūminę glaukomą? Pačios paprasčiausios priežastys yra mechaninės. Kraujas, patekęs į akies kamerą gali kameros kampą užkimšti taip pat lešio griuvenos prie sužeidimų. Purpstantis lešys prie traumatinės kataraktos gali prispausti rainelę prie ragenos periferijos užgniauzdamas kameros kampą. Spontaniškos ūminės glaukomos atvejuose nulemiantieji veiksniai yra šie:

A) Anatomicškai ankštas kampas. Tokios akys yra negilios, mažos, rainelė yra tuoj po rageną. Toliaregių akys, būdamos trumpesnio diametro paprastai turi lankstesnį kampą ir yra daugiau linkusios į glaukomą negu trumparegių akys.

B) Rainelės struktūra. Jauno žmogaus rainelė turi daugybę pakilimų ir įdubimų (lakunos). Tokia rainelė ir prisiglaudus prie ragenos dar pakankamai praleis kameros vandens ir glaukomos bus išvengta. Senatvėje arba prie ligų rainelė atrofuoja ir suplokštėja, glaukomos pavojus padidėja.

C) Periferinės sinechijos. Kameros kampo dalis gali suplokštėti ir net užsigniauzti, nesukeldama tikro priepuolio jei likusis kampas neveikiančią dalį kompensuoja. Tačiau tose užgniauztose vietose susidaro sinechijos, rainelės ir ragenos suaugimai, ta kampo dalis vandens apytakai nebetinka ir tai raidai tęsiantis glaukoma neišvengiama.

Lėtinė Glaukoma

Lėtinė glaukoma savo simptomatologija yra tarytum visiškai skirtinga liga. Jei ūminė glaukoma trenkia kaip žaibas, regėjimą gali sunaikinti per pusę dienos, tai lėtinė glaukoma rausiasi kaip kirminas, jos simptomai — minimalūs, dėmesio neatkreipia. Ji pavojinga savo klastingumu. Gali praeiti eilė metų kol regėjimas žūsta, bet žūsta jis taip pat neatšaukiamai kaip nuo negydomos ūminės glaukomos.

Iš pažiūros tokia akis atrodo visiškai sveika, ligonis kartais skundžiasi akių maudimu, kartais galvos skausmais, bet dažniausiai nusiskundimų jis neturi. Užvilkintoje glaukomoje atsiranda skotomos, optinio nervo įdubimas bet, tada pats geriausias laikas gydymui jau yra praėjęs. Pagrindinis ir beveik vienintelis diagnostinis ginklas yra akispūdis matavimas.

Kaip ginekologijoje buvo peržengtas didelis žingsnis, kada išplito Papanikolau tepinėlių darymas, taip oftalmologijoje yra pribrendęs laikas kiekvienam šeimos gydytojui įduoti į ran-

kas tonometrą akispūdžiui matuoti.

Pats praktiškiausias tonometras yra Schoetz modelis beveik primityvus savo paprastumu. Jis uždedamas ant anestezuotos akies ir atmatuotas svoris išspaudžia į rageną. Svirtelė parodo išspaudimo laipsnį ir tuo pačiu akies kietumą. Aplanacinis tonometras (Goldman) ir Maklakovo tonometras yra paremti tuo pačiu principu. Pats naujusias instrumentas yra atėjęs iš erdvės tyrimo laboratorijų. Tai yra lyg ir pistoletas, kuris šaukia oro gūšį į rageną ir išmatuoja atsimušančio oro resistenciją. Tai labai komplikotas ir brangus aparatas, deja, ne visiškai patikimas. Jis populiarius optometrų tarpe, nes prie jo nereikia akies anestezuoti.

Žinoma, tonometras dar negarantuoja tikslaus akispūdžio matavimo. Jis yra tik įrankis gydytojo rankose. Blogai centruotas tonometras rodys klaidingą (per minkštą) spaudimą. Blogu metodu fiksuodamas vokas, pats gydytojas gali dirbtinai padidinti akispūdį pačiam matavimo momente. Tačiau į šitas paslaptis kiekvienas gydytojas lengvai gali būti išvestas per valandą.

ar dvi glaukomos klinikoj arba ir oftalmologo kabinete. Arba per AMA suvažiavimus visuomet būna vieta kur oftalmologų grupė matuoja kolegoms akispūdžius. Čia irgi gera proga gydytojų porai vienam ant kito išmokti tonometrijos techniką.

Santrauka:

1. Glaukomos problema tebėra aštri ir oftalmologai jos vieni negali išspręsti. Daugumoje atvejų ligonis su glaukoma pirmiausiai kreipiasi pas šeimos gydytoją ir jo potvarkiai dažnai gali nulemti tolimesnę ligos raidą. Kiekvienas gydytojas turi mokėti diagnozuoti glaukomą.

2. Ūminės glaukomos simptomai yra aštrūs akies bei galvos skausmas, paraudusi, blogai matanti akis. Liga yra alarminė, tolygioj kategorijoje su apendicitu arba širdies ataka. Gydymas (kaip taisyklė chirurginis) turi būti pradėtas valandų, ne dienų bėgyje.

3. Lėtinė glaukoma simptomų kaip ir neturi. Ją galima pažinti tik akispūdžio matavimu. Tonometras turėtų pasidaryti kiekvieno gydytojo kasdien vartojamas instrumentas.

Didžiosios Britanijos žinios

K. Välteris, M.D.

Jubiliejiniam Gydytojų Biuletenio numeriui išmintingieji ir žiningieji kolegos, tikiuos parašys rimtus, protingus straipsnius. Aš pasitenkinsiu paprasta informacine „mišraine“.

Neturiu supratimo apie Einšteino reliatyvumo teoriją, bet net ir man aišku, kad laikas ir amžius yra labai reliatyvūs dalykai. Gyviui, kuris gyvena tik vieną dieną — metai yra labai ilgas amžius. Vienių metų žmogus yra tik kūdikis, o dešimties metų tik vaikas; kai astronomai kalbą apie milijonus šviesos metų, tai man tik svaigsta galva.

Dešimties metų laikraštį ar žurną jau galima laikyti subrendusiu padaru. Bet juk spaudos brendimą nulemia ne vien laikas. Sąlygos yra daug svarbesnis veiksnys. Turint pakankamai lėšų, gerų bendradarbių ir administratorių — laikraštis greit subręsta ar net jau gimsta subrędęs! Emigracijoje, suprantama, sąlygos spaudai nėra idealios. Man, už tūkstančių mylių gyvenančiam, aiškėja, kad ir Gydytojų Biuletenis turi sunkumų.

Sunkios darbo sąlygos buvo ir Pabaltijo Universitete, Vokietijoje — Pinneberge, kur

administratorium turėjom didelį pabaltiečių draugą amerikietį Mr. Riggle. Mr. Riggle raštinėj kabėjo šūkis „The impossible we do at once, miracles take a little longer“ (Negalimus dalykus darom tuojau, o stebūklai turi truputį palaukti).

Gydytojų Biuletenis, nors ir sunkiose sąlygose, palaipsniui augo ir bujojo. Žurnalo pažanga buvo ypač žymi Dr. Budrienės redagavimo metais. Mr. Riggle, mūsų įsitikinimu, tikrai darė negalimus dalykus, bet ar Dr. Budrienė daro stebūklus ar tik negalimus dalykus — palieku spręsti žinantiems visas aplinkybes.

Prieš keletą mėnesių mane pasiekė gandai, kad šis G. B. numeris gali būti paskutinis... Tikėkim, kad tai tik pikti gandai! Būtų labai gaila netekti įdomaus, įvairaus ir informatyvaus žurnalo.

Didžiosios Britanijos įvairenybės

Nors Didžioji Britanija garsėja savo senomis tradicijomis ir konservatyvizmu, bet ir čia vyksta žymūs pasikeitimai — beveik revoliucija.

Ši karališka sala, šimtmečiais kankinama colių, pintų, perčų, rodų ir t.t., nutarė, pagaliau, pasekti Europą, t. y. įvesti metrinę sistemą. Pirmoj eilėj bus suprastinta komplikuočiausia pasauly (o gal ir net visame universe?) pinigų sistema: nuo 1971 metų vasario mėnesio 15-tos dienos turėsime tik svarą, susidedantį iš šimto pence'ų. Jaunoji karta jau nebežinos kas buvo tie farthing'ai, tanner'iai, crown'os, half crown'os, florin'os, šilingai bei bob'ai ir t. t. **Pereinamasis periodas** tai bus tikrai „tragiškas“ ne tik svetimšaliams, bet ir patiems britams: šalia senų šilingų ir penų maišysis ir nauji penai. Ot tie naujieji penai tai ir yra tikra painiava: dešimt naujų penų vertė yra lygi dviem šilingams; bet gi ligi šiol buvo (ir dar pusmetį bus!) du šilingai lygu dvidešimt keturiems seniems penams! Vadinas, 10 penų lygu 24 penams! Ne pirmos rūšies matematikams yank'iams nepatariama lankyti šios karališkos salos šiame pereinamame periode...

Neseniai pergyvenom nesitikėtą valdžios „perversmą“. Prieš rinkimus visi pranašai (Opinion Polls) tvirtino, kad socialistai tikrai laimės rinkimus; bet... konservatoriai laimėjo su patenkinama dauguma. Ši staigmena, atrodo, apstulbino ne tik pralaimėjusius socialistus, bet ir... laimėjusius konservatorius! Tiesa, ko va buvo gana arši; abi partijos žadėjo gerovę, gyrėsi savo praeities, dabarties ir ateities žygdarbiais. Matyt, konservatorių pažadai buvo patrauklesni: jie žadėjo sustabdyti spartų kainų kilimą, panaikinti ir sumažinti kai kuriuos mokesčius (Taxes) ir pažaboti nelegalius darbininkų streikus. Ar pažadai bus išpildyti — paaiškės ateity.

Virš minėtos problemos tai tik dalis mūsų bėdų. Šalia debesuotos pasaulio politikos, mūsų vyriausybė turi nemalonių „parapijinių“ rūpesčių: Britų Bendruomenės (British Commonwealth) subyrėjimo grėsmė. Spalvuotieji Bendruomenės nariai šiaušiasi dėl bet kokio Britų bendradarbiavimo su Pietų Afrika ar Rhodezija. Britai yra priversti taikytis tam tikras sankcijas virš minėtoms valstybėms, bet tas Britanijai yra labai nuostolinga... Atrodo, padėtis be išeičių...

Visiems žinoma, kad Didžioji Britanija veržiasi į Bendrąją Europo Rinką (European Common Market), bet ar pavyks įsiveržti — nežinia. Prancūzija yra nepalankiausia Britų įsijungi-

mui į Europos Bendruomenę. Baimė galimo Britų dominavimo?

Kam neįdomios mūsų politinės nesėkmės, tai štai kelios mediciniškos žinutės. Valstybinei Sveikatos Tarnybai (National Health Service) jau virš 20m metų; ji didžiai pasitarnavo Didžiosios Britanijos Sveikatos reikalams. Nereikėtų stebėtis jei tokio masto institucijoje vienur kitur pasireiškia silpnybės, pastebima trūkumai. Administracinis aparatas nepaprastai apstus ir komplikotas, o gydytojų (konsultantų ir bendrosios praktikos gydytojų) ir gailėstingųjų seserų nepriteklis daug kur jaučiamas. Žinoma, jei būtų pakankamai pinigų, tai visi trūkumai bematant išgaruotų! Svarbiausia gydytojų stokos priežastimi yra emigracija į kraštus, kuriuose jie yra geriau apmokami ir duodamos geresnės darbo sąlygos. Nemažai mūsų gydytojų pavilioja doleriniai kraštai.

Valst. Sv. Tarnyba, nors ir su ydomis, yra palaima sergančiam ir jo artimiesiems, kuriems tereikia iškviesti gydytoją ar greitąją pagalbą, o po to reikalai jau savaime tvarkosi.

Dabar planuojama V. S. T-bos reforma „Žalio Popieriaus“ (Green Paper) pavidale. Jau keli mėnesiai kai diskutuojamas Green Paper gydytojų sueigose ir įvairios sugestijos siunčiamos aukštesniems administraciniam organams. Pagrindiniai V. S. T-bos principai nekiečiami, bet administraciniu atžvilgiu bus labiau centralizuota.

Didžioji Britanija, atrodo, yra įvairiausių streikų čempionė! Legalūs ir nelegalūs streikai nesibaigia. Paprastai darbininkai streikuoja dėl aukštesnio atlyginimo ir trumpesnių darbo valandų, bet dažnai organizuojami streikai dėl menkniekių, užgaidų ir tuo susinamas kraštas. Gydytojai, deja, negali streikuoti: etika neleidžia! Tik po ilgų verkšlenimų, karts nuo karto, valdžia malonėja primesti vieną kitą bob'ą ir gydytojams. Taip ši pavasarį speciali komisija (Independent Review Body) rekomendavo pakelti gydytojų atlyginimus 30%. Jaunesniems gydytojams socialistų vyriausybė, be ginčų ir delsimo, padidino algas 30%, bet bendrosios praktikos gydytojams, dantų gydytojams ir konsultantams pridėjo tik 15% ir bylą perdavė Kainų ir atlyginimų Valdybai (National Board for Prices and Incomes), kuri paprastai svarsto darbininkų atlyginimų reika-

lą. Toks valdžios elgesys ižeidė gydytojus. Britų Medikų Sąjunga (British Medical Association) suorganizavo valdžios boikotą: atsisakė rašyti ligos bei sveikatos pažymėjimus ir dalyvauti administraciniuose posėdžiuose. Po trumpo boikoto socialistai pralaimėjo rinkimus, o su nauja valdžia atsirado ir naujos viltys gauti rekomenduotus 30 %, ypač kai Mr. Heath, dabartinis premjeras, niekino socialistus už nevykdymą Review Body rekomendacijų! Deja, Mr. Heath greit užmiršo savo priešrinkiminę kalbą... Po ilgų ir įtampių derybų su sveikatos ministru, vyriausybei, pagaliau, susimylėjo pridėti dar 5%. Vadinasi, vietoj rekomen-

duotų 30%, vargais negalais, gavom 20% priedo. Na, ką gi, geriau negu nieko...

Gal verta paminėti dar vieną keistenybę: nuo šių metų su mumis bus elgiama kaip su automobiliais ar šunimis... t. y. gydytojai galės toliau praktikuoti tik kasmet mokėdami nustatytą mokestį. Nesumokėsi—neturėsi praktikos teisių (License to practice). Jei kam būtų įdomu žinoti kodėl įvedama ši tvarka, tai atsakymas paprastas: General Medical Council (G. M. C.) neišsilaiko iš vienkartinio gydytojų registracijos mokesčio... Gydytojai, bijodami, kad valdžia nesuvalstybintų G. M. C., turėjo sutikti su šia santvarka...

Lietuvos valstybinė psichiatrinė ligoninė Suvalkų Kalvarijoje

Pluoštelis atsiminimų

E. Drangelis, M.D.

Atsikūrus mūsų nepriklausomai valstybei, nedelsiant buvo susirūpinta visais gyvybiniais jos reikalais, taigi ir jos medicinos bei sveikatos sritimis. Be kitų ligoninių bei sveikatos įstaigų buvo įkurta ir Psichiatrinė ligoninė Tauragėje. (Žiur. L. Gyd. Biul. 1969 m. N N 1, 2 ir kitus).

Gaila, neturiu tikslesnių žinių kaip ji ten veikė, personalo sudėties, etc. Jos direktorium buvo dr. J. Kairiūkštis, ne specialistas-psichiatras. Iš Tauragės ligoninė buvo perkelta į Suv. Kalvariją. Manau, kad svarbiausia jos perkėlimo priežastis buvo patalpų netinkamumas.

Ak, tiesa ir Suv. Kalvarijos patalpos nebuvo visai tinkamos, bet buvo daugiau erdvės, o ir susisiekimas patogesnis. Už S. Kalvarijos miestelio gerų varsnų atstume riogsojo grupė 3-jų aukštų — didelių mūrinių namų (buvę rusų kareivinės), kurių keliolika buvo galima lengvai pataisyti, — sudėti duris, langus, etc. Trūkstant lėšų pradžioje buvo atremontuotas vienas pagrindinis pastatas ligoniams, 2 mažesni ligoninės raštinei ir gydytojams, ir dar pora mažiučių virtuvei bei kitiems ūkio reikalams. Dar keliolika didžiulių pastatų buvo vartojami arkliams, jų pašarui, bei ūkio padargams: nebuvo tuo tarpu reikalingi nei durų, nei langų, nei įstiklinimų.

Ligoninės skirtame sklype (apie 10 ha) dar buvo apie 8 didžiulės krūvos plytgalių visiškai sugriautų kareivinių pastatų (50 x 300 metrų), tinko, geležbetono sijų ir p. Šios „kopos“ apaugo vešliais laukiniais krūmais, medžiais, arba sumedėjusiais kiečiais.

Dr. E. Draugelis L. V. Psichiatrinės ligoninės direktorius. 1932-1940..

Rajone netrūko ir milžiniškų plotanų, kurių ypač daug augo tarp miesto ir prieš ligoninę paplentėje (S. Kalv.-Suvalkai). Atrodė tarsi miškas. Susisiekimas buvo gana patogus: geležkelio šaka nuo Kazlų Rūdos į Alytų, automatrica, omnibusai iš Marijampolės. Tiesa, plentai buvo gerokai sudėvėti, duobėti.

Psichiatrinė ligoninė S. Kalvarijoje buvo savo paskirties tik vienintelė, nes lenkams okupavus Vilniaus kraštą, netekom ir Vilniuje veikiančios psichiatrinės ligoninės, o Klaipėdos krašte veikusi psichiatrinė ligoninė dėl nacių daromų trukdymų buvo sunkiai prieinama o ir ligonių užlaikymas tenai buvo brangus.

Mūsų ligoninėje vietų buvo apie 800. Ją aptarnavo apie 200 asmenų personalo: 4 gydyto-

jai, sanitarų apie 150, ir keliasdešimt ūkio reikalams.

Psichiniai ligoniai dažniausia buvo siunčiami valsčių viršaičių, arba policijos. Retai ūkininkai, arba ir kiti mažiau pasiturintieji ryždavosi — talpinti psichinį ligonį į ligoninę, nes paprastai tokie ligoniai ilgai užsibūdavo ligoninėje, daug kainuodavo, tad ir sąskaitos užaugdavo stambios. O nekartą priimant ligonį nei ūkio vedėjas su raštine negalėdavo susigaudyti, kas gi atsakomingas už ligonio išlaikymą ir kieno vardu sąskaitą siųsti. Panašiai buvo direktoriaujant gyd. J. Kairiūkščiui, tas pat ir mano laikais (1932-1940 m.). Kas kita miestelėnai žydai: jie gausiau naudojosi ligonine, buvo daugiau pasiturį, o be to, miesto tvarkdariai (policija) negalėjo leisti psichiniams ligoniams (ypač neramiems) bastytis gatvėse.

Tad nenuostabu, kad ligoninėje geras trečdalis ligonių buvo žydų tautybės. Ir dar įdomu tai, kad jų daugumą sudarė šizofrenikai.

Mano kelias ir takeliai

Netikėta staigmena: 1932 metais aš atsiradau psichiatrinėje ligoninėje. Ne kaip pacientas, bet ligoninės direktorius, vedėjo vietoje.

Tačiau įdomu ir net keista tai, kad šitos specialybės (psichiatrijos) aš niekad nemėgau, jai nesiruošiau ir ja perdaug nesidomėjau.

Net ir studijuodamas Maskvos medicinos fakultete. Anais gerais laikais mūsų mielas „Triumvyratas“ (Matas, Ladas ir aš). Stropiai buvom įsigilinę į bendrą mediciną, o į tokias specialybes kaip akių ligas, gerklės, ausų, akušeriją ar ginekologiją nelabai žavėjomės ir paviršutiniai susipažinom. Kiek daugiau teko susirūpinti — tai chirurgija, nes tuometinė medicinos profesūra reikalavo ir praktiškai ta šaka susidomėti. Taigi, kad gauti „užskaitą“, teko dalyvauti laike operacijų asistentais, žiūrovais, arba palaikyti lancetą, pincetą, etc. Mūsų „Triumvyratas“ žengė dar ir toliau: įsigijom keletą šunų ir paskirtoje tam specialioje klinikos patalpoje juos „operavom“. Vienas davė narkozą, kitas operavo, trečias asistavo. Trečdalis „operacijų“ pavyko (apendectomia, entero-entero stomosis, skrandžio resekcija, etc.) ir tik vienas šuva nugaišo, kiti pasveiko, ir klinikos tarnautojas... tuos „pasveikusius“, pardavė kitiems studentams, kurie privalėjo ruošti chirurgų specialybei...

Labai atsiprašau, kad nukrypau nuo temos, bet ką čia bendro turi šita „chirurgija“ su psi-

chiatrija, paklauskite. Betgi ar nėra žinoma, gyvenimo išmintingų patarlių, kaip: „Homo preponit, — Deus disponit“? arba lietuviškai — „Žmogus šaudo — velnias kulkas gauda“?...

Gyvenimas, likimas dažnai iš žmogaus pasišaipo ir „iškrečia“ visokių netikėtumų.

Imkit, kad ir mane: aš I pasauliniam kare buvau — pėst. pulko gydytoju (kuri čia „specialybė“ būtų tikusi? (Vėliau 55 pėst. divizijos vyresn. ordinatorium) Naručio fronte — Lietuvoje). 1917 metais 63 sujungtos ligoninės Voroneže (kelių tūkstančių vietų!) direktorium. Stačiai neįtikėtina, bet neįstebkit: mane išrinko direktorium „sukilus liaudis“ ir nuvertus seną direktorių. Po kelių mėnesių tokia pat liaudies tik jau Kapsuko — Plepio vyriausybė „mane“ su kitais Vyr. Lietuvių Rusijos Tarybos nariais uždarė Voronežo kalėjime.

Grįžus į tėvynę 1918 metais? Ar darbai, pareigos visuomeninės, politinės sumažėjo, palengvėjo? Anaipol, — jaučio odos neužtektų, kad bent paviršutiniai surašyti. Bet grįžkit prie mano kelio kaip gydytojo.

Atsipalaidojęs nuo man likimo primestų pareigų, — aš tapau priimtas į V. Kauno ligoninę vyresn. ordinatorium (1925-1928 m.). Turiu prisipažinti, kad patekęs į tokią gerą, rimtai tvarkomą ligoninę, aš turėjau „pasitempti“, pakartoti ką buvau pamiršęs ir pastudijuoti ko iš viso nežinojau: ypač ligų analizų ir jų terapijos. Man teko 2 palatų ligoniai, apie 30 asmenų. Mano collegos, bičiuliai man nuoširdžiai padėjo diagnostikos, analizų srityje.

Lig šiol aš negaliu pamiršti nuoširdaus, mielo „Triumvyrato“ nario a.a. Dr. Lado Žilinsko (mirė Džiovininkų sanatorijoje Kaune), kuris man padėjo įsigilinti į mediciniškų analizų ploknybes.

Nuostabiai aš atkūtau ir atgavau savo „kelia“.

Audringu gyvenimo keliu

Tačiau gyvenimo audros netik mažėjo, bet augo, didėjo. Ne tik aš, bet ir tauta blaškoma buvo kaip skiedrelė jūroje...

Steigiamojo seimo dvasia blėso.

Sukilimai (Tauragės, Kauno, etc.), politiniai pasikėsimai, bombų sproginimai. „Suvalkiečių sukilimas“. Bylos, bylos... Kalėjimai. Dimitravo akmens skaldyka. Dujų kamera...

1930 m. Vytauto Didžiojo metai. Bet Lietuvos dangus vis labiau niaukėsi.

Vokiečių provokacijos. Lenkų ultimatas.

Rusų - bolševikų **kultūrinis!!!** bendradarbiavimas. Klaipėdos netekimas. Pupų Dėdė dainavo:

—Vilnius mūsų!
o mes rusų!!...

Bet gyvenimo audra manęs neįveikė, aš dar kartą (ne pirmą ir nepaskutinį) išplaukiau į „krantą“...

Aš ir vėl grįžau į savo numylėtą medicinos darbą. Tiesa, dabar jau V. Kauno m. ligoninėje (1931 m.) jau tik jaunesniuju asistentu. Tiesa, dar buvau ir Šv. Zitos tarnaičių draugijos ligoninės vedėju) 25 lovų), ėjau pareigas ir Kauno apskr. ligonių kasų gydytojo, taip kad nuobodžiauti nebuvo kada. Aš patenkintas buvau, nes grįžau į „savo kelią“.

Dar kartą staigmena

Buvo 1932 metų žiemos pabaigoje naujas, nelauktas įvykis, kuris vėl sudrumstė mano gyvenimą: Staiga aš gaunu iš Sveikatos Departamento kvietimą (neoficialų) atvykti pas direktorių, nes esąs svarbus reikalas. Aš delsiau, abejojau. Po dienos-kitos pakartotinai kviečia. Nuvykau. Direktorius dr. Maciūnas maloniai sutiko mane ir tarė: — esat kviečiamas užimti V. Psichiatrinės ligoninės direktoriaus vietą.

Aš gal sakyti buvau pritrenktas šitos staigmenos, ir griežtai atsisakiau. Mano motyvai esą kils skundai, pavydas kitų, galų gale nė šitos specialybės nesu mėgėjas — nepaveikė.

Direktorius stačiai pasakė: reikia sutvarkyti ligoninę, kuri įgijo blogą vardą; dr. J. K. nesiteikia net atvykti pasiaiškinti, neduoda apyskaičių, etc.

Atrodo, kitos išeities nebuvo. Slėgiamas nežinomų rūpėsių, bet vis dar nepametęs ryžtingumo — sutikau. Aleja jacta est...

Na ir sąlygos mano darbui buvo neblogos. XII kategorijos atlyginimas. Man ir šeimai nemokamas butas ir maistas. Esą bus galima ir privačia praktika užsiimti.

Ir sekančią dieną aš kartu su žmona išvykome į S. Kalvariją.

Pirmas išpūdis rūškanas. Šlapdriba. Šalta. Vėjuota. Tai sniegti tai lyja. Bet tai atitiko ir mūsų ūpui. Aš nujaučiau, kad manęs laukia ypatingas darbas.

Neapsirikau...

Išlipus mudviem iš omnibuso ir pasiteiravus, — kur čia psichiatrinė ligoninė, — pilietis įdėmiai dėptelėjo akimis ir lyg paryškindamas klausimą pasakė: —ar į bepročių namus norite

vykti? Nurodytas kelias buvo nepainus: pro miesto sodą, plentu, tik geros varsnos. Perėjus Šešupės tiltą paplentės kairėje pusėje augo vešlus miškas, už jo turėjo būti ligoninė, dešinėje pusėje kiek atokiau matėsi dvaro pastatai, kur veikė garsus vandens malūnas. Nuosavybė nemažiau garsaus savininko Romanovo.

Ėjom viduriu plento: mažiau buvo balučių bei purvo. Praėję aną tariamą mišką, išvydom kelioliką gramozdiškų, netinkuotų mūrinių namų, nemaža jų buvo be langų ir durų. Jokio šaligatvio, jokios tvoros bei vartų, priėję artimesnį namą tik 2 aukštų jau kiek aptvarkytą (su langais ir durimis), nusprendėm, kad čia gali būti personalo namas, o gal net ir raštinė. Neapsirikom. Antrame aukšte paspaudėm skambutį!. Duryse pasirodė moteris.

—Ar čia gyvena dr. J. Kairiūkštis, ligoninės direktorius? — paklausiau.

—Taip, čia. Bet tuo tarpu jo nėra namie: išvykęs į Kauną.

Aš pasisakiau pavardę ir paaiškinau, kad Sv. Departamento esu skiriamas šitos ligoninės direktorium.

Gaila buvo žiūrėti į sumišusią moterį: —Bet kaip tai? mano vyras išvyko į Kauną... Jis nieko nežino apie atleidimą iš tarnybos... Gal koks nesusipratimas?

Pakvietė užėiti. Kiek pasikalbėję, atsisveikinom ir pažadėjom netrukus atvykti.

Ką gi? graži pradžia.

Atrodė bus ir tokios darbo sąlygos.

Ligoninė

(Žiur. Liet. Enciklopedijos X tomo pusl. 360 ir XXIV).

Kaip minėjau ligonių paprastai būdavo apie 800, ir visą mano buvimo laiką neviršydavo 900, nes ir tokiam skaičiui teko susikimšti, stokojant erdvės, atskirų kambarių izoliacijai, ar poilsiui. Tai buvo paprastų rusų kareivinių tipo namas, su plačiu koridorium, gi šonuose kambariai (palatos), daugiausia keliolikai asmenų. Trijų aukštų pastato galuose buvo vonia, tualetų patalpa ir vienas-kitas mažesnis kambariukas.

Medicinos personalas — be manęs dar 4 nuolatiniai gydytojai: Tekorius. Bliumenzonas, Zarcinas, Rumbauskas, Vebeliūnas. Pasitraukus šiam pastarajam, buvo paskirtas jaunas gyd. Kaunas. Nė vienas jų nebuvo psichiatru specialistu. Tad ir ligonių gydymas ribojosi daugiau pasitaikančių bendrų ligų gydymu. Tik su laiku

pradėjom ir specialų gydymą. Pavyzdžiui, šizofrenikams daryti cardiazolio injekcijas. Vėliau pagalvojom, kad gal praverstų iš Rygos ligoninės parsisiųsdint maliarijos plazmodijų, tik ir vėl suabejojom! ar bus tikslu? Ar neišplatysim dar ir drugio ligos? Atsisakėm. Dar nebuvom girdėję, kad šizofreniją būtų galima gydyti ir pavartojant elektrą (atatinkamos srovės pajėgumo „smūgi“). Tik man patekus į Braziliją (maždaug po 50 metų) teko ir su šituo metodu susipažinti. Kuris jų veiksmingesnis, taip ir liko man neaišku. Daugiau aš tuo ir nesidomavau.

Tad apsiribojom daugiau bendrom priemonėm, kaip pavyzdžiui, neramiems ligoniams taikėm vonią, specialius marškinius (ilgom rankovėm, užrišamom už strėnų), o esant reikalui ir raminančių narkotikų injekcijas. Katatonikus, kurie lyg sumedėję nejudėjo, nevalgė, nekalbėjo ir į nieką nereagavo, teko dirbtinai maitinti, prižiūrėti, kad nepragulėtų šonų, apšvarinti. Personalui nebuvo lengvas darbas. Man pasakojo, kad sanitarai įtūžę dėl neramiųjų keliamo triukšmo juos nuramindavo kumščiais, arba įmesdavo į vienutę be jokių baldų, su grotomis ant lango: aišku ir tokie galų gale apsiramindavo, nes išsisemdavo, netekdavo jėgų.

Nenuostabu, kad miestelėnai, ieškodami pramogų, eidavo pro pat ligoninę, apstodavo langus ir klausydavo, anot jų „cirko“ išdaigų... Visa tai reikėjo skubiai sutvarkyt, kas ir buvo padaryta.

Juodoji knyga

Teko imtis griežtų priemonių, kad slaugytojai (juos) liautųsi skriaudę (mušę) ligonius. Raštinėje įtaisiau „juodąją“ knygą, atseit — pastabų, bei baudų knygą. Prasižengusius įrašydavau, išpėdavau kartą-kitą, bet jau trečią kartą atleisdavau iš tarnybos. Tai buvo lyg „siaubo knyga“, nes nieko negelbėjo nė jų skundai Sveikatos Departamentui.

Ale ir buvo susitelkę tarnautojų dievai žino iš kur, ir kurių kvalifikacijų buvo. Miestelėnai pasakojo, kad Pirmojo gegužio dieną, arba ir kitomis komunizmo švenčių dienomis nemaža tarnautojų demonstruodavo gatvėse raudonais raikščiais krūtines pasipuošę.

Būdavo ir daugiau didesnių nusižengimų: pavyzdžiui, savinimasis ligoniams skirto maisto, atvežtų su ligoniu daiktų (laikrodėlių, žiedų, etc.), nes priimant ligonius nebuvo mados vis-

ką surašyti, suregistruoti. Aišku, ir rūbai nebuvo registruojami, bet verčiami į krūvą ant cementinių grindų, apgriautų kareivinių. Todėl ligoniui pasveikus, ar pagerėjus (tapus ramiam) giminės norėdavo jį atsiimti ir kiek tuomet būdavo priekaištų ir nemalonumo, kai nepavykdavo surasti geresnių atsivežtų rūbų. Ir šį reikalą skubiai reikėjo sutvarkyti.

Žydų tautybės ligoniams buvo leidžiama tam tikrai jų organizacijai pristatyti „košer“ maistą, kas žydų bendruomenę nuteikė labai gerai.

Būdavo ir kitokių ir dar didesnių nemalonumų

Pavyzdžiui vietos krautuvininkai plačiai duodavo tarnautojams „bargan“ ilgam užsimokėjimui prekių. Pradėjo pas mane lankytis nukentėję pirkliai ir skųstis, kad praėjo jau keli metai — nė pinigų nemoka, nė daiktų negražina (spintų, lovų, etc.). Patariau daugiau bargan neduoti ir pažadėjau ir šitą reikalą sutvarkyti.

Neklaužadas tarnautojus išpėjau. To užteko. Pasitaisiusiam ligoniui kartais leisdavo išeiti į sodą, ar padėti ūkio darbininkams, bet pasirodė, ir tokių nebuvo galima palikti vienu be priežiūros (pasitaikė ligonių moterų išprievartavimų, etc.). Taigi nestebėtina, kad ši ligoninė įgijo menką vardą, — beprotnamio. Jau mano laiku buvo toks atsitikimas: vienutėje buvo paliktos 2 ligonės, būk buvusios ramios; kitas sanitarės išsivedė į sodą. Sugrįžus rastas šiurpus vaizdas: viena sėdi susitraukus ant grindų — kita guli negyva paplukus kraujuje, visa subadyta šaukšto kotu. Pasiteiravus, kodėl ji šita padarė, pramurmėjo: — o kam žydai Kristų nukankino? Tai ir suprask žmogus: psichiniai ligonys, bet ir tie „antisemitai“?

Psichinės ligos ir ją gydymas

Mūsų ligoninėje daugiausia ligonių buvo taip vadinamų šizofrenikų (dementia praecox), arba ankstyvosios silpnaprotystės. Tačiau juos tekdavo dar surūšiuoti į ramius, melancholikus, katatonikus (lyg sumedėjusius, suakmenėjusius) ir labai neramius, net agresyvius. Daugiausia vargo buvo su abiejų ligų kraštutinumais: vienus teko valgydinti dirbtinai, vonioje maudyti, guldyti lovoje. Neramiems taikyti ilgų rankovių marškinius, laikyti 36C laipsnių vonioje, arba pritvirtinti lovoje. Kartais tekdavo pavartoti ir narkotikus: scopolamino injekcijas, pantapono, trionalo, morfijaus, etc.

Kitų ligonių — kaip alkoholikų, arterioskle-

rotinių psichozių, melancholikų, uremijos komų, isterikų, maniakų, neurastenikų, buvo labai nedaug. Paranoikų, paralitikų, berods, visai neturėjom. Ir iš viso tariamus silpnapročius ramius stengdavosi laikyti namuose.

Apie cardiazolio injekcijas šizofrenikams jau minėjau. Atrodė, jos buvo gana sėkmingos. Nė hipnozo, arba sugestijos terapijos nevartojom. O ką jau ir bekalbėti, apie psichoanalizę — ?

Man atrodė, kad tvarkoma aplinka, tinkama ligoniui priežiūra, maistas, ir kartais „darbo terapija“ veikė labai teigiamai mūsų ligonius.

Nors mūsų įstatymuose buvo numatyta leisti ūkininkams parsigabenti — pasveikusius (ramius) ligonius įvairiems lengvesniems ūkio darbams (šienui valyti, bulvekasiui, etc.), bet žmonės vengdavo panašių talkininkų: nepasitikėjo, kad atkritę tapę neramiais nepridarytų daugiau „bėdos“, negu naudos. Jau daugiau ligoninės tarnautojai panašiais ligoniais pasinaudodavo. Talkino jie virtuvėje, skalbykloje ir mūsų daržuose.

Jauki aplinka gerai nuteikdavo mūsų ligonių daugumą.

Todėl skubiai teko aptverti, kiemą, sodą, gėlynus, kad nereikalingi miestelėnai — pramogų ieškotojai nesigrupuotų ties ligonių langais, jų neerzintų. Taigi — „cirkas“ pasibaigė.

Kaip buvo parinkti tarnautojai

Šiems patobulinimams bei pagerinimams man reikėjo ne vien tik gerų sanitarų, bet įvairių ir specialybių darbininkų. Samdant naujus sanitarus-(res), aš reikalavau mokėti ir kurį nors amatą, pavyzdžiui, šaltkalvio, elektrotechniko, stalių, virėjų, skalbėjų, duonkepį, daržininkystės. Pamažu atsirado ir orkestro vedėjas, choro dirigentas, ir plaukų kirpikas, fotografas ir mūrininkas. Pasamdžiau net ir Dotnavos Žemės Ūkio akademiją baigusią. Ji labai gerai sutvarkė ne tik vaismedžių sodą (nupirkau iš Prienų klebono Martišiaus 80 obelių čiepu!, (bet ir mažą šiltadaržį), daržovių bei gėlių gaudavom žymiai anksčiau). Kadangi ligoninėje buvo keli net pirmos klasės ligoniai, tai maistas jiems buvo taikomas „pagerintas“. Žinoma, jie buvo apmokami ir brangiau (parai ne 3, bet 8-10 litų!).

Nauji užmojai

Pirmiausia susirūpinau naujų patalpų statyba, bei geriau išlikusių apgriautų namų re-

montu. Mums būtinai reikėjo praplėsti ligoninę bent dar 1000 ligonių.

Vienas užsilikęs didelis namas tam tikslui labai tiko: tik reikėjo kiek perdirbti, perplauoti, žodžiu, jį pritaikyti psichiniams ligoniams: įtaisyti nedūžtamų stiklų langus, daugiau vienučių, daugiau vonių, atatinkamus durų užraktus, etc.

Tai buvo jau smulkmenos. Aš pasinaudojęs proga ryžausi ir daugiau pagerinimų siekti: aš sumaniau įrengti namo gale izoliuotą didelę laboratoriją, kur būtų medicinos personalas galėjęs daryti ir sudėtingesnius tyrimus: ne tik bakteriologinius, bet ir pataloginius.

Mat aš (ir kiti collegos) susiindomavom šizofrenijos priežastimi. Įsigijau tam reikalui atatinkamas literatūras vokiečių, anglų bei rusų kalba. Įsigijau microtomą daryti preciziniams piūviams smegenų ir kitų organų. Jau 1938 metais aš pas prof. Blažį išlaikiau V.D. Kauno universitete medicinos fakultete atatinamus doktoranto egzaminus, mano medicinos daktaro laipsniui gauti — disertacijos tema — „Pataloginiai šizofrenikų smegenų pakitimai“, profesorius kaip įdomią, užgryrė ir aprobavo. Laike 2 metų tą disertaciją turėjau parašyti. Bet. Bet?... „Žmogus šaudo — velnias kulkas gauda“...

Kas dar buvo daroma

Sudaryti jaukią ligoninei aplinką tiko ne tik darželiai bei sodai, tiko laiks nuo laiko ramesnius ligonius vestis į artimą Orijos ežerą pasimaudyti, pakvėpuoti tyru pušų bei tujų oru. Nuostabi, graži Dzūkijos šalies kertelė.

Įdomu, kad pas mus kasmet pradėjo lankytis ekskursijos paskutinių medicinos fakulteto kursų studentai. Jiems vadovavo pats prof. Blažys ir dar vienas-kitas jo asistentų.

Iš pradžių studentai buvo pavadžiojami ligoninės patalpose, supažindinami su įdomesniais ligoniais. Po to vaišinami pietumis ir pabaigai — į Oriją — pasimaudyti. Atrodo, dar vienas-kitas buvęs studentas, dabar esąs jau J.A.V. galėtų apie tai prisiminti.

Darbai bei užsimojimai

Eilė svarbesnių kitų darbų bei užsimojimų, kurie man ir lig šiol malonu prisiminti, tai Šiaulių aikštelės bei estrados sutvarkymas jiems šautuvų bei lengvų kulkosvaidžių įsigijimas.

Isteigimas tarnautojų „taupomos kasos“.

Savanoriškai taupėm, dėjom pinigus, nes buvo numatyta arti ilgoninės, ant Šešupės kran- to įsigyti sklypą, pasistatyti namus tarnauto- jams, kad nereikėtų eiti toli į miestą, mokėti brangią nuomą, etc. Vasaros teatro atviroje scenoje ir žiemą kiemo aikštėje čiuožyklos isteigimas. Visą tai buvo galima įvykdyti, nes turė- jau reikiamų specialistų. Ir pirmiau, kur prie- šais pat ligoninę riogsojo buv. rusų karininkų sugriauti namai, dabar išdygo stilingas lengvas pastatas su gaubtu stogu, su „lyra“ priešakyje, su perkeliama scenos uždanga, žemiau — suf- lerio būdelė ir orkestrui vieta, etc. Orkestro di- rigentas - muzikas J. Buvo ir „dramaturgas“ ir „scenų“ autorius. Dėl šito savotiško tipo noriu keletą žodžių daugiau pasakyti. Tai buvo keis- tas ligonis. Savo laiku jis dirbo Kauno miesto teatre, berods, mokiniu — scenovaizdžių buta- forijos tvarkytojas. Kartą nė iš šio nė iš to, te- atro pastogėje kilo gaisras. Laimei, pavyko gaisrą greit užgesinti. Įtarė ten besikrapštanti tarnautoją teatro mokinį M. Jį atleido iš tarny- bos.

Po tūlo laiko Vilkaviškis pradėjo garsėti nak- tiniais priemiesčio gaisrais. Nė iš šio, nė iš to — ima naktį užsidega tolokai nuo miestelio negyvenamas pastatas-daržinė, ar kas pana- šaus? Seka. Ir vėl įtaria M. Dabar jį jau nuga- bena į mūsų ligoninę. Ten gaisrai pasibaigė, bet už tai pas mus prasidėjo. Kas per vėlu...? Ėmiau klausinėti, tardyti tarnautoją, kuris tu- rėjo saugoti, prižiūrėti M. Pats ligonis buvo sąmoningas, protingai šnekėjo. Galų gale slau- gytojas prisipažino, kad vakar ligonis pasiprašė leisti jam kartu su kitais sanitarais vykti į miestelį bonką alaus išgerti. Žadėjo ir palydo- vams užfundyti. Užfundijo. Išgėrė. Atsisveikino ir pažadėjo vienas grįžti į ligoninę: esąs kelias nepainus, jam žinomas. Ir tą naktį vėl sudegė užmiesčio žydėlio daržinė. To man jau užteko. Užteko ir slaugytojams.

Bet šitas padegėjas ir buvo mūsų „drama- turgas“, ir neblogas scenos tvarkytojas. Bene visą vasarą mūsų scenos meną tvarkė. Bet naktį turėjo miegoti palatoje. Ir tiek. Kito gydymo nebuvo.

Įsirengėm stalių, geriau sakant, karstų dirb- tuve, nes užsakinėti karstus mieste mūsų ligo- ninei buvo per brangu ir nepatogu.

Sutvarkėm ligoninės sandėlius — maistui, ligonių rūbams, arkliams pašarui.

Patobulinta virtuvė: buvo gauti atlikę iš Šau- lių S. centro virimo katilai, bei kiti įrankiai. Praplėsta ir sumechanizuota skalbykla. Darbo buvo apščiai: 800 ligonių baltiniai, o ir poros šimtų personalo chalatai. Naują artezinį šulinį iškasė, nes kartais stigdavo vandens. Duonos kepykla irgi pradėjo veikti.

Šaligatvio, cementinių tiltelių padarymas, juos pagražinant cementiniais rutuliais žymiai pakeitė mūsų įstaigos vaizdą. Bet paties plento pataisymui teko šauktis Kelių valdybos. Man pavyko įtikinti, kad akmenimis grįstu ir dar duobėtu keliu barškėdami ratai kelia per daug triukšmo, kuris neigiamai veikia ligonius. Ir taip ties ligoninę kelio gabalas nuo Šešupės til- to buvo asfaltuotas.

Ligoninės kaminas būtina turėjo būti atski- rai nuo parapijos kapinių tvarkomas. Į šerme- nis ar laidotuves toli gražu nebuvo įmanoma pakviesti net artimųjų giminių. O ką jau ir be- kalbėti apie kokio nors patvaresnio kryžkelio, ar paminklėlio pastatymą. Ir jeigu atvykdavo vėliau kuris nors nabašninko giminė, tai jokių būdu nerasdavo kapo. Iš dek. kleb. M. Krupa- vičiaus gavau didelį plotą senų jau seniai ap- leistų, nenaudojamų parapijos kapinių. Jį ap- tvėrėm, aptvarkėm ir sumanėm pastatyti tiems nežinomiems vargšams bendrą paminklą: tai būtų sumūryta iš laukų akmenų lyg piramidė; jos viršuje — geležinis stilizuotas kryžius. Prie- aškinėje pusėje — lenta su įrašu:

**Jėzau, sūnau Dovydo,
pasigailėk mūsų.**

Ligoniumi mirus ant kapo turėjo būti paży- mėtąs cementinėje lentelėje numeris iš raštinės ligonių registracijos knygu.

Varžybinės

Labai svarbu buvo ligoninę aprūpinti tinkamu maistu ir kitais reikmenimis, žinoma, pi- giausiomis kainomis. Sudariau komisiją — iš Žilvinsko — ūkio vedėjo, vyresnės virėjos ir vieno kito rimtesnio, patyrusio sanitaro. Komi- sijos sudėtis keisdavosi ir jos sudėtis būdavo žinoma tik pačių varžytinių momentu. Varžovai savo pasiūlymus pateikdavo tik raštu.

Įvyko „nuostabių“ pasikeitimų? lig šiol ma- žai žinomi varžovai (dažniausiai miestelio ver- telgos) išnyko. Beliko tik silkių, pipirų bei la- pelių krautuvininkas, na, ir dar žinomas, garsus turtuolis Romanovas — vietos dvaro bei malū- no savininkas. Visus kitus nuvaržė Pieno per-

dirbimo bendrovė, Lietūkis ir kitos rimtos, žinomoms lietuvių firmoms bei bendrovėms.

Kai kas nedalyvavo varžytinėse, pavyzdžiui, anglių pristatymo (katilams kurenti, — turėjom karštu vandeniu apšildomas patalpas). Ir elektros srovę lig šiol naudojom iš Kauno elektros jėgainės. Tekdavo mokėti litą penkiasdešimt centų. KW. Ir šis reikalas pagerėjo: kaimynystėje gyvenęs žydelis užtvėnkė upelį ir elektros srovę gavome po 45 ct. K.W.!

Ilgiausia nenusileido anas garsusis Romanovas: man buvo keista ir nesuprantama, kuriuo būdu jis net Lietūkį nukonkuruodavo? ir sttydavo miltus pigiau? Kartą ėmiau ir pasiūniau jo pristatytų miltų Centr. Analizų laboratorijai. Staigmena: gavau atsakymą, kad miltai turi neleistiną kiekį nuodingų priemaišų skalšių. Pakviečiau išdidų poną ir jam paaiškinau, kas jo laukia. Jis neatrodė, kad buvo nusiminęs, paplojo delnu per savo kelnių kišenių ir tarė: — nebijau nieko, net ir jūsų ministerių — štai kur jie pas mane sėdi... Aš nieko neatsakiau, bet jam buvo iškelta byla, nustojom imti jo miltus ir taip buvo sutvarkytas ir žydu „karalius“.

Vieton akmens anglių (iš Vokietijos) pradėjom naudoti **presuotas durpes**, kurias mums teikė kaimynystėje gyvenęs ūkininkas Tekorius (jo brolis gydytojas dirbo mūsų lignoninėje asistentu). Šitą pakeitimą tik tuomet galėjau padaryti, kada vokiečiai tiek „sunacėjo“, tiek pasidarė įžūlus, kad uždarė susisiekimą su Lietuva:

Jie pradėjo neįsileisti mūsų prekių (gyvulių, arklių, net žąsų!), nes esą, mūsų eksportas užkrečia jų rinką **parazitais**, įvairiomis **limpamomis** ligomis, etc. gerai — smūgis už smūgi! Išrišo valdžia ir žąsų eksporto klausimą. O jis buvo nemažas. Buvo duotas parėdymas: pirkti ir valgyti **po žąsį „nuo kategorijos“**. Man kaipo XIII kategorijos jų teko apščiai.

Tačiau tai buvo tik „žiedeliai“ „vuogutės“ sekė vėliau: Hitleris okupuoja Klaipėdą; lenkai įteikia ultimatumą; rusai bolševikai įveda igulas) mus apginti nuo užpuolikų!!!) ir t.t. ir kt. Bet — apie tai vėliau, — iš eilės.

Įdomesni liginiai ir pavojai („Kristus“)

Kartą į raštinę atėjo pas mane vyresn. slaugytojas ir paklausė — ar reikia užregistruoti tik ką atvykusį keistą liginį. Jis yra sąmoningas. Atvyko pėsčias, niekeno nelydimas. Nuė-

jau pažiūrėti. Stambus, aukšto ūgio vyras. Apšivilkęs panašiu į rusų šventikų „balachoną“ (sutaną); o ir apžėlęs, barzdotas, ne bile šventikas tokią turėjo. Ilgi auliniai batai: Matyt, rankų darbo, nes krautuvėse tokių išmierų nėra. Vienoje rankoje laikė lazdą, kitoje nedidelį krepšiuką. — Kas įdomiausia — visa krūtinė apšagstyta kryželiais, medaliais padarytais iš švaksinyčių antvoželių. Paklausiau, kas esąs ir ko atvyko?

Aš esu Kristus. Einu per pasaulį skelbdamas tiesą, meilę ir taiką... Ką gi? skamba gražiai. Atsakyti jam poilsio tokioje „svarbioje misijoje“ nebuvo patogiu. Neatrodė pamišusiu, tik tie medaliai ir kryžiai ant krūtinės kažinkaip šių laikų „Kristui“ netiko. Liepiau palikti jį, pamaitinti. Po kelių dienų pasiteiravau — ar „Kristus“ dar yra? — ne, paaiškino sanitaras: dingo, išėjo nežinia kur. —

Vėliau man toptelėjo mintis, kad tai galėjo būti ir paprastas šnipas.

Antras įdomesnis liginis, bet jau tikras psichinis, buvo stiprus, kresnas vyras (bene iš Žemaitijos). Raudonas kaip burokas. Beveik protingas, sąmoningas ir darbštus: darbininkai jį dažnai pasitalkindavo sunkiesiems darbams: griuvėsių akmenis, cemento gabalus ardyti, arba dobilų pjauti. Jis save vadindavo „**Dangaus iržemės Viešpačiu**“ ir tiek. Dar paaiškindavo, kad kažinkurie priešai „ištekino jo kraują, visą kraują — nemažiau 5-10 litrų“! Jis buvo laisvas! galėjo eiti į laukus padėti darbininkams, arba vaikščioti sode. Kartą aš labai išsigandau, kaip man einant lauku pažiūrėti dobilų nuo kitų darbininkų, jis staiga atsiskyrė ir baisiai rėkdamas pradėjo bėgti prie manęs ir mostikuodamas dalgiu šaukė — man ištekino kraują! 10 litrų kraujo? Aš dangaus ir žemės Viešpatitais!! — Man, kaip sakoma, ir visos blusos apmirė... Tačiau kiti darbininkai pradėjo jį šaukti, kad eitų darbo dirbti ir negaištų laiko... Jis paklausė, ramiai apsisuko ir toliau varė plačias pradalgės.

2 kart „sukirstas“ studentas

Šitas liginis buvo neramus, kerštingas, labai stiprus. Berods, paskutinio kurso studentas medikas. Jį iš Anatomijos pakartotinai sukirto prof. Ž., ir medikas išsikraustė iš proto, tapo taip agresingas, kad žydelį teko patalpinti lignoninėn. Nedaug reikėjo — mane jis būtų pasmaugęs. Jį atvežę, pasakojo, kad jis ko tik nenudūrė peiliu prof. Ž. Buvo jį jau parsimu-

šes ant grindų ir laimei, išgirdę riksmą bei triukšmą studentai paskutiniu momentu jį sugriebė ir atėmė peilį. Kartą-kitą, aš pavakariais arba net ir vidurnaktyje vizituodavau palatas, kad patikrinti slaugytojų darbą. Taip man atsirakinus bendros tuščios palatos duris lyg kas šmėkstelėjo ir užlindo už plataus piliorio. Nieko nebodamas, nes ligoniai jau turėjo būti savo miegamose palatose, aš rakinau duris į koridorių, kur budėjo slaugytojai. Tuo momentu kaip ant slenksčio pasirodė mūsų vyresn. slaugytojas Lotoža, prie manęs metėsi stud. medikas, tačiau Lotoža irgi gero milžiniško ūgio, o ir jėgų, laiku spėjo sučiupti ligonį. Atbėgo dar keli slaugytojai ir tuomet pavyko mediką nugaleti ir nugabenti į kambarį. Tik per plauką likau gyvas. . .

Kun. S.

Kun. S. baigęs studijas Lietuvoje, išvyko jas pagilinti į Romą. Rūpesčiai materialiniai, o gal ir sunkios studijos blogai paveikė jo psichiką ir jį patalpino mūsų ligoninėje. Tik iš karto jis buvo neramus, bet greit apsiraminė ir daugiau skaitydavo, poteriaudavo, arba pas mane lankydavosi. Atgabenus į ligoninę budintis tarnautojas man pranešė: kad atvežė kunigą. . . Aš nuskubėjau pažiūrėti: mat, inteligentų ligonių ne taip jau daug pasitaikydavo. Pamatęs mane ligonis linksmiai sušuko:

—A! sveikaas, pone Prezidente! — ir užsimojęs plaštaka norėjo man smogti per veidą, bet aš instinktyviai linktelėjau ir smūgio išvengiau. Ak, tiesa, mane nekartą maišydavo su prezidentu, o studentaujant Maskvoje net sutapindavo su caru Mikalojum antruoju. Vis dėl tos „barzdos“ šitokie „sutapimai“ nebuvo man naudingi.

Kelių „inžinierius“

Buvo pas mus ir „inžinierius“, ar tikras ar tik save taip vadino — nesigilinom. Jis buvo ramus. Kalbėdavo sąmoningai. Tik viena jo keistenybė buvo ši: jis nuo kitų ligonių laikydavosi atskirai, dažniausiai stovėdavo prie lango ir žiūrėdavo kur tai į tolį. Kartais lyg su kuo tai kalbėdavosi. Jį užklausus, ko jis čia prie lango stovi? Su kuo kalba? Atsakydavo: — laukiu japonų generolo Suzukki. Jis netrukus turi atvažiuoti automobiliu ir nuvežti mane į Mandžiūriją, kur aš turiu pastatyti gelžkelio liniją, etc. Tai ir tiek. Tą jis kartodavo kasdien.

Mūsų collega, gydytojas k.Y. susirgo šizo-

frenia, iš karto buvo patalpintas į privačią psichiatrinę ligoninę Klaipėdoje. Bet liga ilga. Kartais nepagydoma. Daug kainuoja. Po gerų metų nutarė jį patalpinti mūsų ligoninėje S. Kalvarijoje.

Be to, ir mūsų psichiatrinė ligoninė jau įgijo gerą vardą, netik gydymo, kiek raminančiai poilsio vietovės. Užeidavau vargšo ligonio lankyti: jis dažniausiai gulėjo lyg negyvas, sustingęs, sumedėjęs. Jis buvo atatinamai maitinamas dirbtinu būdu, ir vonioje maudomas. Kalbinamas — nereagavo. Taip praslinko kuone metai.

Kartą pietų metu, man bestebint ir duodant slaugytojams nurodymus, ligonis staiga atsisėdo lovoje, griežtu mostu ištraukė iš burnos zondą ir tarė: — užteks tų kvailysčių! Aš ir pats moku valgyt. . . Ir valgė. Pradėjo kalbėt, vaikščiot.

Aš leidau jam vaikščioti priešais mano butą ir ligoninės raštinę. Takas patogus, apsodintas krūmais, gėlėmis. Nesimaišė ten kiti ligoniai. Ir aš kuone pusmetį stebėjau pro savo buto langus, kaip jis žygiavo į vieną ir kitą galą. Tylėdamas. Su nieku kontakto nenorėdamas palaikyti.

Po to jį giminės parsivežė. Vėliau sužinojau, kad užsiėmė gydytojo praktika, turėjo daug pacientų. (Galų gale net apskrities gydytojo

Prieš pat karą, man patekus į tos apskrities miestą (okupantų vokiečių buvau paskirtas patikrinti mobilizuotų vyrų sveikatos) — užėjau pas kolegą. Jis atrodė, kaip nieko niekur nebuvęs, visiškai sveikas, normalus. Nuosavas namas — kad ir nedidelis, bet jaukus. Skoningai įrengtas. Linksmas ir sveika buvo jo šeima. Nusivedė mane į savo mažiuką sodelį, kur augo keletas obelių, kriaušių, bei vaiskrūmių. Kiek keistai man atrodė, kad sodelio takuose buvo ir daržovių prisodinta (kopūstų, cviklių), bet retai, kas netrukdo atsargiam pasivaikščiojimui! O gal dėlto, kad vietos buvo maža? . . .

„germafroditė“

Vyresnioji slaugytoja jau seniai ligoninėje betarnaujanti, daug prityrusi Lotožienė, man kartą prasitarė, kad viena jauna žydelkaitė, kurių 17-18 metų yra ne mergaitė, bet vyras. . . Aš paaiškinau jai, kad pasitaiko germafroditų, net abiejų lyčių asmenų. Patikrinus, tai ir pasitvirtino. Liepiau mūsų fotografui nufotografuoti visas detales. Psichiatriją studijuojant medžiaga bus reikalinga — pamaniau.

Su kepalu duonos ir degtinės bonka

Stačiai esti gyvenime išdaigėlių, pasišaipymų. Kartais jie mažai patikėtini. Bet taip atsitiko, kaip mūsų pirmos klasės liginį, ramų, beveik sąmoningą, tėvai atsiėmė iš ligininės, nes perbrangiai jis jiems kainuodavo. Buvo ramus, neagresingas, tik viena jo keistenybė buvo galmanija — rašyti skundus prieš karo komendantą.

Na, ir rašė! Jei nenutverdavo popieros lapo, rašė ant laikraščio krašto. Jei neturėdavo laikraščio — rašė ant papirosų dėžutės. Skundai buvo vieni ir tie patys: esą jis neteisėtai buvo komendanto patalpintas į psichiatrinę ligininę... Mums našta palengvėjo, nes liginis kaip sakiau pirmos klasės, taigi teko duoti jam atskirą kambariuką, pagerintą maistą, etc. gerai, kad jis buvo ramus, laisvas be palydovo galėjo vaikščioti sode ir ligininės rajone, nes niekur bėgti nesikėsino ir grįždavo į savo „butą“. Dar tiesa, veik kasdien jis įteikdavo man (kaip ligininės direktoriui) skundą ant nuskriaudusio jį komendanto. Jeigu manęs nebūdavo kabinete, ir niekas jam durų neatidarydavo, tai skundą pakišdavo po durų apačia. Kartais, išgirdus durų skambutį, ir mano žmona priimdavo įteikiamą „skundą“. Netekę tokio simpatingo įnamio, mes visi gailėjomės.

Praėjo mėnesis, ar kitas. Staiga budintis durininkas atskubėjo į raštinę ir išdrožė: — mūsų liginis grįžo!... vienas... ant pečių nešinas juodos duonos kepalą ir butelis skaidriosios!..

Visi išskubėjom pažiūrėti tų „dyvų“. Iš tikro grįžo vienas, be palydovo. Iš jo nevisai aiškių paaiškinimų supratom, kad jis kur tai Paprūsėje buvo apgyvendintas ūkyje. Jam ten nusiبدو ir jis grįžo pas draugus, parnešė ir lauktuvių...

Mano planai griūva

Bet dar blogiau, kaip „normalūs“ patenka į psichiatrinę ligininę. Aš čia turiu omenyje lenkus karius, kurie, besigelbėdami nuo vokiečių bei rusų triuškinančių armijų pabėgo į Lietuvą. Gerokas jų būrys (apie 1200 lenkų vien karininkų) buvo patalpinti naujai atremontuotoje mūsų ligininės dalyje, kur aš numaciau patalpinti bent 1000 ligininių, kur įruošiau modernią laboratoriją ne tik mediciniškiems paprasčiau analizams adryti, bet ir ruošti moksliniams tyrimams. Kaip minėjau, turėjau ir atitinkamos literatūros, reikiamų aparatų (mikro-

skopą, mikrotomą, etc.) ir šizofrenikų lavonų (smegenų formaline konservuojamų).

Sajungininkų tarptautinės komisijos parėdymu ir į mūsų ligininę buvo patalpinti lenkai belaisviai. Ant greitųjų izoliavom savo dalį, kad ponams netrukdytų ramybės. Bet ponai lenkai nebuvo patenkinti: jie skundėsi tai komisijai ir T. Raud. Kryžiui, kad blogai užlaidomi, prastai maitinami, etc. Tačiau jie buvo maitinami atskirai. Mūsų įstaiga nė piršto nebuvo pridėjusi prie jų. Aš neturėjau nė pareigos, nė laiko rūpintis išdidžiais įnamiais.

O be to, jie už spygliuotų vielų tvoros buvo izoliuoti. Vėliau atvykusi revizija, rado skundus nepagrįstus. Kaip ilgai jie ir mes vargom susispaudę, gerai neprisimenu. Bene bus tai jau 1939 metais, kaip rusai bolševikai įsibrovė į mūsų tėvynę ir įkūrė savo įgulas. Nežinau kieno parėdymu, bet mūsų nekviesti svečiai — lenkai karininkai buvo išgabenti kitur kur? Tik vėliau paaiškėjo, kad „mūsų saulė, tėvas bei mokytojas“ Stalinas įsakė juos Katyne sušaudyti kartu su kitais bene 10,000 lenkų karininkų... Daug mūsų tarnautojai turėjo pasidarbuoti, kol išvalė patalpą, atkimšo kanalizacijos vamzdžius, ištraukė paliktas granatas.

Ne tik pasaulio padangė niaukėsi...

Mūsų ligininės gyvenimas įėjo į normalias vėžes. Pagerėjo. Pagrožėjo. Apsitvarkė. Ir prasižengimų pasitaikydavo jau žymiai mažiau. Kartą vieną atsiųstą (ir rekomenduotą) sanitarę turėjau atleisti iš pareigų, nes jos budėjimo metu naktį pro langą išsoko liginė, nusilaužė kojas ir mirė.

Arba vieno išdidaus pareigūno sesuo, ji buvo sučiupta virtuvėje (buvo virėjos padėjėja) besisavinanti maisto produktus: ūkio vedėjas pavakary patikrinęs tuščius pieno bidonus rado sukrautą gražią atsargėlę (sviesto, kavos, dešros, etc.). Patariau jai gražumu parašyti pasitraukimo prašymą. Atvykęs broliukas niršo, putojo ant manęs. Aš jam aiškinau: kuo čia esu dėtas? Sesuo pati atsisakė.

Bet biauriausia, kad skundikas organizavo ir inspiravo asistentas gyd. Zarcinas. Buvo geras veidmainys. Kaip vakarais aš pailsėdamas vaikščiodavau savo darželyje, jis tarsi pripuolamai netyčia užeidavo ir užvesdavo kalbą apie netinkamą vyriausybę, apie netinkamus ministrus, net ir patį prezidentą, gerokai juodindavo.

Man buvo nuostabi jo bukaprotystė: juk tai šlykšti, ciniška provokacija!... Nejaugi jis mane laikė tokiu nesusigaudančiu, naïviu prasčiokėliu, kad jo šitos akcijos negalėjęs būčiau suprasti? Aš jo nepažinojau. Kas jis per vienas? Iš kur atsirado? Ar iš tikrųjų jis yra gydytojas?

Pasakojo, kad karui baigiantis jis atsirado iš Sibiro. Ten vedė Skriabino seserį (Molotovo) kelis kartus keitė tikėjimą ir t.t. ir t.t.

Man išvykstant atostogų, jį palikdavau savo pavaduotoju. Paskutinį kartą aš prieš laiką grįžau ir ant Zarcino durų pastebėjau savo kortelę. Supratau: jis viliojo ir mano pacientus. Gražu. Tarnybos reikalais nuvykęs į Sveikatos Dept. sužinojau, kad mano pavaduotojas rimtai veržiasi į direktoriaus vietą. Direktorius man besišypsodamas pasakojo, kad gyd. Zarcinas patiekė jam planą kaip „geriau, pigiau tvarkyti ligoninę“. Buvo pasiūles net sumažinti maisto davinį ir kitokius taupymus daryti. Direktorius nesutiko su jo planu. Tada, aš šiek tiek daugiau to asistento žygių papasakojau: (iškabos keitimą pavyzdinių), nemokamų vaistų pardavinėjimą, manęs šmeižimą bei provokavimą, etc. Direktorius juokdamasis man tarė: — Laikykitės.

Netrukus atvyko iš V. Kontrolės revizijos komisija. Du tarnautojai nuodugniai susipažino su ligoninės knygomis, išlaidų dokumentais, su esamu inventorium, padarytų bei daromų išlaidų, etc. Gilinosi net į mano veiklos tinkamumą.

Dirbo stropiai, net 9 mėnesius! Revizijos depto direktorius, susipažinęs su byla, kurią revizoriai patiekė, pasakė: reikalas mažiau vertas išvalgyto kiaušinio lukšto...

Bet, vistiek byla buvo iškelta.

Svarbiausi kaltinimai:

1. nebuvo išrašytos sąskaitos už laikomus ligonius. (NB neišrašinėjo tokių sąskaitų nė mano pirmtakas)!

2. nebuvo reikalaujami pinigai iš asmenų, kurie ligonių darbu naudojosi (daugiausia pačios ligoninės personalo, ir tik vieno kito apylinkės ūkininko)!

3. nebuvo dar ano direktoriaus laikų užpajamuotas žąsų plunksnos ir kiaušinių šeriai. (NB mano laiku jokių paukščių bei gyvulių nepjovėm, pirkom tik mėsą).

4. leidau ligoninėje varyti iš rugių naminę ir personalui vartoti. Čia tai jau „rimtas“ kaltinimas, tik visa bėda — aš nežinojau, kad jie varė, ir neteko matyti girtų.

5. Kam aš suorganizavau be Taupomų Kasų Įstaigos žinios bei leidimo įkurti Psichiatrinės ligoninės tarnautojų kasą. Esą, taisyklės tai draudė.

6. Iš virtuvės pagamintą maistą kartais man atnešdavo į butą virtuvės darbininkės, kartais pasveikusi ligonė Papaurelienė, kuri nuolat virtuvėje padėdavo. (Mat, be algos aš galėjau gauti butą, maistą, patarnavimą nemokamai. Bet už ligonio patarnavimą aš privalėjau mokėti į įstaigos kasą).

7. Kodėl aš ne laiku leidau atostogauti vieną sanitarą 1 savaitę, o jis tuo metu mano ūkyje pataisė nulūžusį maniežo dyselį. Ir aš už jo tą darbo dieną neįmokėjau pinigų į kasą. Ir daugiau panašių nesąmonių buvo prirašyta, tik gaila, kad jų Teisme man neteko išklausti: mat, man atsiradus šviesiojo teismo prieškamkaryje, pastebėjo buvęs vid. reik. ministeris advokatas Petras Leonas ir sužinojęs reikalą išėjo šypsodamas pasakė: — galite vykti ramybėje namo.

Į Vilnių!

Bet tie įvykiai dar taip greit nepasibaigė. Buvau pakviestas ir į Sveikatos Departamentą. Matyt, ir pačiam direktoriui toji „šuniava“ įgriso. Jis prašė tūlų paaiškinimų dėl daromų remontų, pagerinimų, ypač tų, kurie surišti su pajamomis bei išlaidomis.

Pavyzdžiui, jis abejojo, ar apsimokėjo statyti „vasaros teatrą“, įrengti žiemą čiuožyklą, aptverti rajoną, etc. Juk buvo ir išlaidų? Aš sutikau, kad buvo išlaidų, bet turėjom ir pajamų, todėl viską galėjom įrengti. Ūkio būdu, nejudinant numatytos sąmatos.

Vistiek jis reiškė abejonę, kad geriau būtų buvę gautas lėšas įnešti į ligoninės kasą, papildant nustatytą ligoninės-pajamų-išlaidų sąmatą? Esą, mažiau būtų buvę erzelio, skundų, etc.

Matyt, ir mano nervai jau buvo gerokai išsekę ir aš tariu: gerai, — galiu viską atitaisyti ir gražinti pirmą kartą būklėn! Einant Napoleono kodeksu (kuris dar Suvalkijoje veikia) aš visą ką padariau ant „svetimos“ žemės (t. yra ant ligoninės rajono) turiu teisę nusiimti, nugriauti, tvoras nuardyti, pasodintus čiepus iškasti, ir persisodinti, kur tik man bus patogiau ir t.t., bet gautas pajamas už teatrą, čiuožyklą, etc. įnešiu į Valstybės išdą... Direktorius nedavė man pabaigti, bet tarė: na, ne, taip nebus gerai: Palikite, kaip jau padaryta. Bet, sakykite, ar tamsta dar nepavargai? Ar nesutiktum persikelti į Vilniaus psichiatrinę ligoninę direk-

torium? Pasibaigtų tie skundai, etc.? Aš sutikau nuvykti, apsidairyti. Grįžęs pažadėjau duoti atsakymą.

Rytojaus dieną nuvykau. Bet taip viskas ten man dvelktelėjo šaltuma, tuštuma, — ir personalas, ir ligoniai, ir aplinka, kad aš sugrįžęs atgal dep. direkt. pasakiau: ne! Bet ir S. Kalv. ligoninėje aš neilgai tvėriau.

Pradžia pabaigos (1939-1940)

Grįžau į savo mielą, sutvarkytą aplinką. Bet ūpas ir mano ir tarnautojų buvo blogas, prislėgtas.

Ne tik neaiškumas, bet ir grėsmė mūs visų laukė. Jei kas buvo patenkintas, tai tik komunistuojantieji, bet ir tų nebuvo daug.

Politrukai bei čekistai landžiojo ne tik rajone, bet ir ligoninės patalpose. Aišku — landžiojo neatsiklausę, bet ir nepranešę savo vizito tikslų. Spėlioju sau vienas, kad buvę rusų (!) kareivinės jiems pravers. Buvo nepatenkinti, kad tiek daug ligonių užima patalpas.

Ar negalima jų išrašyti? klausinėjo prisispyrę. Aš jau girdėjau jų dėsni: **kas nedirba tas nevalgo**. Kiek vėliau praktikoje jie tai ir vykdė, ir vokiečiai naciai nuo jų neatsiliko.

Dar vienas staigus vizitas, bet jau **paskutinis**: atvykęs į kabinetą jaunas, gan simpatiškas žydų tautybės vyrukas paaiškino, akd esąs gydytojas; Sveikatos Departamento direktoriaus Kagano siunčiamas perimti iš manęs pareigų... Aš to jau senokai laukiau.

Vis labiau ir labiau aiškėjo, kad įvyko mūsų valstybėje katastrofiškas pakitimas, nes diriguoja jau Dekanazovas, o ne mūsų pačių vyriausybė.

Naujam direktoriui rodžiau, aiškinau viską: į pareigas įvesdinimas užtruko apie savaitę. Mano šeima buvo išvykus į ūkį, tad vietos buvo pakankamai. Apgyvendinau savo bute. Atrodė, kad naujas direktorius tikrai simpatiškas, taktiškas: jis ne tik mane gyrė už gerai sutvarkytą ligoninę, bet įsakė raštininkui ant visų įstaigos durų pritvirtinti skelbimą. „Buv. direktoriaus tvarką vykdyti ir toliau“. Norėjosi pridėti Amen!

Atsipalaidojęs nuo tiek metų slėgiančios mane naštos, nuvykau pas Sveikatos Dep. naują direktorių — Kaganą, mūsų pilietį. Pasiteiravau apie tolimesnį mano likimą. Išgirdau ir įdomių dalykų, pavyzdžiui, kad jo pasiūstas gydytojas susipažinęs su mano darbu, su užves-

Dr. E. Draugelis su žmona. 1970.

ta tvarka, etc. labai palankiai referavo viską ir pasipiktinęs kai kurių tarnautojų skundais juos patarė atmesti, kaip nepagrįstus šmeižtus.

Direktorius man pasiūlė Gižų valsč. Sveikatos Punkto vedėjo pareigas. Na, ką gi? Juk rusų patarlė sako ryškiai: „jei stinga žuvų, čiupk kad ir vėžį“ (Na bezribji — i rak riba).

Gižų sveik. punktą gavau, kaip vėliau paaiškėjo, tik dėlto, kad neatsirado žydų tautybės gydytojo, kuris būtų sutikęs eiti tas pareigas tokiaime „nejaukiame“ užkampyje. Bet aš buvau patenkintas. Darbo nedaug. Lankiau vieną kitą punktą į priklausantią vietovę.

Ligonių kaip ir nebuvo. Aplankiau ir savo gimtąjį kaimą Bardauskus, kur 1888 metais bal. 11 d. gimiau, augau. Labai, labai malonu buvo, bet tai jau paskutinis gimtinės vizitas. Ne tik mūsų tėvynės, bet ir viso pasaulio dangus niau-kėsi, žaibai plieskė, griaustiniai griaudė. 1941 metai. Rusai bolševikai įsistiprinę tėvynėje siautėjo: suiminėjo, sodino į kalėjimą, nukankindavo, šaudydavo ir trėmė.

Birželio mėn. 22 d. staigus nacių įsiveržimas į Lietuvą. „Laikinoji Lietuvos Vyriausybė“ kreipėsi į tautą, burtis apie ją, atsikratyti rusų bolševikų (kurie dezorganizuoti jau bėgo), grįžti prie savo darbų bei pareigų, kad naujas okupantas nedrįstų pasikėsinti į mūsų Tautą, bei Valstybę. Nuvykau į Kauną pas Sveikatos reikalų tvarkytoją gyd. M. Jis patarė negrįžti į Kalv. psich. ligoninės direktoriaus vietą: rado mane nelabai tinkamą, o ir tūli tarnautojai buvo prieš mane ir nuolat skundėsi. Ačiū Dievui —atsisakiau, ir dar kartą likau išgelbėtas...

Mano „bendradarbiavimas“ su maskviniais okupantais 1940-1941 m.

Domas Jasaitis, M.D.

1940 m. pavasarį buvo neramu Europoje. Hitleris po ilgo delsimo pradėjo vykdyti savo planus. Balandžio mėn. okupavo Daniją ir Norvegiją. Gegužės mėn. 10 d. Wehrmachto šarvuočiai, aplenkę Maginot liniją, nesulaikomai veržėsi prie Atlanto pakrančių. Ir Lietuvoje sklido sunki nuotaika ir dėjosi vaiduokliški įvykiai. Pradėjo dingti iš sovietinių karinių bazių raudonarmiečiai. Jie „sugebėdavo“ išlikti net lietaus nutekėjimo vamzdžiais. Maskva priekabingai kaltino už tai Lietuvą.

Juo vokiečiai smarkiau veržėsi į Prancūziją, Belgiją ir Olandiją — juo įžulesni buvo S. Rusijos reikalavimai Lietuvai. Nors ano meto mūsų vyriausybė introvertiškai tylėjo arba neįtikinančiai ramino, bet tauta nerimo, nes nujautė atmaurojančią iš Rytų raudonąją pabaisą.

Ir įvyko tai, ko buvo laukiama.

1940 m. birželio 15 d. trečią valandą po pietų, grįždamas iš Joniškėlio, Šiaulių apskr., kur buvau nuvykęs gydyti sergančią baronesą Grothus, įjungiau automobilio radio... Kau- no stotis kartojo, kad pagal Lietuvos ir Maskvos susitarimą įžygiuoja į mūsų kraštą Raudonosios armijos daliniai. Vyriausybė kvietė sutikti ją draugiškai. Tai modernių laikų išauginta hipokrizija — priešą atnešanti vergijos jungą sutikti draugiškai. Ypač skaudu buvo tai girdėti, nes Rusija per penkerius šimtus metų savo ekspansijos pavergė keliasdešimts tautų. Tačiau nė vienai iš jų negražino politinės laisvės, nepagelbėjo išsiaugštinti tautinės kultūros. Tik neatlaidžiai išnaudojo jas medžiagiškai. Tad juo labiau nebuvo galima laukti nieko gero iš Raudonųjų okupantų, nes visas pasaulis jau buvo patyręs apie jų 1917-1940 laikotarpį padarytus smurtiškus veiksmus, kurie po Antro pasaulinio karo vadinami genocidu.

Pirmojo Pasaulinio karo trukmėje, aš praleidau tremtyje Rusijoje ištisus penkerius metus. Jau tuomet nusprendžiau, kad jei karo audros vėl užgož mūsų tėvynę, tai niekur iš jos nesitrauksiu. Matomai panašiai galvojo visa tauta, nes tik mažas skaičius lietuvių, gelbėdami savo gyvybę, pasitraukė į Vokietiją.

Prasidėjo ilgoji, be aušros vergijos naktis...

Mano tiesioginis ir artimas bendradarbiavimas su okupantais prasidėjo liepos 11 d. naktį, kurioje buvo suimta apie 4000 lietuvių. Jų skaičiuje buvau ir aš. Suimtieji nebuvo kriminaliniai nusikaltėliai, tik faktiškai ar potencialūs komunistinio smurtinio režimo priešai.

Prasidėjo ilgokos ideologinės ir politinės rekolekcijos: trys savaitės Šiaulių kalėjimo vienetėje ir viena savaitė Kauno kalėjimo bendroje kameroje. Tai buvo dar geri laikai, nes beveik visi kalėjimo tarnautojai buvo lietuviai. Išimti sudarė naujos administracijos viršūnės — rusiškos NKVD pareigūnai. Jie į kalinių nusiskundimus grubiai atšaudavo: „Kalėjimas tai nėra sanatorija. Kai Smetonos įvestas kalėjimo statutą bus panaikintos tai bus visai kitaip“.

Šiaulių kalėjime manęs netardė. Nuolatos kartojo, kad mano suėmimas yra nesusipratimas ir aš būsiu greitai paleistas. Tačiau, nelaukta mane nugabeno į Kauno S. D. kalėjimą. Iš jo keletą kartų naktimis mane vežė į Saugumo Rūmus (Kauno Apskr. Valdybos rūmai). Ten, kambaryje 72, su manim dialogavo tardytojas Matusevič, kuris sakėsi esąs rytų kilmės rusas, inžinierius optikas, tardytojo pareigas einąs partijos apkrova. Ir jis jokių konkrečių kaltinimų nepateikė. Tris nakteles praleidome dialoguose apie tikėjimą, politinę ir visuomeninę santvarką. Buvo daug aštrių ir užlūžtančių momentų. Tačiau mano pavyko (bent taip man atrodė) jo visus klastingus išpuolius atmušti ir viliojančius pažadus atmesti. Jam nepavyko tuose moksliniuose filosofiniuose, religiniuose, politiniuose ginčuose išieiti laimėtoju ir paguldyti mane ant menčių. Į jo klausimą ar aš esąs komunistas aš nedvejojantį atsakiau: „Ne“ — „Tai kodėl jūs kaliniams komunistams padėjote“.

— „Kaip krikščionis ir žmogus!..“

„Man visiškai tai nesuprantama“.

— „Kodėl? Negi buvo teisinga už raudonos vėliavos iškėlimą gegužės pirmąją bausti keliais metais kalėjimo?“

— „Bet šiais atvejais jūsų vyriausybė elgėsi peršvelniai... Mes už tokius prajovus nusikaltimus šaudome“.

Viskas gerai, kas gerai baigėsi. Po vieno tokio naktinio dialogo, jis pasakė: „Daktare, aš jus

paleisiu“... Net neleido grįžti į kalėjimą. Telefonavo kad atvežtų iš kalėjimo mano rūbus, įteikė raštelį, kad esu paleidžiamas, atsisveikino ir išėjo.

Pirmas bendradarbiavimo aktas baigėsi. Man jis buvo nepaprastai naudingas. Jis padėjo galutinai suformuoti laikysenos ir veiklos liniją. Kalėjime išgyventi pavojai įgalino mane susidaryti veiksmingą žmogišką vertybių skalę. Stiprindamasis mano krikščioniškos pasaulėžvalgos idėjomis, sugebėjau susikurti vizijas, kad žmogaus asmens dorinio taurumo pradas yra didesnis už sliekišką biologišką išlikimą... Tos vizijos vairavo mano veiksmus per abidvi okupacijas. Tikiu, kad jos išgelbėjo mano gyvybę.

Rugpiūčio 3 Lietuva buvo įjungta į S. Rusiją. Skubiais tempais ji buvo sovietinama. Lapkričio pradžioje Šiaulių miesto Vykdomojo Komiteto pirmininkas A. Ulpis iškviėtė mane į savo kabinetą ir prašė sutikti būti Miesto Sveikatos skyriaus viršininku. Ilgai spyriausi, nors gerai žinojau, kad sovietiškoje santvarkoje visi turi tarnauti.

A. Ulpis negalėdamas gauti galutinį mano sutikimą, prašė nuvykti pas Šiaulių m. (Gorkomo) komunistų partijos sekretorių S. Solovjovą. Ir su juo vedžiau ilgus ginčus dėl siūlomo darbo. Įrodinėjau, kad tą vietą turi užimti komunistas, nes toksai nebūdamas, jis neturės partijos ir kitų istaigų pasitikėjimo. O aš toks nesu... Aiškinau, kad aš niekad netarnavau, nepažįstu gerai sovietiškos medicinos ir sveikatos apsaugos. Tad negalėsiu tinkamai atlikti pareigų. Niekas nepadėjo. Galop aš pasakiau, kad negaliu sutikti eiti tų pareigų, nes neseniai buvau kalėjime. Jis susijaudinęs paklausė: „Kada?“ „Visai neseniai... jau sovietinėje santvarkoje“.

—„Tačiau jus paleido. Tačiau jūs dabar laisvas. O tai parodo, kad jūs buvote tik įtariamasis. Visa buvo ištirta. Ir jūs laisvas. Visi įtarimai pašalinti ir sovietinė vyriausybė jums pasitiki“... Jis ištiesė ranką ir kviečiančiai tarė: „Dirbkime socialistinės tėvynės labui.“

Sutikau. Vėliau, S. Solovjovas mano darbe buvo didžiausia atrama. Tik jam besąlyginiai padedant pavyko chaotiškais laikais ir sąlygose įgyventi chaotišką visuotinį nemokamą gydymą. Buvo nusavinti dr. M. Bakčio, Varpo g. naujai pastatyti namai ir įkurta juose Centrinė

Šiaulių poliklinika, kurioje veikė visų specialybių skyriai. Ten pat buvo įkurta dantų ligų ambulatorija, klinikinė-bakteriologinė laboratorija ir rentgeno spindulių kabinetas. Poliklinika turėjo pasisėkimą ir atliko jai skirtą uždavinį. Gydytojai nebuvo priešiški poliklinikai. Privati praktika dar nebuvo uždrausta, tai gydytojai turėjo pajamų iš privatinės praktikos ir gaudavo atlyginimus iš istaigų, kuriose dirbo. Gydytojų skaičius smarkiai augo — pakilo iki 80. Tačiau jų neužteko visuotinei medicininei pagalbai teikti. Daug vargo buvo su vykimu pas ligonius į namus, ypačiai nakties metu. Greitosios pagalbos automobilių tais laikais Šiauliuose nebuvo. Reikėjo naudotis vežikais. Tačiau nebuvo lengva išskirti gydytojus vyksti pas ligonius. Šiauliuose buvo didelė okupacinės kariuomenės įgula. Kai kurių komandyrų žmonos buvo gydytojos ir norėjo įsijungti į medicininį darbą. Laikui bėgant Liaudies Sveikatos komisarijatas leido jas įjungti į darbą. Bet čia atsirado didelė kliūtis: nė vienas sovietiškas gydytojas nemokėjo lietuvių kalbos, o dauguma lituvių ligonių nekalbėjo rusiškai. Padėtį „gelbėdavo“ vežikas: jis tapdavo vertėjas. Bet tasai santykiavimo būdas gydytojo su ligoniu buvo apverktinas ir ydingas.

Šiaulių miestas neturėjo savo ligoninės. Jame veikė tik Žydų ligoninė 80 lovų. Joje nebuvo tinkamo vandentiekio, skalbyklos, laboratorijos, morgo ir t.t. Po Pirmojo karo miesto savivaldybė išnuomavo ją iš Žydų bendruomenės. Beveik dešimts metų ten buvo miesto ligoninė, nes Miesto ir Apskritis savivaldybės tik 1939 metais susitarė ir pradėjo statyti naują 600 lovų ligoninę Parodos aikštėje prie Aušros alėjos ir pavadinti ją Šiaulių miesto ir apskrities ligonine. Ji turėjo būti baigta statyti 1942 m. Įvedus nemokamą gydymą nebuvo galima pasitenkinti su sena ligonine. Todėl ligoninės reikalas buvo išspręstas nusavinant Šiauliuose esančias privačias ligonines ir tinkamus namus. Tai padarius aprūpinimas sergančių ligoninėje gydymu buvo pakenciamai aptvarkytas: Moterų ligų skyrius tilpo buv. dr. Goldbergo ligoninėje buv. dr. Lunco namuose, Trakų g-vė, buvo patalpintas Vaikų ligų skyrius, chirurginis skyrius įsikurdino buv. dr. Mickaus ligoninėje (Pagyžių g.), Vidaus ligų skyrius buvo perkeltas į naujai pastatytus mūrinius namus kampas Pagyžių-Višinskio gatvėse, Veneros ligų skyrius pasiliko senoje vie-

toje — Stoties g. Pasiliko senoje vietoje ir Akių, Ausų ir Nosies ligų skyriaus (Vilniaus g.) Visuose skyriuose buvo apie 370 lovų. Toksai liginės skyrių išblaškymas sumažino gydymo efektą ir labai pabrangino jos išlaikymą ir paskunkino jos administravimą. Be išvardintų didelių minusų buvo kitokių trūkumų. Tačiau minėtas Šiaulių m. liginės išplėtimas buvo svarbus įnašas sveikatingumui ugdyti. Tai įvykdyti daug padėjo liginės direktorius dr. B. Levinas. Mudviem pavyko gauti kadru skyriaus viršininkės Babrauskaitės sutikimą padaryti liginės tarnautojais šv. Jėzaus širdies vienuoles, kurių namai buvo Šiauliuose. Juos uždarė okupantai. Į Šiaulių liginę jų atėjo virš 20. Nors jos buvo tik patarnautojos, bet jų pasišventimas ir pasiryžimas tarnauti kenčiančiam žmogui buvo jėga, kuri įgalino administracijai ligočių slaugymą ir kitas darbo sritis (virtuvę, skalbyklą ir kt.) palaikyti aukštumoje vis didėjančiame tarybinės santvarkos sukurtame chaotiškame nepastovume. Jos dirbo ne tik už save, bet ir už kitus.

Tačiau galutinai stacionarinio gydymo reikalą galėjo išspręsti tik aukščiau minėtos liginės pastatymas. Tad aptvarkęs visuotinio gydymo reikalus, pradėjau visomis išgalėmis jį statybą vykdyti.

Liginė pradėjo greitai augti. Jau gegužės vidury buvo baigiama statyti trečio aukšto sienas. Atrodė, kad tokia sparta dirbant — pabaigtuvės bus galima švęsti rugpiučio mėn. Visas vidaus įrengimus — sanitarinius ir medicinos — buvo užsakytos Šveicarijoje ir Švedijoje. Tačiau okupantai, nors buvo užgriebę visą mūsų valstybės auksą, nenorėjo užsakymus apmokėti auksu. Savaime iškilo klausimas vyksti į Maskvą ir bandyti gauti ten visą reikalingą inventorių. Sveikatos komisaras V. Girdzijauskas pasiuntė mane ir inž. Polioką tą misiją atlikti. Padedami Lietuvos postpredo Maskvoje P. Rotomskio tą uždavinį sėkmingai atlikome. Pasirašėme su atitinkamomis įstaigomis reikalingas sutartis.

Tačiau burželio 22 d. prasidėjo karas. Poliokas išvyko į Vilnių 20 birželio. Galvojau, kad spėjo grįžti į Kauną, pateko į geto ir buvo S. D. nužudytas. Aš negalėjau išvykti 22 d. nes jau laisvai nepardavinėjo bilietų. Juos gavau tik 23 d. Traukiniu pasiekiau Rigą 6.24. Iš ten jau teko eiti per pedes apostolorum. Šiaulius pasiekiau liepos 1 d.

Vokiečių okupacinė administracija pradžioje palankiai rėmė mano pastangas baigti liginės statybą. Iki rugsėjo galo ji buvo po stogu. Bet vidaus įrengimą nepavyko gauti. Jį galutinai įrengė grįžus į Lietuvą tarybinė valdžia. Dažar ta liginė yra respublikinė. Prie jos yra pastatytas ir tuberkuliozinis dispenseris. Malonu prisiminti, kad ir aš savo pastangomis prisidėjau tos gražios įstaigos pastatymui, ir galėjau, bent dalinai, atsilyginti Šiauliams ir šiauliečiams už palankumą ir atydą, kurią jaučiau per 20 metų medicininio darbo. Tik gaila, kad negalėjau joje dirbti, kaip gydytojas ir toliau tarnauti Lietuvai.

Mano „bendradarbiavimas“ su okupantais buvo naudingas tautai ir visuomenei. Jis nebuvo paprastas ir lengvas. Buvo daug pavojingų situacijų. Kai kurias noriu prisiminti. 1941 m. sausio mėn. laikraštukas „Raudonas Šiaulietis“ pradėjo pulti Šiaulių miesto gydytojus: jie seą smetoniški savanaudžiai, beveik liaudies priešai. Paprastai taip pradedamas puolimas prieš nepageidaujamą įstaigos vedėją. Surinkęs visą medžiagą, nuėjau pas Gorkomo sekretorių Solovjovą, išdėsciau visą reikalą ir abejones ar galįs tokiose sąlygose eiti savo pareigas. Po ilgesnio pasikalbėjimo jis pareiškė, kad tie visi puolimai neverti išvalgyto kiaušinio lukšto ir kad nėra jokio reikalo man dėlto sielotis. Po to pasikalbėjimo jokių šmeižiančių puolimų prieš gydytojus spaudoje nepasirodė.

Arba, štai kitas įvykis. Vieną dieną, nepasibeldęs, įėjo į mano kabinetą kariškis. Nieko nepasakęs, nenusiėmęs kepurės priėjo prie mano stalo ir dribtelėjo į kėdę. Rūkydamas cigaretę, pasipūtusiai paklausė: „Ar jūs daktaras Isajev? Užvirė kraujas. Vos susivaldydamas pasakiau: Pas mus yra paprotys, kad atvykę interesantai nusiima kepurę ir pasisako kas esą“. Nepatiko. Tačiau nusiėmė kepurę ir pasakė, esąs aviacijos kapitonas Aleksejevas. Aš pasakiau, kad esu daktaras Jasaitis, Sveikatos skyriaus viršininkas. Prasidėjo dialogas: — Aš esu lakūnas kapitonas Aleksejevas. Man nusiėmė kepurę, kad iki šiol ji negaunanti darbo. Tad turėdamas atostogų, aš atėjau tą dalyką išaiškinti“.

— Ar jūs turite žmonos raštišką įgaliojimą kalbėtis tais klausimais? Jei ne, tai nerandu reikalo tai daryti.“ Reakcija į mano posakį

buvo audringa. Kap. Aleksiejevas išraudo, atsisistojo ir trenkdamas kumščiu į stalą kariškai sušuko: — „Kaip jūs galite nekalbėti su manimi komunistinės partijos nariu“ ir t.t.

Mano visos blusos apmirė. Nežinojau kaip toliau elgtis. Bet kelio atgal nebuvo. Ir aš atsistojęs taip pat kumštį trenkiau į stalą ir replikavau: — „Nekalbėsiu dar ir dėlto kad jūs esate narys komunistinės partijos, kuri neardo, bet tvarko gyvenimą. Tik įsivaizdinkite, kad aš ateičiau į jūsų aerodromą ir pradėčiau nurodinti kur ir kaip daryti nutūpimus arba reikalaučiau visokių paaiškinimų. Ką jūs su manim padarytumėte? Geriausiu atveju išmestumėte lauk... Aš jūsų neišmetu, bet apie mano vedamas įstaigos darbus nekalbu“. Mano atsikirtimas matomai pataikė į tinkamą tašką. Abudu atsisėdome. Kap. Aleksiejevas po kelių akimirku nuolaidžiu balsu pasakė: — „Daktare, aš atsiprašau už mano poelgį. Bet man tie reikalai labai rūpi... Tad sutikite man juos išaiškinti kaip žmogus žmogui“. — „Žinoma, norint tai padarysiu“.

Aš išaiškinau jam jo žmonos ir bendrai komandyrų žmonių gydytojų padėtį ir visas iš jos ištekančias komplikacijas. Jis buvo patenkintas. Mandagiai atsisveikino ir išėjo.

Ir dar vienas prisiminimas... 1941 m. balandžio mėn. pradžioje patelefonuoja man Solovjovas ir prašo užėiti. Nuvykau.

Daktare, partija patyrė, kad jūs esate įtakingas lietuvių visuomenėje ir taip pat esate geras kalbėtojas. Artėja gegužės pirmoji. Bus įvairūs iškilmingi posėdžiai. Partija kviečia jūs būti kalbėtoju Mokytojų ir Teatro darbuotojų prof. Sąjungos susirinkime miesto teatro patalpose“.

Visais būdais bandžiau išsisukti nuo neriamos kilpos... Pabrėžiau, kad aš nekomunistas, gerai nežinau partijos generalinės linijos ir galiu kalbėdamas nuo jos nuklysti... ir dėlto nukentėti. Solovjovas, neužmerkdamas akių, drąsiai atsakė: „Pas mus komunistus nėra cenzūros“. O jei kalba bus netinkama, tai nukentėsiu aš, kad pakviečiau jūs kalbėti, bet ne jūs“. Mano kalbos tema buvo: Gegužės I reikšmė“. Kalbėjau jos rėmuose. Paliečiau mokslo ir meno reikalus nepriklausomoje Lietuvoje. Mūsų tautos laimėjimus tose srityse nežeminau, nes jie buvo dideli. Nešlovinau nei Stalino ir kitų komunistinio olimpo dievų, nei komunistų partijos, nei Raudonos armijos. Tai

„Antrasis sužadavimas“ 40 metų vedybinio gyvenimo. 1965. Dr. D. Jasaitis su žmona Sofija.

nejėjo į mano temą. Kalba patiko. Daug kartų buvo plojama. Kiekvienas plojimas didino mano baimę: nes jei lietuviai ploja, tai tas negali patikti okupantams. Iš teatro skubiai nuvykau namo. I savo portfelį įsidėjau pakaitą baltinių, kg. lašinių, šiek tiek rūkalo. Tuojau būti pasirošęs vykti antroms rekolekcijoms. Bet suklydau. Dar tą pat vakarą paskambino Solovjovas ir pasakė, kad kalba buvo gera ir partija ateityje pasinaudos mano „bendradarbiavimu“.

Mano prisiminimai rodo, kad pirmos komunistinės okupacijos metais galima buvo dirbti moraliniai neišsižaginus, neatsižadėjus lietuvių tautos. Žinoma, reikėjo taikyti posakį: „Būkite gudrūs kaip žalčiai ir taikūs, kaip karveliai“. Tai buvo galima įvykdyti, nes čeka nebuvo išskverbusi į lietuvių visuomenės audėklą, visų lietuviškų įstaigų priešakyje buvo lietuviai. Jų absoliutėje daugumoje gyveno laisvos Lietuvos idėja. Dauguma rusų atsiųstų į atsakingas postus buvo rinktiniai. Žinoma, jie buvo komunistai, bet pirmoje vietoje buvo tikslas, kad gerai veiktų savivaldybės ir valstybinės įstaigos.

Jie pirmon galvon stengėsi būti geri „mėnedžeriai“. Be to jie dar nesijautė tikri okupantai, bet bandė būti svečiais — okupantais. Neabejoju, kad dabartinės okupacijos laikotarpyje padėtis yra žymiai pasikeitus lietuvių naudai.

Ir mums tenka tik norėti, kad juose būtų kiek galima mažiau Azefų, o kiek galima daugiau Konradų Valenrodų... .

Profilaktinės medicinos kūrėjas, jo pasekėjai ir jų laimėjimai bei nuopelnai

Pov. Legeckis, M.D.

Žmogaus amžiaus vidurkio kėlimo pradininkai pionieriai ir talkininkai

Per šimtmečius prieš Kristaus Gimimą ir per 18 šimtmečius po K. G. žmonių sveikatos reikalai buvo labai apverktini. Tik po Romos Imperijos kritimo krikščionybės šalininkai ir, ypač, vienuoliai ėmė rūpintis ligoniais bei paliegėliais, visaip globodami juos, o beviltiškus bent ramino, aiškinant jiems, kad liga ir mirtis yra Dievo valios padariniai, Jo pašaukimas mirštančio pas Savę ir Jis pasirūpins jo sielos išganymu danguje. Prireikus, kirpėjai talkininkavo vienuoliams, kaipo chirurgai.

Gerokai vėliau atsirado medicinos mokyklos, bet iki praeito šimtmečio vidurio dar nebuvo anestezijos bei aseptikos priemonių ir operacijos buvo atliekamos, — galima pasakyti, — labai brutaliai. Aprašoma, pavyzdžiui, viena ligoninė su didžiuliu varpu prie durų, kuriuo garsiai skambinant, sulėkdavo sąvanoriai — stipruoliai prilaikyti ligonį operacijos metu. Darant sužalotos galūnės amputaciją, kraujavimas buvo sulaikomas verdančia alyva arba karšta smala. Ligoniai turėjo kentėti nepaprastus skausmus ir dažnai mirti nuo užkrėtimų.

Gimdyvės irgi dažnokai mirdavo nuo kraujo užkrėtimo (puerperal fever, tai yra, septimemijos rūšis), kol 1847 m. akušeris Ignas Philipp SEMMELWEIS (1818-1865) Vienoje įvedė privalomą rankų plovimą chlorinuotu vandeni ir tapo antiseptikos pionieriumi.

Kiek vėliau, 1865 m. anglų chirurgas, Baron Joseph LISTER (1827-1912), sužinojęs apie atarstas bakterijas iš bakteriologo Louis PASTEUR'Ų (1822-1895) raštų, įvedė karbolio rūgšties skiedinį, kaipo antiseptiką chirurgijoje.

Anestezijos pionierium su eteriu ir chloroformu 1847 m. buvo akušerijos profesorius, Sir James Y. SIMPSON (1811-1870), Edinburge, Anglijoje. Chloroformas buvo atarstas vokiečio-chemiko, Baron Justus von LIEBIG (1803-1873).

Džiovos bacilos, choleros ir kitų limpamų ligų antkrėčių atradėjas, gydytojas ir bakteriologas, Robert KOCH (1843-1910) paskelbė apie juos 1877 m. Žinomas tuo laiku, garsus pato-

logas Rudolf VIRCHOW (1821-1902) priėmė tas žinias labai skeptiškai ir čia pat viešai palaikė jauną d-rą R. Koch nesąmonių skelbėju, ir tik daug vėliau jam pritarė.

Įvertinus Louis Pasteur'o ir Robert'o Koch'o patyrimus bakteriologijos srityje, 1886 m. buvo įvesta sterilizacija garais, kurios pionieriu buvo vokiečių chirurgas Ernst von BERGMANN (1836-1907). Tuo pat laiku amerikiečių chirurgas William Stewart HALSTED (1852-1922) Baltimorėje įvedė gumines pirštines prie operacijų ir gimdymo. Kiek vėliau, 1900 m. anglų chirurgas HUNTER įvedė marlės maskes Charing Gross Hospitalyje, Londone. Skysčių pasteurizacija, ypač, pieno tapo privaloma.

Štai, kaip matome, tik tai nuo praeito šimtmečio galo chirurginė pagelba gerokai pagerėjo; Paskutiniaisiais dešimtmečiais labai sparčiai tobulėjo profilaktika ir pasiekė šiuo laiku aukšto laipsnio tuo mažindama žmonių kančias ir mirtingumą, ypač, neseniai atradus antibiotikus. Penicilinas buvo pirmas ir pradėtas vartoti nuo 1940 m., nors mokslininkas Alexander FLEMMING pagamino jį 1929 m. (Ar ne tais metais mūsų jaunas chirurgas Čeponis, per neatsargumą sužeidęs savo pirštą, operuojant pūlingą ligonį, ir gavęs streptococcal septicemiją. Ar tai nebuvo skaudi likimo ironija? Penicilinas buvo jau čia pat, Anglijos dirbęs Lietuvoje ar būtų čia su mumis. Tvirtinama, kad penicilinas nebuvo payvartoje per 11 metų dėl neapdairumo.)

Šiame trumpame rašinyje nėra galima išvardinti visus mokslininkus, dirbusius žmonių labui, bet negaliu nepaminėti čia apie seniausią prastuolį-talkininką mūsų net dabartiniams, moderniems mokslininkams, ypač, bakteriologams. Kalbu apie olandą, stiklo šlifautoją, Anthony LEVENHUK'ą, sukonstruktavusį pirmą, primitivų mikroskopą 17-me amžiuje ir užtai tapusį Anglijos Karališkos Draugijos nariu. Europos didžiūnai, kaip rusų caras Petras Didysis, Anglijos karalienė ir kt. lankydavo jį pamatyti gyvūniją vandens laše. L. Pasteur'o ir R. Koch'o laiku mikroskopai buvo gerokai

patobulinti o dabar ultra- ir elektron mikro- skopai įgalina matyti virusus ir chromozomus.

Anais senais laikais dar blogiau stovėjo reikalai su vidaus ligomis, o ypač, su epidemijomis. Maras, raupai, cholera, geltonasis drugys, dėmėtoji ir vidurių šiltinės bei kitos limpamos ligos nešėdavo žmones į kapus tūkstančiais, — kaip suaugusius, taip ir vaikus, — per trumpą laikotarpį. Azijos ir Europos žmonės, ypač, žiauriai nukentėdavo tirštai apgyventose vietose.

Afrikiečiai drauge su jų beždžionėmis miškuose kentėjo nuo geltonojo drugio, apsikrėdami vieni nuo kitų uodų įgėlimais. Taip pat net iki šiolei pasitaiko ten nemažai susirgimų raupais (smallpox).

Indėnai savo viešpatavimo laikais dabartinėje JAV ir Kanadoje buvo laimingesni. Jie visiškai neturėjo raupų, kol pirmieji kolonistai atvyko čia iš Europos. Matyti, neturint visiškai imuniteto, nuo to laiko daugybė indėnų vaikų lengvai apsikrėsdavo, sunkiai sirgo ir daug jų mirdavo, kol nebuvo įvestas privalomas skiepijimas nuo raupų praeito amžiaus gale. Čia taip pat niekuomet nebugo dėmėtosios šiltinės susirgimų. Maro ligos pavieni susirgimai pasitaikydavo tik Kalifornijoje nuo 1900 m. ir paskutinis fatalinis susirgimas ten buvo registruotas 1956 m.

Maras arba maro liga (rusiškai vad.: ČIU-MA) kitur ir čia vadinama Plague arba Pestis yra sukeliama bacilos: Pasteurella pestis. Ta žiauri liga siautė kaip epidemija, jau labai seniai Azijoje. Sveiki žmonės šalinosi nuo ligonių. Išsisekė nuo karščio ir bado ligoniai krisdavo bejėgiai ant gatvių ir mirdavo. Žiurkės naktimis puldavo lavonus, apsikrėsdavo ir sėjo bacilas plačiau žmonių tarpe.

Europoje maras nebuvo žinomas iki XIV amžiaus galo, kol 1397 m. pirmieji Azijos kailių pirkliai-pardavėjai atplaukė laivais į Viduržemio jūros kraštus. Drauge su jais atkeliavo pasislėpusios, laivuose apkrėtos ir alkanos žiurkės su utelėmis. Todėl yra suprantama, kad maro epidemija prasidėdavo miestuose prie uostų. Laikui bėgant, prekyba su Azija plėtėsi kartu su epidemijomis ir jos persimetė į šiaurę nuo Viduržemio jūros ir epidemijos periodiniai kildavo Rusijoje, Prancūzijoje ir vėliausiai atsirado Anglijoje. Čia, marui ištikus, sveiki gyventojai apleisdavo miestus, palikdami sergančius Dievo valiai ir nuo to laiko paliko

patarlė: „bėga, kaip nuo maro“. Maro epidemijos metu užkaldavo duris ir langus namuose su ligoniais, sargyba saugodavo, kad nė vienas iš jų nespruktų laisvėn iki mirties. Bergždžiai buvo tikėtis pagijimo. Ant durų prikabindavo kortelę su žodžiais: „Atleisk mums, Dieve“. Kartais vienas iš 10 miesto gyventojų netekdavo gyvybės.

Senovės Europoje, Azijoje ir kitur aštrių limpamų ligų epidemijos metu niekas nebuvo saugus, nes nežinojo ligos kėlėjo, šaltinio, priežasties. Net karaliai ir jų šeimos nariai sirgo ir mirdavo nuo maro, raupų, choleros, šiltinių, plaučių uždegimų, džiovos, difterito, nors jie turėjo pastovius gydytojus namuose. Laimei, Amerika išvengė maro epidemijos, nes L. PASTEUR jau prieš šimtą metų atrado bacilą ir jos nešiotąją — žiurkę. Ir nuo to laiko nė vienas laivas iš tolimų kraštų negalėjo įvažiuoti į uostą be nuodugnios inspekcijos. Pačiai bacilai buvo duotas mažybinis atradėjo vardas: Pasteurella, kuris per amžius minės tąjį, kuris davė galą siaubingai žmonių rykštei.

Be kitų bakterijų atradimų, pasteurizacijos, Pasteuro vardas rišasi su higiena, aseptika, sanitarija ir, — ką žmonija ypatingai įvertino, — tai preventyvinės vakcinacijos pradžia. Todėl, laikui bėgant, buvo įsteigti jo vardu institutai, kurie po šiai dienai aptarnauja, su gamyba bei taikymu jo pagamintos vakcinos nuo pasiutusio šuns įkandimo (Lyssa, hydrophobia).

Tiesa, pirmoji vakcinacija, būtent, nuo raupų (smallpox), buvo padaryta daug anksčiau, bet Pasteuro pastangomis toji vakcinacija tapo privaloma ir išsišakojo visame pasaulyje.

Pirmas mokslinis skiepymas nuo raupų buvo sėkmingai padarytas anglų veterinarijos gyd. Edward JENNER (1749-1823) 1796 m. jaunam vyrui James Phipps'ui, kuris gavo imunitetą ir nuo teliuko rauplių, ir nuo raupų. Pats E. Jenner, pagarsėjo ir tapo garsaus chirurgo Johno Hunter'o mokinium.

Atrodo, pavykęs E. Jenner'io bandymas davė L. Pasteur'ui idėją ir pagrindą pagaminti vakciną, perspėti hidrofobiją nukentėjusiam nuo sergančio šunies įkandimo.

Tačiau, praktiškai, kaip Jennerio, taip ir Pasteuro atradimai labai lėtai plito plačiajame pasaulyje. Net pačioje Anglijoje Londono miesto Sveik. Virš-kui, John Simon'ui, su dideliais sunkumais tikrai 1848 m. pavyko priversti sujungti atmatų ir išviečių nutekėjimą į kanali-

zaciją ir įvesti privalomą skiepymą nuo raupų. Užtai jis buvo aukštai pagerbtas savo valdžios, kaip „Model“ savo ir kitiems kraštams, būtent, buvo rašyta: „The greatest of Victorian civilian servant Model for other nations“.

Leiskime sau prisiminti dar kai kuriuos liūdnius faktus sveikatos atžvilgiu iš ne taip senos praeities. Atsimename, kad visoje caristinėje Rusijos Imperijoje ir Nepriklausomoje Lietuvoje po karo bent mažos šiltinių epidemijos visuomet pasitaikydavo. Karo metu su Hitlerio, vokiečiais susirgimai irgi augo. O revoliucijai ir pilietiniam karui prasidėjus epidemijos pradėjo plėstis tempo ir 1918-1922 m. virš 30 milijonų buvo susirgusių, o apie 3 milijonus žmonių mirė. 1915 m. mažoje Serbijoje vien gydytojų numirė 126 (iš visų apie 400) Pats savo akimis 1921 m. pradžioje Ukrainoje, erdvioje Charkovo geležinkelio stotyje, mačiau išbadėjusius ir sergančius, ar nusilpusius daugiau senyvus, dienomis laukiančius traukinio, kad pasprukti į kaimą, pas gimines arba užgauti maisto. Jų tarpe ant grindų gulėjo mirusių lavonai dažnai su žvakėmis prie galvos, gerų žmonių uždegtomis. Ne kasdien lavonų krūvas išveždavo arklių vežimais ar rogėmis į masines kapines. Utelės suspėdavo, kaip paprastai, nušliaužti nuo šaltų lavonų kūnų prie naujų aukų siurbti šiltą kraują.

Pasiremiant aukščiau nurodytais faktais ir logiškai galvojant, reikia spręsti, kad nuo anos pusės Baltijos jūros iki Tolimųjų Rytų ir Vladivostoko antros žmonijos rykštės — šiltinės — lizdai per amžius nebuvo panaikinti dėl sanitarinės stokos. Tuo tarpu jaunoji JAV su Kanada sugebėjo visai išvengti jos čia ir panaikinti savo išrastais skiepais antrą rykštę — raupus —, kurią pirmieji kolonistai — olandai taip žiauriai nuskriaudė indėnus.

Mes, pabėgėliai — DP, atvykome čionai labai laimingu laiku ir geromis sąlygomis sveikatos apsaugos atžvilgiu. Jau išplaukiant, mes mielai leidome apibarstyti mus už kaklo balta pudra, nors buvo nekvepianti. Atvykus, radom viešą kanalizaciją net mažuose miesteliuose, chlorinuotą ir fluorizuotą vandenį, pasteurizuotą pienu, taip pat privalomus, patobulintus (skiepus nuo kūdikystės, o toli keliaujantiems papildomai — nuo tropikinių ligų. Maža to. Pirmais metais mūsų buvimo čia, visos žmonijos labai ir laimei, buvo atrasta eilė antibiotikų (šalia mums žinomo penicillino ir dar anksčiau

Europoje atrasto multi-antimikrobinio vaisto: sulfonamido nuo 1935 metų). Trys iš tų naujų antibiotikų yra labai tinkami gydyti džiovą (tuberkuliozę), kuri yra arba, tiksliau, buvo trečioji žmonijos rykštė. Tačiau, toji liga, paprastai, nekeldavo panikos, nes yra chroniška. Sirgdamas, ligonis vaikščiojo, dirbo, apkrėdavo šeimą, kitus metais, kol sunykdamas. Reiškia, liga yra klastinga. Bet dėka masiniam patikrinimui dabar anksti susekama ir su naujais vaistais sėkmingai gydoma. Noriu įrodyti savo teigimus sekančiais skaičiais:

JAV-bėse nuo TB ligos iš 100.000 žmonių kasmet mirdavo, pradedant nuo:

1857 m	400 gyventojų
1900 m. pagerėjus sanitarijos, švietimo, gerbuvio	200 gyventojų
1945 m. labiau sąlygoms pagerėjus	50 gyventojų
1963 m. Izoniazidui atsiradus	4,9 gyvent.

Štai, šie skaičiai rodo TB liga dar nėra išnaukinta, bet labai nuslopinta. Bacilos nuo vaistų nyksta. Ligonis anksti paleidžiamas namo be pavojaus kitiems. Dėl apsaugos jis ima izoniazid namuose. Vaistas yra tik kiek brangesnis už druską. Ligoninės džiovininkams tuštėja ir užsidaro paskutiniaisiais metais. Sutaupoma daug pinigų kitiems svarbiems reikalams.

Yra dabar antibiotikai, kurių vieno švirkšto kartais užtenka pagydyti pavojingą susirgimą, ypač, žinoma, pradinėje stadijoje, kaip pvz., plaučių uždegimą, venerinę ligą ir net nuo anksčiau nepagydomų ligų, kaip trachoma, raupsai (lepra), tuberkuliozė ir kt. Bet, deja, nėra dar vaistų nuo daugelio ligų, kaip tymai (measles), vaikų paralyžiaus (poliomyelitis), kokliušo (whooping cough), stabo (tetanus), difterito, tropikinių ligų, kaip raupų, geltonojo drugio ir kt.

Bet čia į pagelbą žmonijai yra atrasti skiepai, taikomi nuo kūdikystės. Skiepai neleidžia toms ligoms užsimegzti, nežiūrint, susidurimo ir pripuolamo apsikrėtimo nuo sergančio.

Reikia pasakyti, kad atsilikusius kraštus dar iki šiolei pasitaiko nemažai, padėkime, raupais sergančių. Pasaulinė Sveikatos Organizacija 1968 m. pranešė, kad 1967 m. Afrikoje ir Lotynų Amerikoje buvo 122.000 sergančių raupais. Todėl, tais pačiais metais tenai buvo skiepyta 170. milijonų žmonių. Ir vis dėlto, 1968 m.

ten susirgo apie 68.000 žmonių. Tai jau buvo didelis laimėjimas: susirgusių buvo per pusę mažiau.

Svarbu yra tai, kad skiepai nuo limpamų ligų yra pradeda taikyti jau nuo kūdikystės. Todėl nenuostabu, kad dabar kapinėse mažai vaikų terasi. Bet, praeitame šimtmetyje, paimsime, Londono kapinėse virš pusės kapų buvo su palaidotais mažamečių lavonais. Ir nežiūrint, kad anais laikais moterys gimdydavo 7-8 vaikus, o dabar šeimoje vidutiniai auga 2-3 vaikai, bendras prieauglis dabar neatsilieka nuo senojo, ir jau yra apskaičiuota, kad 2000 metais JAV-bėse turėsime 350 milijonų gyventojų. (Statistikai jau 1950 m. apskaičiavo, kad kūdikis, gimęs tais metais galėjo tikėtis gyventi vidutiniai 19 m. ilgiau, negu kūdikis, gyvendavo praeitame amžiuje). Atseit, kuo daugiau žmonių miršta vaikystėje, tuo trumpesnis yra žmonių amžiaus vidurkis krašte. Todėl, suprantama, kodėl apie 100 metų atgal JAV-bėse amžiaus vidurkis buvo 35 metai. Dabar yra Vietname. O dabar čia vaikas, apsaugotas skiepais nuo limpamų ligų, laimingai sulaukia subrendimo amžiaus ir dažnai — dėka aukštam krašto gerbūviui — gyvena iki gilios senatvės. Paskutiniaisiais metais statistika rodo gyventojų amžiaus vidurkį iki 70 ir net 72 metų.

Tiesa, JAV nėra pirmoje vietoje šiose „rungtynėse“ ir bent 1967 m. buvo septintoje eilėje. Pirmauja Švedija, kur iš 1000 kūdikių miršta 12-13. Paskui seka Holandija — 14,7; Danija — 17; Šveicarija — 17,2; Japonija — 18,3; Prancūzija — 21,7 ir, pagaliau, JAV—23,8. (Įdomu ir svarbu pažymėti, kad 1936 m. iš 1000 kūdikių čia mirė 57 ir palaiptui mirtingumas mažėjo iki 29.2 — 1950 m.) Blogiausiai yra Gvatemaloje, kur iš 1000 kūdikių 91.5 nedagyvena pirmų metų. Aišku, galima spėti, kad bendras gyventojų amžiaus vidurkis ten yra žemesnis nei buvo 1800 m. JAV-bėse ir Vietname yra dabar, t. y., žemiau 35 metų.

Žinoma, kuo kultūringas kraštas yra mažesnis ir tautiniai yra vienatinis, tuo lengviau kontroliuoti gyventojų sveikatingumą. Mums nėra žinomi mirtingumo daviniai plačioje Rusijoje (USSR), bet reikia spėti, yra didesnis, nei JAV-se.

Štai dabar kyla klausimas, kas gi buvo tas, kuris davė pradžią tai milžiniškai akcijai kovoje su limpamomis ligomis skiepymo pagel-

bą, kuri gelbsti dabar kasmet milijonams žmonių pasaulyje nuo mirties? Kas yra pradininkas, žmonijos geradėjas? Skaitant pagal žydų kalendorių, per 5000 metų žmonija neturėjo tos pagalbos.

Esu beveik tikras, šio Biuletenio redaktorė sutiks, kad pradininku buvo Edward Jenner, nes aplankius d-rės ofisą Čikagoje, jos kabinete ant rašomojo stalo pastebėjau trijų asmenų spalvotus atvaizdus ir garbingoje vietoje viduryje tarp L. Pasteuro ir R. Kocho — E. Jennerio atvaizdą. (turiu pasakyti, kad išvykstant į Čikagą, vienos liet. darbininkų organizacijos New Yorke buvau prašomas paruošti medicinišką paskaitą. Tai čia pat, ofise, nutariau paimti tuos 3 mokslininkus-atradėjus pagrindu savo paskaitai, kurios — dėl užtrūkusių buvimo Illinois laikyti neteko. Tokiu būdu, d-rė M. Budrienė, nenujaučiant, yra šio rašinio inspiratorė, už ką aš jai esu labai dėkingas).

E. Jenner savo pastebėtu fenomenu su raupų skiepais praskynė kelią vakcinacijai nuo limpamų ligų. Jo patyrimas su raupais pakišo mintį visai eilei gabijų ir žingeidžių mokslininkų, kad limpamos ligos yra sukeliomos atskirų antkričiu, ir mažomis dozėmis tie patys, bet nusilpninti antkričiai teikia atsparumą (imunitetą).

Jo pasekėjai, R. Koch'as rado daug bakterijų ir įrodė, kad atskiros bakterijos sukelia skirtingas ligas, o L. Pasteur'is įkūrė ir praplėtė sanitarinę ir preventatyvinę mediciną visame pasaulyje.

Šie pagrindiniai dėsniai ir darbai leidžia mokslininkams iki šiolei plėsti šias medicinos šakas, ir gyventi mums laimingu laiku, nei gyveno mūsų prabočiai.

Kitų mokslų išradėjai buvo medicinos pažangos talkininkais. Iš jų paminėsime čia M-me Curie, atradusią radium ir Wilhelm Konrad von Rontgen (1845-1923), išradusį rentgeno spindulius 1895 m.

Būsiu laimingas, jei mano surinkti daviniai padės gydytojams ir mokytojams paskaitose jaunimui, kurių tarpe atsiranda norinčių grįžti į laukinių žmonių gyvenimo laikus, užauginant ilgus plaukus ir pan. Tai yra apsileidimas. Kaip tik panašus apsileidimas šiais mēdifferito mūsų Texas'e. Pagaliau, plaukuose gali veistis utelės, dėmėtiosios šiltinės nešiotijos.

LIETUVIŲ GYDYTOJŲ MOKSLINIAI DARBAI

Skyrių veda J. Valaitis, M.D. ir V. Šaulys, M.D.

SVEIKATOS REIKALAI LIETUVOS KAIME

1970 m. Sveikatos Ministerija Lietuvoje yra užplanavusi pradėti statyti ar jau pastatytas atidaryti ligonines Jonavoje, Plungėje, Joniškėje, Druskininkuose ir Kaune — viso virš 1000 lovų.

Kaune ir Vilniuje veikia kardioreumatologijos centrai, per kuriuos vienodinami reumatinių susirgimų gydymo metodai, įvedami nauji vaistai, susirgimai registruojami ir pan.

Lietuvoje dabar apie 69 % asmenų gyvena kaimuose. (Statistikos įstaigos miestiečiais laikomi tik tuos kurie gyvena miestuose su virš 25.000 gyventojų ir kurortuose). Kaimų gyventojų struktūra skiriasi nuo miestelėnų: kaime daugiau jaunimo 0-20 metų ir vyresnio (virš 50 m.) amžiaus žmonių. Kaimo gyventojai išnaudoja tik 52% gydymo įstaigų — ligoninių lovų. Kaimo gyventojas rečiau naudojasi ligoninėm, bet patekęs ilgiau gydosi (21 v. 25 dienos). Kaimiečiai 3 kartus rečiau kreipiasi pas gydytoją, negu miestiečiai. Gydomojo personalo paskirstymas kaimiečių nenaudai: 10,000 kaimo gyventojų tenka 11,5 gydytojo, miestų — 22,4 gydytojai. Profilaktiškas gydymas ar tyrimas mažiau intensyvus kaimuose. Sanitarinį švietimą ir profilaktinį medicinos darbą ir pirmąją pagalbą organizuoja ir vykdo per Raudonojo kryžiaus draugijas. Jos nariais yra 11% kaimo gyventojų. Lietuva sveikatos administracijos tikslais suskirstyta į 5 zonas, turinčias po vieną respublikinę (pilnai kvalifikuotą) ligoninę.

Sveikatos Apsauga, 4, 5-11, 1970

KRŪTIES VĖŽYS LIETUVOJE

V. Norkienė (Vilniaus m. III klininė ligoninė).

Visų piktybinių navikų tarpe krūties vėžys užima 5-tą vietą — sergamumas Lietuvoje viršija tarybinį vidurkį. 1957-1966 laikotarpyje išaiškinti 3277 atvejai (iš jų vyrų 1%). Didžiausias sergamumas 50-59 m. amžiaus moterų tarpe (29%). Aukštesnis % miestiečių tarpe negu kaime. Didžiausias sergamumas Kaune (30 moterų iš 100 tūkstančių, Vilniuje — 27, Šiauliuose ir Klaipėdoj — 16). Mirtingumas Lietuvoje nuo krūties vėžio užima 3-čią vietą sulyginus

su kitais sovietijos kraštais (Latvija — I-ma, Estija — II-ra). Moterų mirtingumas, kaip ir sergamumas nuo krūties vėžio per paskutinius 10 metų padidėjo virš 19%.

Sveikatos Apsauga 5:40-43, 1970.

ERKINIO ENCEFALITO PROBLEMA LIETUVOJE

L. Motiejūnas (Resp. sanitarinė-epidemiologinė stotis).

Žmonės užsikrečia įsisiurbus infekuoti erkei arba išgėrus nevirintą karvės, o ypač ožkos pieną. Gyvulius užkrečia erkės. 1959-1968 m. tebuve užregistruoti tik 2 erkinio encef. atvejai, kai tuo tarpu Latvijoje ir Baltarusijoje tokiu susirgimų labai daug. Tačiau Lietuvoje labai daug, metuose net virš 700 atvejų, nediagnozuotų ūminių neuroinfekcinių susirgimų. Turint omeny encefalito simptomatologiją, sergamumą pavasarį ir vasarą, visai Lietuvai susidarytų apie 350 ligonių sergančių erkinio encefalitu. Ypač ryškus ūminių neuroinfekcinių susirgimų sezoniškumas kaime.

Sveikatos Apsauga 5:37-40

KRAUJAS MEDICINOJE — Telesforas Šiurkus. Išleista Vilniuje 1968 m. 3.000 tiražu, 164.

Knyga skirta studijuojantiems mediciną ir gydytojams. Vadovėlis. Pakankamai pačių elementariausių žinių, daugumoje praktiškos patabos. Mane domino kelios istorinės smulkmenos ir kraujo sarinkimo organizacija Lietuvoje.

Apie kraujo panaudojimą ligoniams ir kraujo grupių reikšmę užtinkama Vilniaus medicinos dr-jos 1875 m. protokoluose. 1923 m. Kaune, chirurgijos klinikoje, V. Kuzma padarė pirmą kraujo perpylimą švirškštais. 1926 m. P. Mažylis moterų klinikoje. 1934 m. Kaune prie Raudonojo Kryžiaus ligoninės įsteigtas kraujo perpylimo punktas (vad. J. Stasiūno). Per metus buvo padaroma apie 50 transfuzijų. 1939 Kauno m. ligoninė padaryti 64 kraujo perpylimai. (Pagal autorių donarai gaudavę 100 litų už 400 ml. kraujo, grupės nustatymas ir perpylimas dar 65-80 litų). Dabar kraujo surinki-

mas yra daromas plačiu mastu. Atliekamas akcija per Raudonojo Kryžiaus Draugiją — paskaitos, filmos, brošiūros... 1966 m. Lietuvoje surinkta 6950 litrų kraujo. Virš 50% to kiekio surenkama Kaune. Kasmet planas įvykdomas su 10-15% kaupu. Pagal Kauno transfuzijos stotį, patikrinus virš 18.000 asmenų 1965-1966, kraujo grupės pasiskirstė sekančiai: (I) 0 — 41%, (II) A — 33.5%, (III) B — 18%, (IV) AB — 7.5%. Autorius, tipiškai valdymosi temai, aprašo donarų verbavimo metodus, palyginus Sovietijos su JAV.

Amerikoje, Čikagoje 1936 m. įsteigtas pirmas kraujo „bankas“ (atsieit ten kraują gali pirkti ir parduoti). JAV per metus paruošiama 3,000,000 litrų kraujo (1960 m.), donarų 55% esą profesionalai — gauna \$5 iki \$50 už 400 ml. kraujo, 45% duoda kreditan kad galėtų pasinaudoti reikalui esant. Tarybų Sąjungoj donarų duosnumas paremtas humanizmu (?!). 7-8 sav. po 250-450 ml. Už kiekvieną 100 ml. gauna kompensacijos maisto pagerinimui po 5-10 rublių ir atleidžiami 2 dienas nuo darbo su atlyginimu. Kitos ne taip skaitlingos grupės tai giminės, asmenys persirgę ligomis — su spec. antikūniais. Esą donarų davusių 70-100 litrų kraujo (kaip juos pavadinti jei ne profesionalais!).

Sovietijoje kas met iki 30,000 kartų transfuzijoms panaudojamas lavonų kraujas, vadinamas pomirtiniu arba fibroliziniu krauju. Fibrolizinis kraujas įra greičiau ir jo hemostatinė vertė daug mažesnė.

Autoriaus teigimu, reikalui esant, galima perpilant kraują primaišyti reikalingų vaistų k. a. adrenalino, strofanino, kofeino, ir kt. JAV mokyklose to nepataria.

Autorius, kad ir trumpai, aprašo apie kraujo pakaitalus, įvairias plazmos formas, konservuotų eritrocitų, leukocitų ir trombocitų mases. Dekstrasas (poligliukinas), su mums neįprasta kiekybine indikacija: esą galima duoti 2000 3000 ml. Paminėta ir ekstrakorporalinė cirkuliacija, operuojant atvirą („sausą“) širdį. Mums neįprastos kai kurios indikacijos, pvz. kaip prie žarnų nepraeinamumo, tirotoksikozės, geltligės (choleniškiem ligoniams).

Autorius daugiausia panaudojo rusų ir tik keletą vokiečių medicinos darbu, ir ne iš pastutinių klininių patyrimų.

POILSIAVUSIŲJŲ NERINGOJE 1968 - 1969 VASARĄ SERGAMUMAS

(V. Česnauskienė — Neringos m. ligoninė)

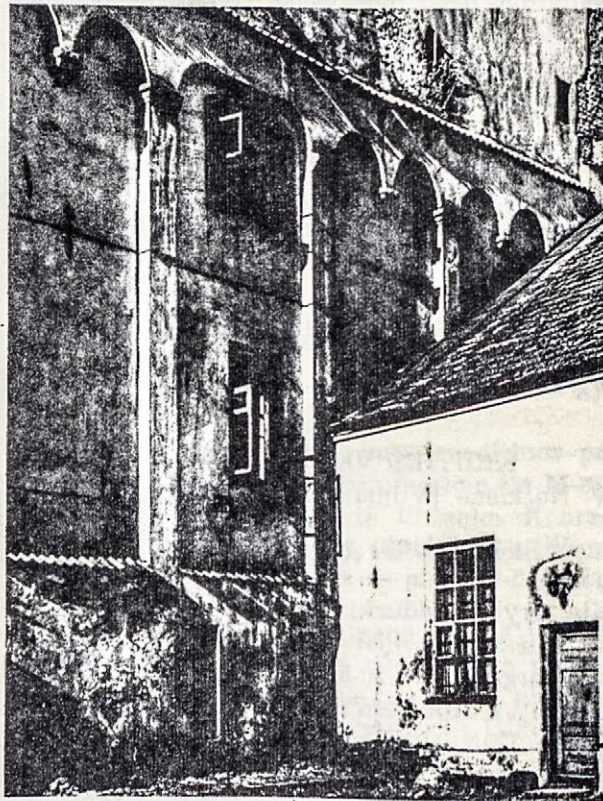
1968 m. vasarą Neringoje lankėsi 50.000, o 1969 m. — apie 100.000 poilsiautojų. Į ligoninę kreipėsi 1968 m. 0,91%, o 1969 m. — 1,13% visų atvykusiųjų. Virš 22% sirgo ūminiais kvėpav. takų susirgimais, 13% — traumatiniais, 3,7% — periferinių nervų ir 3,7% gastritų susirgimais. Nemaža alerginių susirgimų — virš 7%; dažniausia dilgėliniai išbėrimai, pasirodantys po maudymosi jūroje ar pirmo pasikaitinimo.

Sveikatos Apsauga 2: 54, 1970

Pirmoji inksto pakeitimo operacija, Vilniuje.

1970 m. vasario 18 d. Vilniaus m. klininėje ligoninėje atlikta Lietuvos pirmoji inksto pakeitimo operacija prof. A. Marcinkevičiui vadovaujant 23 m. ligoniui nuo 1963 m. sergančiam lėtiniu difuziniu glomerulonefritu. Inkstas paimtas iš 48 m. ligonės lavono — po širdies sustojimo 20 min. praėjus. Operacijoje dalyvavo per 20 specialistų. Truko 2 val. 50 min. Operacija sėkminga.

* * *

Vilniaus Universiteto Biblioteka. 1570-1970.

Ramusis vandenynas ir jo pasaulis

Henrikas Armanas, M. D.

Kelionės įspūdžiai iš Tolimųjų Rytų

Tai saulės nudeginta žydri melynė, kuri rami kaip vasaros vėjelis ir tik kada ne kada ji pasiunta mėtydama savo putotas vandens kalnų aukštumo bangas. Tai geravalis ir myliš žmogų Ramusis Vandenynas, kuris davė žmogui džiaugtis ir gyventi nesuskaitomo skaičiaus panašiose į rojų salose ir salelėse. Pacifiką glamonėja minkšti ir švelnūs vėjai, maloni temperatūra ir amžinai besijuokianti saulė ir naktį besišypsas pilnatis mėnulis. Nuo amžių Pacifikas buvo vadinamas „Garden of Eden“ ir viliojo žmogų į jo prieglobstį. Jo gyventojai yra ramūs ir malonūs civilizuoti žmonės ir nėra daugiau primityvūs, pusnuogiai, žmogėdros kurie šoka aplink katilą, kur verdama žmogiena.

Apleidus New Yorką ir Atlantą rūstų, audringą ir šaltą nuskrendi į vakarus — per 5 valandas pasiekdamas ramų, tylų ir saulėtą Pacifiką, kur didelė auksinė saulė leidžiasi toli ir gilyn tiesiai maudytis į vandenyną. Tenka atsukti laikrodį 3 valandas atgal. Pasileidus per Pacifiką — pirmasis sustojimas rojaus sodų krašte — Hawajuose, kurie pasiekiami po 5 valandų, o ten ir vėl tenka atsukti laikrodį 3 valandas atgal. Pailsėję ir pasistiprinę kaip žmonės taip ir plieno paukštis ir vėl pasileidžia per šio vandenyno begalybę ir skrendi jau nebe į vakarus, bet staiga pasuki į rytus — paliekant užpakalyje savęs vakarą ir naktį ir tuo pačiu laiku priešakyje pasitinki tekančią saulę ir „Tekančios Saulės Kraštą“ — Japoniją, kurią pasiekti paėmė net 10 valandų skridimo ir staiga vėl reikia pasukti laikrodį net 18 valandų pirmyn ir pajusti, kad pasidarei viena diena senesnis. Kadangi apie Japoniją jau esu supažindinęs mielus Kolegas savo ankstesniuose straipsniuose, todėl nesustodamas pasileidau tolyn tikslu aplankyti, nuolatinėje laisvės sargyboje budintį drakoną-Formozą! Į čia teko skristi ir vėl 3 valandas ir atsukti laikrodį 1 valandą atgal. Kuomet atsistojau ant gerosios žemės, kelionėje be miego išbuvau 24 valandas ir patyriau, kad esu viena diena senesnis.

Kuomet 1590 metais Portugalijos jūrininkai pirmą kartą išsikėlė į šią salą jie suriko „Ilha Formosa“ (graži sala). Vakariečių žodis Formoza — reiškia „graži“, tuo tarpu kaip rytie-

čiai ją vadina — Taiwan kas kinietiška reiškia — įlanka su terasomis (kalnynai). Tai kalnuota ir labai miškuota sala — mūsų Indianos valstybės dydžio, turinti 13 milijonų gyventojų, kurie kaip sardinės dėžutėje yra susispaudę 800 gyventojų vienoje kvadratinėje mylioje. Tai vieta, kur gimsta garsūs padūkę Taifūnai ir kurie žaidžia šioje saloje beveik be perstojimo. Tai nauja valstybė, kuri vienintelė Azijoje nereikalaujanti USA finansinės pagalbos, nes pati sugeba save pavalgydinti, apgrenti, apgyvendinti ir išsimokslinti, tačiau Taipei (Formozos sostinė) sudaro vargingo ir tylaus miesto įspūdį. Viskas atrodo it apmirę: mažai žmonių ir automobilių gatvėse, didieji viešbučiai ir „department stores“ yra beveik tušti. Kai aš gyvenau mandarinų viešbučio kambariuose, juos aptarnavo ir prižiūrėjo net 3 tarnai, o pietaujant prie stalo stovėjo du tarnai, iš kurių vienas vis šluostė mano riebias lūpas ir pirštus su rankšluoščiu, o kitas penėjo mane su kiniečių pagaliukais, kaip mažą vaiką ir vis niūniavo daineles ir vis linkčiojo. Tokio „service“ tikrai niekur neradau nors ir apkeliauvau beveik $\frac{3}{4}$ pasaulio.

Taipei miestas švarus ir visur vyrauja raudona spalva ir raudonos vėliavos — kaip laimės simbolis. Iš tikrųjų darosi kažkaip nesmagu — įspūdis susidaro lyg būtumei komunistiniame krašte, kur būtų švenčiama 1 gegužės — Leniniui padėkos šventė.

Žmonės gyvena švariai. Buvau svečiuose pas eilinius Taipei miesto kiniečius, kur besėdint ir besivaišinant saldainiais ir vaisiais (jie svaginamų gėrimų negeria, bet svaiginasi be

perstojo cigaretėmis) staiga per kambarį pradundėjo, kaip kumelys ant Dusėtų ežero, didelė graži rudai pilka žiūrkė. Pasidarė nejauku, bet šeiminkai tik šypsojosi. Kada ir ant ras toks „kumelys“ praskrido pro mano kojas — paskubėjau padėkoti už vaišes ir išsinešdinti į gatves, kur irgi žiūrkių netrūksta.

Formoza — drakonų kraštas, kaip ir visa Kinija buvo valdoma Olandų, Ispanų, Japonų, Prancūzų, bet ilgiausiai priklausė Kinijai pakol 1945 metais Chiang atvyko čia su 600.000 savo kareivių ir atidarė naują gadinę šiai salai. Žmonės Formozoje nėra draugingi ir stengiasi išsukti iš vargšo turisto kiek tik galima daugiau dolerių. Klimatas ten yra subtropinis ir temperatūra laikosi apie 100 F. vasarą ir 35 F. žiemą. Budizmas yra tautinė religija, o basketbolas skaitomas tautiniu sportu ir jaunuolių klasė yra turėjęs pasaulio beisbolo čempionatą. Prostitucija yra legali, todėl patraukia daug japonų savaitgaliais čia „pasismaguriauti“. Pačiame Taipei mieste, kaip ir visoje saloje vyrauja stipri disciplina ir tvarka. Gyvenimas yra gan primityvus. Čia audžia staklėmis, kaip kadaise Lietuvos kaime, namų stogai šiaudiniai, o dviračių ir automobilių padangas pumpuoja su rankinėmis pompomis, dirbama daugumoje rankomis. Trūksta cukraus tad saldumynai ir pyragaičiai visai nesaldūs. Aš sutikau daug žmonių, su kuriais susidraugavau. Kur tik ečiau mane vis vadino „Happy face“ ir juokdavosi, kai aš nusišypsodavau ir vis sakydavo „še-še“ — ačiū. Formozoje mokslas yra privalomas ir veltui iki 15 metų amžiaus. Čia kaip ir Japonijoje visi moksleiviai nešioja uniformas, o įeinant į namus reikia nusiimti batus. Įdomu pastebėti gatvėse daug baltų ančių, kurias laiko kiaušiniams dėti, o juodas antis piauna valgymui. Jaunimas atrodo pavargęs dėl cukraus stokos ir kur tik eisi į valgyklas ar krautuves visur jaunos padavėjos ar parduavėjos snaudžia ar miega kur tik gali. Žmonės nežino, kas yra duona, nes jie jos beveik nevartoja; todėl norėdamas gauti duonos turi paminti žodį — „sandwich“.

Su Taifūnais atvykau ir palikau vargšę Formozą. Tik liūdnas prisiminimas pasiliko apie salą tolyje, nes kraštas dar labai jaunas ir pradėjo gyventi iš nieko ir priminė man Lietuvą tais pirmaisiais metais po Nepriklausomybės paskelbimo. Deja, mes buvome tik vieni, tuo

tarpu kaip čia galingoji Amerika pagimdė naują Formozą, kurioje nauji keliai, viešbučiai, bankai ir vieši pastatai dažnu atveju gražesni, kaip pačioje Amerikoje, bet tarp kurių dar slapstosi ir kyšo pasilikęs vargas ir senoji Taipei. Bet įžvelgiant į ateitį matyti, kad šis jaunas kraštas po 20-30 metų bus pirmaujanti orientalinė valstybė savo grožiu, tvarka, klestėjimu ir turtingumu.

Iš Formozos ir vėl skridau 6 valandas ir vėl pradėjau sukti vargšą laikrodį jau 1 valandą atgal. Atvykęs į Thailando sostinę Bangkoką suradau, kad laikas buvo lygiai 1 para pirmyn nuo to mano paliktoje — Baltimorėje. Bangkokas — tai Budistų žemė, kur tik eini vis matai šventyklas ir plikagalvius basus vienuolius apsvyniojusių oranžinėmis marškomis. Tai gaidžių-demonų kraštas, kuriame mylima žuvų ir gaidžių muštynės, o jų tautiniai šokiai ir rūbai pamėgdžioja gaidžių-demonų judesius, jų išvaizdą ir muštynes. Šitas kraštas niekad nebuvo kolonizuotas Europiečių, todėl išlaikė savitą ir seną Thai kultūrą. Bangkoke — „Angel mieste“ (kaip Los Angeles), visi gatvių ir vietovių užrašai yra užrašyti Thai raidyno ir visai nesuprantami vakariečiams, todėl yra sunku susikalbėti, nes beveik niekas gatvėse nekalba kita kalba kaip tik jų — Thai. Pats Bangkoko miestas labai nešvarus ir neturi kanalizacijos, todėl per 9 lietingus mėnesius (nuo lapkričio iki vasario — yra šiaurės rytų mansonso periodas, o nuo gegužės iki rugsėjo — vadinamas pietų vakarų mansonso periodas), kuomet Bangkokas pasrūva nuo srutų ir vandens, išeinančių iš kanalų iškastų šalimai gatvių, kad sunkiai gali praeiti per gatves. Bet kai sausros 3 mėnesiai ateina, tuomet miestas dvokia atmatomis. Pats Bangkoko gyvenimas koncentruojasi ne pačiame mieste, bet jo tekančioje plačioje upėje ir kanaluose vadinamuose klongs kurie teka išsivingiavę. Miesto viduryje pilna srutų ir nešvaros. Išilgai upės ir ypatingai klongų žmonės gyvena ant vandens, kuolais paremtose bakūžėse, kur prekiaujama — tai išstis turgus ant laivelų, čia pat ir maudomasi, skalbiami baltiniai, čia pat atliekami ir gamtos savo reikalai ir visi viskuo patenkinti ir smagūs. Thailandas arba dar vadinamas Siamu yra aukso kraštas, kuriame išstisos gatvės išstisos auksu, kuris kabo nuo stogų kaip auksiniai diržai, apyrankės, žiedai, diržų sagtys, kurie parduodami masiniai gatvėse lyg daržovės ir net akys raibsta nuo tokios daugybės aukso — tik deja, kad keliautojas negali jo vartoti, nes viskas labai maža, trumpa ir siaura: mat siamiečiai, kaip visi azijatai yra maži ir smulkūs žmonės. Be to, tonos ir kalnai aukso yra sugrūsta į jų Buddų stovyklų kūnus ir į pačias šventyklas. Pačiame Bangkoko mieste yra 400 maldyklų, kuriose matai visokių Budos stovyklų ir gulinčių ir miegančių ir sė-

dinčių su išpūstais plikais auksiniais pilvais ir brangakmenių akimis. Garsioji Emerald Buda yra visa išskaptuota iš vieno šmoto emeraldo brangakmenio ir pasodinta ant auksinio altoriaus. Kiekvienas maldininkas, kuris ateina pasiprašyti sau laimės ir užtarimo iš Buddos turi įmesti pinigą; didžiulę dėžę už kurį gauna šmotelį aukso plono lapelio pavidale, kurį maldininkas prikljuoja prie šventyktlos sienos ir tuo būdu auksinės šventyktlos kykla smailiais bokštais aukštyn, kaip grybai po lietaus ir milžiniškos auksinės 6 tonų aukso. Buddos ir šventyklų sargai demonai-gaidžiai juokiasi iš vargšų tamsuolių žmonių, kurie atiduoda paskutinį sunkiai uždirbtą skatiką tikslu išmaitinti šimtus tūkstančių budistų-vienuolių, kurie slepiasi šventyktlose užpakaly sėdinčių ir gulinčių auksinių dievų ir gaidžių-demonų ir surenka visus suaukotus pinigus.

Kaip minėjau Siamas yra basuolių kraštas, nes avalynė yra labai brangi ir čiabūviai vaikščioja basi. Buvau karališkoje rezidencijoje, kurioje buvo filmuota „The King and I“ filma, tik čia viskas buvo taip sena ir apšepę, kad nei kiek nepavydėjau tam basam karaliui Rama IV.

Dar iš šiandien kirpėjai Siame valo žmonėms ausis ir visi tiki į dvasias. Kiekvienas namas turi rytiniame kampe tuščią vietą lyg ir altorių kur gyvena to namo dvasia. Ritualiniai šokiai vaizduoja piktą dvasią ir gerąją dieviškąją dvasią, kuri dėvi ilgus auksinius pirštus ir smailią karūną ant galvos, o piktoji dėvi baurią kaukę gyvulio drakono ant veido. Thailando moterys yra labai gracingos ir gražios, o jų šokiai yra tikrai aukšto meninio lygio. Moralė krašte yra labai aukšta ir merginos, kurios „eina“ su amerikiečiais-kareiviais, yra pajuokiamos ir niekinamos, bet tačiau doleris ir čia valdo kraštą: už dolerį ir čia gali pirkti netik auksą, bet ir merginą! . . .

Jaunas Siemo karalius Rama IX yra labai populiarus ir žmonių mylimas. Jis praleido savo jaunystės daugelį metų būdamas vienuoliu-budistu. Kiekviena aristokratų ar inteligentų bei turtuolių šeima būtinai siunčia savo sūnų keliems metams į budistų vienuolyną, kur jie atlieka apsimastymo ir savęs pažinimo stažą, o tik po to eina į aukštąsias mokyklas. Vienuoliai bendrai yra tylūs, nuolankūs, malonūs ir pasišventę savo tikėjimui žmonės. Turėjau malonumo su jais padraugauti — jie visi man

atrodė kaip maži ir nerūpestingi vaikai.

Thailande buvo sukta garsioji „Bridge over the River Kwai“ filma, kur ir dar dabar galima matyti likučius to seno tilto, kurį Japonai vertė II-jo karo belaisvius statyti jį ir prie kurio žuvo 16.000 belaisvių. Bet dabar toje vietoje stovi modernus ir gražus naujas tiltas, o abipus jo nesuskaitoma daugybė mirusiųjų ant kapų tų belaisvių, kurie statė tą mirties tiltą. . .

Kaip minėjau, Siame upės ir drambliai yra pagrindinė susisiekimo ir darbo priemonė. Siamo valstybė yra atskala Burmos, Kambodijos ir Pietų Vietnamo genčių ir pats Bangkoko miestas yra nesenesnis už JAV Washingtono miestą. Siamas yra didžiausias ryžių gamintojas visoje Indokinijoje, jis turi antras didumo po Kambodijos gumos plantacijas, o jo upės yra turtingiausios žuvimis. Thailandas yra didžiausias antikomunistinis kraštas ir geriausias sąjungininkas su USA.

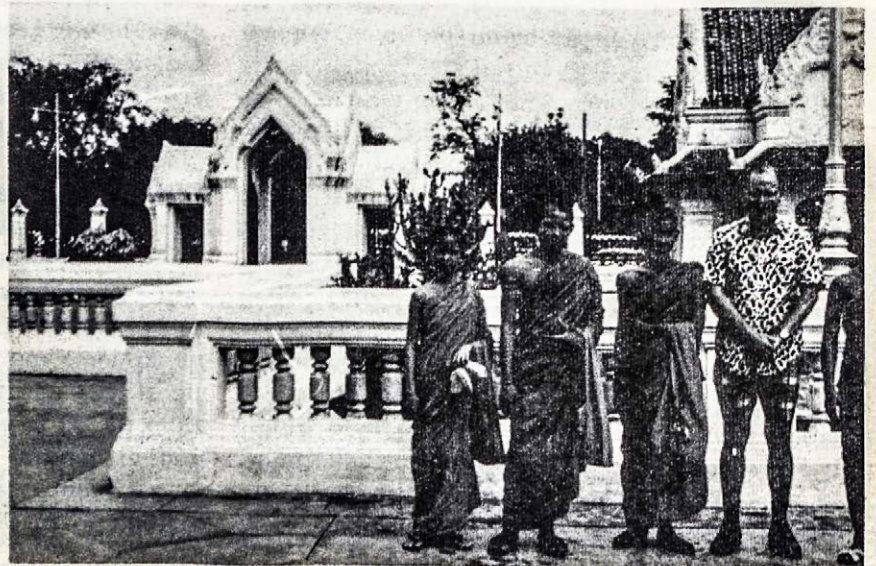
Negalėjau arčiau pažinti Thailando žmogaus dėl kalbos kliūčių, tik susidarė įspūdis, kad vietiniai žmonės yra indiferentiški turistams, nes jų ten tiek daug, kad jie pasidarė lyg ir dalis tautos. Todėl linkiu šiam kraštui nepakliūti į tą nelaimę, kaip kad atsitiko Vietnamui, Laosui ir Kambodijai ir tikiu, kad šio krašto gerieji dieviški herojai ir auksinės Budhos nugalės piktuosius gaidžius-demonus ir kad taika ir ramybė ir teisybė įsiviešpataus šiose gerojo vandenyno žemėse ir salose.

Ir vėl plieno paukštis pakilo į padangę ir nunešė lietuvį — nenuilstamą keliautoją savo sparnais į Malajus, Singapūrą, Manilą, Hong-

kongą ir Tokijo, o iš čia nusiėmęs batus, kaip Siamo karaliaus, atsirišęs kaklaraištį ir atsisėgęs marškinius bei giliai atsikvėpęs ir patogiai išsitiesęs lėktuvo sėdynėje pasileidau ir vėl per Pacifiko berybę ir besukinėdamas visą laiką tą vargšą laikrodį atgal į vakarus, o saulutei nusileidus ir vėl į rytus iš kur atvykau į Atlanto prigimtus pakraščius, kiek išvargęs ir vėl nemiegojęs visą parą, bet smagus ir viena diena jaunesnis!

Šita buvo jau antra mano kelionė į tolimuosius rytus. Susipažinau pakankamai su tekančios saulės ir Ramiojo vandenyno žmonėmis, žemėmis ir salomis, bei nemanau kad ten norėčiau gyventi, bet buvo gera pamatyti orientą ir jų gyvenimą, todėl ir tariau jiems „še-še“ — ačiū ir „sai-žen“ — sudievu!

BIULETENIO DEŠIMTMETIS (1960 - 1970)

Pirmasis Lietuvių Gydytojų Biuletenio numeris buvo išleistas 1960 m. spalio mėnesį. Šis numeris buvo kuklus, plonutis — 24 puslapių ir mažo formato. Redakcija, pradėdama savo darbą, parašė: „Biuletenio leidėjai ir redakcija realistiškai vertina jo pradinį kuklumą. Užtat pradėdame iš mažo, bet tuo pačiu neužmerkiame akių į jo didinimą, dažninimą ir gerinimą, kai sąlygos tai užtikrins“.

Redakcijos troškimai, viltys ir ryžtas išsipildė ir pasitvirtino. Kiekvienu savo numeriu Biuletėnis darėsi įdomesnis, turiningesnis ir gražesnis.

1961 m. įvyko III Amerikos Lietuvių Gydytojų Biuletenį, prikaišiodami, kad laikraštis yra per mažas ir net daras gėdą Lietuvių Gydytojų Sąjungai. Tačiau dauguma pritarė Biuletenio leidimui ir po ilgų diskusijų buvo nutarta Lietuvių Gydytojų Biuletenį laikyti Amerikos Lietuvių Gydytojų Sąjungos organu. (Leidėjas ir toliau pasiliko Illinois Lietuvių Gydytojų Draugija):

Pirmąją L. G. B. redakciją sudarė dr. S. Biežis, dr. S. Budrys, dr. A. Garūnas, dr. V. Tauras ir p. Makštutienė. Administratoriaus pareigas ėjo dr. A. Garūnas. Po III ALG suvažiavimo LGB redakciją papildė dr. K. Ambrozaitis, o 1963 m. spalio mėn. įsijungė dr. V. Kaupas.

Lietuvių Gydytojų Biuletėnis nuo pat pradžios turėjo tam tikrą planą ir tikslą, kurį bandė išpildyti. Kiekvienas numeris turėjo mokslinį ar kelis mokslinius straipsnius, žinių iš draugijų veiklos, kronikos žinių. Be to buvo Moterų, Atžalyno, Mokslo pakopomis ir In Memoriam skyriai. Keli numeriai turėjo net ir „juokų kampelį“ — „Piliulę“.

1960 m. buvo išspausdinta 24 psl.; 1961 m. — 138 psl.; 1962 — 152 psl. ir 1963 m. — 156 psl. Tuo būdu mažojo formato L. G. Biuletėnis turi 470 psl.

IV-jam ALGS suvažiavimui LGB redakcija pasistengė Biuletenį padidinti bent puslapių skaičiumi, jei ne formatu. IV suvažiavimo numeris (XI-XII) buvo 80 puslapių. Su šiuo numeriu pasibaigė Lietuvių Gydytojų Biuletenio pirmasis etapas.

IV Jubiliejinio suvažiavimo metu buvo įkurta Pasaulio Lietuvių Gydytojų Sąjunga. Šio suvažiavimo metu jau nė vienas dalyvių neprasitarė, kad Biuletėnis nevertas pastangų. Biuletenio redakcijos nenuilstamos pastangos ir pasiryžimas laimėjo, Biuletėnis pasidarė Sąjungos gyvybinis elementas ir oficiozas.

Redakcinė komisija pirmajame savo posėdyje persvarsčiusi suvažiavimo entuziastingą vertinimą, nutarė nenuvilti Sąjungos narių ir bandyti padaryti Biuleteinį tikrai įdomiu ir turiningu žurnalu.

Nuo 1964 m. Lietuvių Gydytojų Biuletėnis pakeitė savo formatą, įjungė daugiau bendradarbių. Vyr. redaktoriumi pasiliko dr. S. Biežis, atsakominguoju redaktoriumi sutiko būti dr. S. Budrys. Redakcinę kolegiją sudarė dr. G. Balukas, r. M. Budrienė, dr. V. Kaupas, dr. R. Povilaitis, dr. Tauras ir p. I. Makštutienė. Atsirado ir nauja kategorija — bendradarbiai: dr. A. Matulionis, dr. V. Ramanauskas, dr. A. Starkus, dr. V. Tercijonas, dr. S. Pacevičienė ir stud. med. A. Tauras. Administratoriu pasiliko dr. A. Garūnas.

1964 m. atsirado ir naujas skyrius — tai Dantų Gydytojų Skyrius, kurį sutiko vesti dr. R. Povilaitis.

Mediciniškų straipsnių buvo gausu, „Atžalynas“ „Moterų kampelis“ (kurį nuo pradžios vedė p. I. Makštutienė) skyriai buvo įdomūs ir spalvingi. 1965 metais į bendradarbių kadra įsijungė dr. Z. Brinkis.

V PLGS ir ALGS suvažiavimo metu įvyko didelių pasikeitimų. Po triukšmingų pasikalbėjimų dr. S. Budrys, atsakomingsis redaktorius, pasitraukė, leidėjas pasidarė Sąjungos Centro Valdyba, p. Makštutienė perėmė administratorės pareigas, o man teko atsakingoji redaktorės pareigos.

Iš redakcinės kolegijos keli pasitraukė, bet įsijungė daug ištikimų ir gerų bendradarbių, kaip dr. Z. Danilevičius, dr. K. Gudaitis, dr. D. Jasaitis, dr. J. Meškauskas, dr. V. Avizonis ir dr. A. Pacevičius. „Moterų kampelį“ sutiko redaguoti p. B. Kožičienė, o „Atžalyno“ — dr. M. Vygantas. Tais pačiais 1965 m. Lietuvių Gydytojų Biuletėnis atšventė savo penkmetį.

Per paskutinius penkeris metus LGB jau

visiškai subrendo, įgijo savo charakterį ir veidą. Be mokslinių straipsnių Biuletenyje pradėjo pasirodyti istorinės medžiagos iš senovės ir nepriklausomos Lietuvos, liaudies medicinos, straipsnių apie lietuvišką medicinišką terminologiją.

Lietuvių Gydytojų Biuletenis išėjo visad reguliariai ir bandydamas nesiriboti vien savo siaurais profesiniais klausimais. Biuletenis visad paminėjo lietuviškos visuomenės didžiulius įvykius, kaip Jaunimo Kongresą, „Varpo“ 75 metų sukaktį, dr. Griniaus, dr. Basanavičiaus sukaktis ir kt.

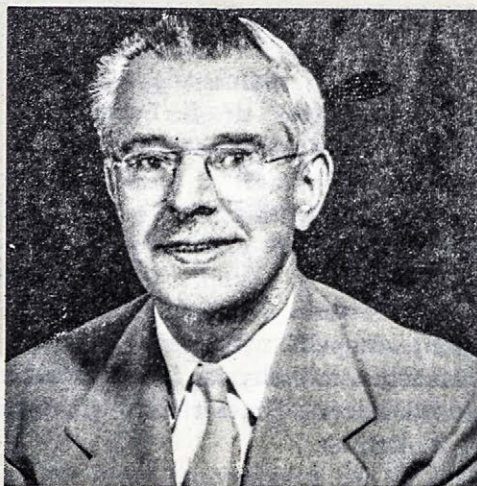
1967 m. po VI PLGS ir ALGS suvažiavimo buvo įvestas naujas skyrius „Lietuvių Gydytojų Moksliniai darbai“, kurį sutiko tvarkyti dr. J. Valaitis ir dr. V. Šaulys. Šis skyrius parūpino medžiagos apie dabartinės Lietuvos medic-

ną ir santraukas straipsnių, kurie buvo parašyti amerikiečių medicinos žurnaluose.

Bandėme apjungti Sąjungos narius, gyvenančius ne tik JAV ir Kanadoje, bet visuose kontinentuose. Šiais metais padarėme kitą bandymą — surinkome straipsnius, kuriuos parašė ne gydytojai, bet gydytojams artimais ir rūpi-
mais klausimais.

1965 m. išspausdinome 158 psl., 1965 M. 8 146 psl., 1966 m. — 158 psl., 1967 m. — 156 psl., 1968 m. — 164 psl. — 1969 m. 156 psl. ir 1970 m. 180 psl. Tuo būdu susidarė 1118 psl.

Švenčiant dešimtmetį ir susumuojant padarytą darbą, reikia tikėtis, kad kolegos įvertina mūsų darbą ir pastangas, o tie, kurie ateis po mūsų ras medžiagos apie mūsų darbus, siekius, idėjas, žinos kokius rūpesčius mes turėjome, ką ir kiek laimėjome lietuviškos spaudos išlaidymui.

Dr. S. Biežis — Garbės redaktorius.

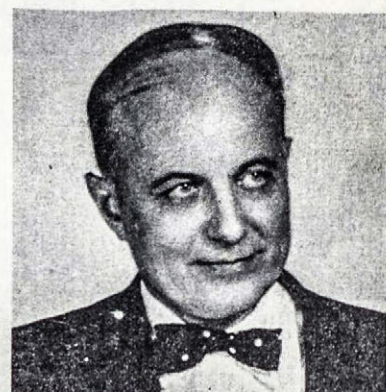
Dr. M. Budrienė — atsakingoji redaktorė.

Dr. S. Budrys — redaktorius

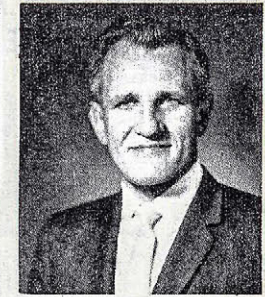
Dr. A. Garūnas — redaktorius.

Dr. V. Tauras — redaktorius.

Redakcinė kolegija

Dr. V. Paprockas. — Dr. R. Povilaitis Dr. B. Radzivanas Dr. V. Šaulys Dr. J. Valaitis

Administratorė

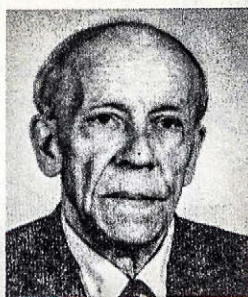
Bendradarbiai

I. Makštutienė Dr. K. Ambrozaitis Dr. H. Armanas Dr. V. Avižonis Dr. K. Balukas

Dr. Z. Brinkis Dr. Z. Danilevičius Dr. D. Degesys Dr. E. Draugelis Dr. K. Gudaitis Dr. D. Jasaitis

Dr. F. Kaunas Dr. J. Kriauciūnas Dr. P. Legeckis Dr. J. Meškauskas Dr. A. Pacevičius Dr. S. Pacevičienė

Dr. V. Ramanauskas Dr. R. Sidrys Dr. A. Starykus Dr. K. Valteris Dr. M. Vygantas Dr. A. Zotovas

LIETUVIŲ GYDYTOJŲ DARBŲ PARODA

Suorganizuota Lietuvių Gydytojų Biuletinio dešimčio sukakties proga

Balzeko Lietuvių Kultūros muziejuje 1970 m. spalio mėn. 4 d. buvo atidaryta paroda, pa-vaizduojanti lietuvių gydytojų įnašą į mediciną. Parodą suorganizavo **dr. M. Budrienė**.

Atidarymo iškilmėse dalyvavo apie 200 žmonių, jų tarpe Mr. Ch. Legg — Field Muziejaus, Antropologijos skyriaus vedėjas, Kostarikos konsulas Mr. Garcia su ponia, Mr. M. Arthur and Miss D. Jage iš Junior Achievement organizacijos, finansininkas Mr. A. Baldwin, dr. Hoover iš AMA ir daug lietuvių svečių.

Ekspozitai suskirstyti į tris grupes, pagal emigracijos laikotarpius. Pirmasis laikotarpis apima 16 šimtmetį, kada sustiprėjus katalikybei, protestantai turėjo pasitraukti į Naująjį Pasaulį. Tuo laiku į JAV atvyko **dr. Karolius Kuršius** (Dr. Carolus Curtius - Cursius). Parašęs ir apgyvenęs disertaciją apie inkstų akmenis 1662 m. Leidene gavo daktaro laipsnį. Atvykęs į tuometinį New Amsterdam buvo pirmasis gydytojas ir mokytojas New Yorko apylinkėje.

Antrasis laikotarpis apima emigrantus 19-20 šimtmečiuose. Tada lietuviai bėgo nuo rusų priespaudos, kariuomenės. Dauguma atvykusių buvo darbininkai ir apsigyveno kasyklų, skerdyklų rajonuose. Keli gabesnieji baigė medicinos mokslus ir mokė savo tautiečius sveikatos bei higienos, skaitydami paskaitas ir rašydami knygas. Seniausioji knyga yra parašyta 1906 m. „Daktaras namuose“. Tas laikotarpis davė kelis gydytojus, kurie jau gimė JAV, bet, kaip ir atvykusieji, pasiliko savo etninės grupės ribose (dr. Baltrušaitienė, dr. Akelaitis, dr. Šliu-paitė.)

Trečias laikotarpis apima lietuvių gydytojus, atvykusius po II Pasaulinio karo. Iš šių atvykusiųjų gydytojų senesnioji karta (dr. B. Matulionis, prof. Tumėnienė, dr. Karvelienė, dr. K. Gudaitis) rašė savo prisiminimus, o jaunoji karta pradėjo dirbti universitetuose ir laboratorijose. Iš jų pažymėtini: dr. V. Vaitkevičius, dr. J. Valaitis, dr. E. Gedgaudas ir kt. Turime ir kelis chemikus, kurie dirba eksperimentinėse laboratorijose, k. a. dr. M. Yčas, dr.

M. Jesaitis. Parodoje buvo išstatyti jų straipsniai, biografijos ir nuotraukos.

Be to, pajvairinimui buvo išstatyta liaudies vaistų kolekcija su gumbo ir bebro lašais, dail. A. Valis-Labokienės ir kitų dailininkų darbai, kurie buvo panaudoti L. G. Biuletinio viršeliui.

Visi ekspozitai buvo asmeniškai dr. M. Budrienės rinkinys. Susirinkusieji domėjosi surinkta medžiaga ir vaišinosi šampanu.

M. K. B.

Certificate

a

b

c

a) Danilevičiai ir Budriai. b) Balzekai Sr., S. Balzekas Jr., Dr. N. Hoover su ponia (AMA atstovas). c) Mrs. Legg (Field Museum) Costa Rica Konsulas Mr. Garcia su ponia. d) Muz. Žilevičius, S. Balzekas Jr. dr. M. Budrienė, Mr. Petrauskas. e) S. Balzekas Jr., Mrs. Eivienė, kun. Činikas. f) Dr. Kinderis, dr. V. Labokienė, dr. J. Valaitis, M. Baldwin.

d

f

e

a

b

e

Montažas 50:

Biuletenio minėjimas

a) A. Lipskienė, dr. R. Vienužis, V. Tumasonienė, A. Mažeikienė, dr. S. Lipskis. b) Gen. Konsulas dr. P. Daužvardis su ponia. c) Ponia O. Biežienė. d) Jaunavedžiai dr. Gintautas su žmona. e) Dr. B. Beinoris ir Gražina Budrytė-De Santis. f, g, h, k) — Svečiai.

h.

LIETUVIŲ GYDYTOJŲ BIULETENIO DEŠIMTMEČIO MINĖJIMAS

Lietuvių Gydytojų Biuletenio dešimtmečiui atšvęsti Biuletenio bendradarbiai ir draugai susirinko South Shore Country Club patalpose.

1970 m. spalio mėn. suėjo 10 metų, kai pasirodė pirmasis L. G. B. numeris. Minėjimas prasidėjo vakariene. Šventei vadovavo dr. S. Budrys, pakviesdamas „Laiškai Lietuviams“ redaktorių tėvą J. Vaišnį sukalbėti invokaciją. Dalyvaujančiųjų tarpe matėsi gen. konsulas dr. P. Daužvardis su ponia, AMA redaktorius dr. Z. Danilevičius, „Draugo“ redaktorius kun. dr. J. Prunskis, „Margučio“ vedėjas p. Petrutis, viešnia iš Lietuvos dr. Šidlauskienė, p. Balzakai, vet. dr. A. Kurgonas su ponia ir kt.

Po vakarienės trumpą žodį tarė konsulas dr. P. Daužvardis. Raštu sveikino dr. Draugelis iš Argentinos, dr. Norvaišienė iš Kanados, dr. V. Paprockas ir Illinois Universiteto profesorius dr. Max Samter.

Dr. F. Kaunas Lietuvių Fondo vardu įteikė prezidentų medalius redaktorei dr. M. Budrienei ir administratoriui p. Makštutienei.

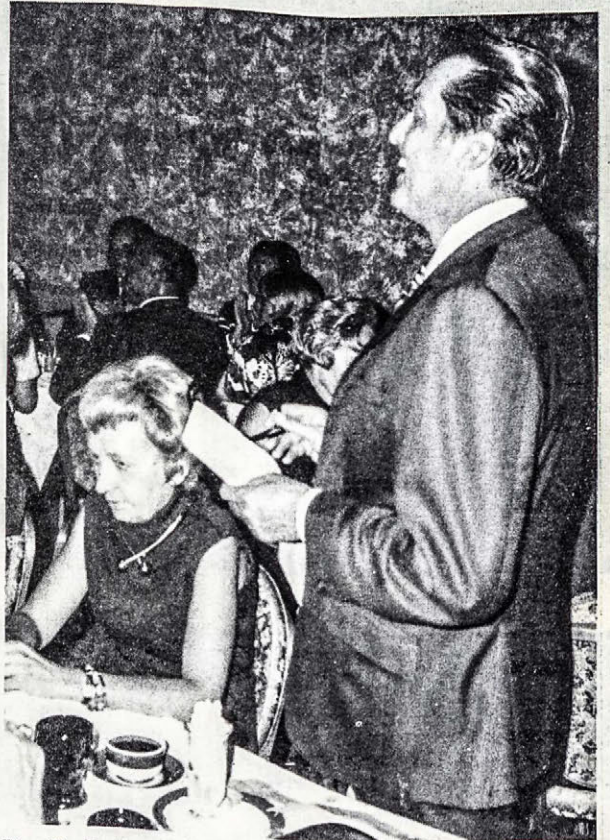
Minėjimas baigėsi dr. M. Budrienės kalba, kuri trumpai nupasakojo L. G. Biuletenio pradžią, jo tikslus ir atsiektus rezultatus. Dr. M. Budrienė, pasitraukdama iš atsakingosios redaktorės pareigų, padėkojo visiems, kurie padėjo redaguoti, kurie bendradarbiavo atsiųsdami straipsnius, kurie moraliai ar materialiai rėmė Biuletenio darbą. Atskirai padėkojo p. Paukštienei, kuri padovanojo paveikslą Biuleteniui paremti ir nenuilstamai administratoriui p. Makštutienei.

Meninę dalį atliko p. Barauskas, svečius pradžiugindamas padeklamuodamas Longfellow Hiavatos žvejonę ir žemaitišką pasaką apie berną, ieškojusį žmonos. Aukštaičiam pasekė pasaką apie bobą ir dieduką.

Dail. J. Paukštienės paveikslą laimėjo p. O. Biežienė.

Tuo ir baigėsi Lietuvių Gydytojų Biuletenio dešimtmečio minėjimas.

Lietuvių Gydytojų Biuletėnis pradeda savo antrąjį dešimtmetį. Ryžto ir ištvermės naujiems redaktoriams!

Dr. S. Budrys, dr. M. Budrienė

Kun. J. Prunskis, kun. J. Vaišnys, konsulas dr. P. Daužvardis, ponia Daužvardienė. M. Zapolis (kairėje).

SUKAKTUVININKAI

DR. RIMAS V. VIENUŽIS (VIENOŽINSKAS)

Dr. Rimas Vienužis gimė 1920 m. gegužės mėn. 11 d. Dotnuvos dv., Kėdainių apskrityje agronomo A. Vienožinskio šeimoje. Gimnaziją baigė Panevėžyje ir tais pačiais metais — 1939 m. įstojo į V. D. U. Medicinos Fakultetą ir korp. Fraternitas Lithuanica.

Bolševikams užėmus Lietuvą, tėvas buvo ištremtas į Sibirą. Likusioji šeima pasitraukė į Vokietiją. Dr. Rimas studijas tęsė Tuebingeno Universitete, kurį baigė 1948 m. Į J. A. V. atvyko 1950 m., apsigyveno Chicagoje, atliko stažą ir 1956 m. išlaikė valstybinius egzaminus. Gyvena su šeima (žmona Janina Matulevičiūtė ir sūnumis) Elgine, Ill.

DR. JUOZAS KRIAUCIUNAS

Dr. Juozas Kriaučiūnas gimė 1910 m. balandžio mėn. 10 d. Šakių apskr. Lėkėčių valsčiuje, Nosiedų kaime. Skaityti ir rašyti išmoko namie, vėliau mokėsi Pavilkio pradžios mokykloje, Vilkijos vidurinėje mokykloje ir Kauno „Aušros“ gimnazijoje. 1932 m. įstojo į V. D. U. Medicinos Fakultetą, kurį baigė 1938 m. gaudamas gydytojo diplomą. Nuo 1940 m. dirbo Kudirkos Naumiestyje, kur rūpinosi žmonių sveikata bei gerove suorganizuodamas Savitarpinės Pagalbos skyrių, kooperatyvą „Vienybė“ ir apsaugą seneliams ir daugiavaikėms šeimoms.

1944 m. pasitraukė į Vokietiją, 1945-49 m. buvo Hannoverio Lietuvių Tremtinių Apygardos valdybos narys ir UNRRA bei IRO tarnautojas.

Į JAV atvyko 1949 m. 1952 m. išlaikė eg-

zaminus. Verčiasi privačia praktika Toledo, Ohio.

Priklauso korp. Fraternitas Lithuanica. Yra vedęs Magdeleną Andriusytę ir užauginęs vieną sūnų Rimą.

DR. HENRIKAS ARMANAS (ARMANAVIČIUS)

Dr. Henrikas Armanas gimė 1910 m. Petrapilyje. Dar mažas būdamas su tėvais grįždavo į tėvo tėviškę Dusėtus vasaros atostogoms. Po Pirmojo pasaulinio karo grįžo į Lietuvą gyventi ir apsisustojo Kaune. Čia lankė ir baigė Berniukų „Aušros“ gimnaziją ir 1930 m. įstojo į Vytauto Didžiojo Universiteto Medicinos fakultetą ir kartu į korp. Fraternitas Lithuanica.

Medicinos gydytojo diplomą gavo 1938 metais. Be privačios praktikos dr. Armanas buvo Kauno miesto sanitarijos gydytojas, o 1939 m. Kauno apskrities Ligonių kasos medicinos skyriaus vedėjas.

Dr. H. Armanas nuo pradžios savo gydytojavimo karjeros buvo linkęs į spaudą ir tvarkė „Paštininko žodžio“ medicinos skyrių. Antroji jo būdo „dorybė“ — keliauti irgi pasirodė gana anksti, nes 1939 m. lankėsi Stockholme, kur atstovavo Lietuvos studentiją.

1944 m. paliko Lietuvą ir atsidūrė Vienoje. Karui praūžus dirbo kaip stovyklos gydytojas (1946) o vėliau buvo paskirtas Oldenburgo provincijos gydytoju. Į JAV atvyko 1949 m. ir apsigyveno Baltimorėje. Egzaminus išlaikė 1952 m. ir nuo to laiko verčiasi privačia praktika Baltimorėje.

1938 m. vedė dr. Eelną Treidyte, išaugino sūnų Saulių.

Dr. R. Vienužis

Dr. J. Kriaučiūnas

Dr. H. Armanas

DR. ZENONAS DANILEVIČIUS

Gimė 1915 m. Panevėžyje, Lietuvoje. Medicinos mokslus baigė 1938 m., gaudamas medicinos gydytojo diplomą iš Vytauto Didžiojo Universiteto, Medicinos Fakulteto. Į J.A.V. atvyko 1947 m. Išlaikė egzaminus ir vertėsi privačia praktika Chicagoje. Nuo 1965 m. dirba AMA redakcijoje ir yra vyr. redaktorius. 1943 m. dar tebegyvendamas Lietuvoje parašė knygą „Žmogus“. Be savo tiesioginio redaktoriaus darbo, aktyviai dalyvauja lietuviškoje visuomenėje, „Gajos“ korporacijoje, rašo periodinėje lietuviškoje spaudoje.

DR. VACLOVAS PAPROCKAS

PLGS-gos pirmininkas-sukaktuvininkas
65 metų sukaktuvininkas

Su pagarba skaitome apie tuos, kurie didesnę pusę gyvenimo kelio praėjo nebūdami vien sau egoistai. Kurie iškeliaę į tremtį, ma-

terialiai tvirčiau išikūrę nepamiršo ir savos žemės, kurią mindžiojant jie siekė geresnio rytojaus ne tik sau, bet ir savo tautai, kurioje gimė jų talentai, bet nespėjo pilnai išsiskleisti. Su pagarba minime sukaktis tų, kurie nepranyksta svetimos žemės gerbūvy, o lieka ištikimi savo gimtosios šalies patriotai.

Toks yra ir medicinos daktaras Vaclovas Paprockas, kuris vienas iš pirmųjų naujųjų lietuvių ateivių New Yorke 1951 m., vasario 2 d. išlaikęs nustatytus JAV egzaminus gavo leidimą praktikuoti savo profesijoj ir atidarė gydytojo kabinetą.

Gimęs jis 1905 metais, rugsėjo 29 dieną, Asavytų kaime, Degučių valsčiuje, Zarasų apsk. Pradžios mokyklą baigė Maskvoje, o 1921 m. baigė Zarasų progimnaziją ir 1927-siais Zarasų mokytojų kursus, 1929 m. Simano Daukanto Mokytojų Seminariją Kaune. Per tą laiką dirbo įvairiose įstaigose ir buvo pradžios mokyklos mokytoju, kol tais pat metais įstojo į Vytauto Didžiojo universitetą medicinos fakultetą, kurį baigė 1934 m. ir 36-tais gavo medicinos gydytojo diplomą.

Nuo 1935-37 m. buvo Sisteminės Anatomijos Instituto asistentu. Jauno gydytojo gabumus pastebėjus U-to vadovybė 1937 m. pakvietė jį V. D. U. Chirurginės Klinikos Kaune prof. Kuzmos asistentu pareigoms, kuriose dr. V. Paprockas išbuvo iki 1944 m., kol buvo priverstas, kaip daugelis kitų palikti savo tėvynę, atsakyti jam patikėtų profesinių pareigų, giminių bei artimųjų draugų ir, bolševikams okupuojant Lietuvą iš savo gimtojo, tiek daug jo ateičiai žadėjusio krašto keliauti į nežinią, idant išvengtų jo kolegų medicinos gydytojų Panevėžy ir kitur bolševikų žiauriai nužudytų likimo.

Tuo laiku be minėtų pareigų jis buvo Raudonojo Kryžiaus Sanatorijos konsultantu ir vaikų ligininės konsultantu Kaune.

Išvykęs iš Lietuvos su žmona Birute Trainavičiūte, dantų gydytoja ir mažamete dukrele Kristina apsigyveno Austrijoje ir pradėjo dirbti Voeklabrucko apsk. ligininėj vyr. gydytoju. Čia jiems netrukus gimė ir sūnus Vytautas.

1947.4.15 atvyko į JAV ir pradėjo dirbti Mastich Beach, L. I. New York rezidentu ir kartu ruošėsi egzaminams įgyti šio krašto New Yorko valstybės med. gydytojo teises, kurias jis ir gavo 1951 m.

Savo profesines žinias dr. V. Paprockas nuo-

lat gavęs proga gilino lankydamas profesorius: Shoenbauer, Finsterer, Denek ir Boehler klinikas Vienoje, Austrijoje ir Insbrucko u-te, prof. Sauerbrucho Berlyne.

Dr. V. Paprockui gavus teises praktikuoti nemaža džiaugsmo buvo daugeliui naujųjų lietuvių ateivių, kurie tuo laiku dar nemokėjo anglų kalbos ir negalėjo svetimam gydytojui išpasakoti savo bėdų ir skausmų. Todėl iš pat pirmos dienos jo kabinetą užpildė vieni lietuviai, kuriems dr. V. Paprockas nepašyškstėjo užprenumeruoti gausybę lietuviškos spaudos laukiamajame pasiskaityti.

Dr. V. Paprockas vos įsikūręs naujoje žemėje neužsidaro vien siaurame profesiniam pasaulyje, jo asmenyje iškyla ne vien medicinos daktaras, bet ir politikas, visuomenininkas, kultūrininkas, žurnalistas ir duosnus tautinių reikalų rėmėjas.

Jis buvęs Lietuvių Studentų Medikų Draugijos pirmininku, medicinos klausimais paskaitų lektorium Lietuvoje, BALFo vajuos pirmininku, Gydytojų Korporacijos Fraternitas Lituanica ir Lietuvių Gydytojų Draugijos New Yorke nuolatinis valdybos narys, gyvas ir judrus išėivijos lietuvių gyvenimo stebėtojas ir dalyvis, efektingai aukomis remias mūsų kultūrinį ir politinį darbą. Jį matome dažnai, nors kartais ir pavėluotai atsilankant į kultūrinius parengimus ir politines paskaitas. Čia jis New Yorke Liet. Prekybos Rūmų veikloje, štai zarsiečių susirinkime, kur susitinka jo buvę kaimynai, kuriuos be vieno ir bendro likimo riša gražių Zarasų kraštas, žavingas gamtos grožybėmis Lietuvos kampelis.

Kaip jau minėjau jubiliatui nesvetima ir žurnalistika. Yra parašęs ir paskelbęs „Medicinoje“ 1938-1944 m. septynis mokslo darbus medicinos chirurginiais klausimais. Bendroje spaudoje rašė lietuvių visuomenei medicinos klausimais pavarde ir slapyvarde pasirašydamas daugiausia „Pagirių Smilga“. Daug rašė atvykęs į JAV. Dabar taip pat nevengia įvairiais klausimais spaudoje pasakyti savo atvirą nuomonę.

Dr. V. Paprockas daugelio laikraščių skaitytojas ir rėmėjas. Jo pastangomis buvo išleistas anglų kalba leidinys apie 1-jį New Yorke lietuvių gydytoją Aleksandrą Karolių Kuršių, jo dizertacija. Didelį įnašą yra įdėjęs į Lietuvos Nepriklausomybės Fondo išleistą veikalą „Lithuania 700 Years“, paremdamas tūkstan-

tine suma ir, knygai pasirodžius pasidarbavo platindamas kolegų amerikiečių gydytojų tarpe. O paskutiniu laiku neseniai pasirodė Pasaulio Lietuvių Gydytojų Sąjungos, kurios jis yra pirmininku, vardu, dr. Paprocko pastangomis ir lėšomis išleistas laiskams ženkliukas, vaizduojas lietuvaite su įrašu, kad Lietuva kenčia sovietų vergiją. Ženkliukų išleista apie 4000.

Pirmiesiems astronautams pasiekus mėnulį PLGS vardu pasiuntė miniatiūrinę bačkutę, papuoštą gintaru ir su Lietuvos smėliu viduje.

Jis newyorkiečiams lietuviams gerai žinomas ne vien kaip gydytojas, visuomenininkas, bet ir kaip nuoširdus lietuvis, gal iš profesinio įpratimo visados kiekvienam pasiruošęs mielai padėti. Jis porą metų anksčiau už kitus atvykęs į JAV sudarė eilę dokumentų atvykti draugams bei pažįstamiems ir visai nežinomiems asmenims bei šeimoms kitų paprašytas.

Tai tiktai keletas man žinomų jubiliatų ryškesnių gyvenimo bruožų, kurie nebus naujiena nei vienam newyorkiečiui, o jo kolegos mano mintis tik patvirtins ir papildys, gi pats jubiliatas tikiu, atleis man už atskleidimą kad ir mažos dalies jo vidaus pasaulio.

Gerbiama sukaktuvininkui sulaukusiam 65 metų amžiaus linkime dar ilgai nepavargti ir toliau eiti tuo judriuoj, tautinio gyvybingumo pilnu gyvenimo keliu. **Dr. V. Čekas**

DR. PETRAS ATKOČIUNAS

75 metų jubilias

Š. m. liepos mėn. 22 d. dantų gydytojui dr. P. Atkočiūnui, jo 75 metų gimimo dienos proga, jo giminės bei artimieji draugai susirinko Prague restorane, Ciceroje, atšvesti jo deimantines sukaktuves. Pobūviu pasirūpino jo žmona Ona ir duktė dr. Bernadeta.

Dr. Atkočiūnas gimė 1895 liepos mėn. 22 d. Deltuvos parapijoje, Radžiūnų kaime, Ukmergės apskrityje. Petras būdamas jaunas emigravo Amerikon. Jo, kaip ir visų ateivių, įsikūrimo dienos buvo nelengvos, nes jam reikėjo dirbti ir studijuoti. Studijavo Valparaiso Universitete ir Lojolos Medicinos Mokykloje. Studijų metu, kiek laikas leido, dalyvavo ir visuomeninėje veikloje, priklausydamas Liet. R. K. Moksleivių Susivienijimui. Vėliau jis buvo keleta metų R. K. Federacijos Čikagos skyriaus sekretorium.

1932 m. jis vedė Oną Navakaitę. Susilaukė dukrelės Bernadetos, kurią išmokslino ir įgali- no pasiekti medicinos daktaro laipsnį Lojolos Universitete.

Jis priklausė daugeliui lietuvių organizacijų bei draugijų. 1945 m. jis buvo įsijungęs į Amerikos Liet. Tarybos darbus. Jis rūpinosi Liet. Kongreso sušaukimu. Be to, jis buvo aktyvus Balfo rėmėjas.

Anksčiau jis turėjo 2 dantų kabinetus — Vieną Čikagoj, o kitą — Ciceroj. Šiuo metu dirba tik Ciceroj.

Šios garbingos sukakties proga, linkėtina dr. Atkočiūnui dar ilgus metus dirbti ne tik profesiniai, bet ir visuomeniniai.

APIE DR. ALEKSANDRĄ GASIŪNĄ

80 metų amžiaus sukakties proga 1970.I.15

Rašyti apie d-rą A. Gasiūną mane ragina tam tikri sentimentai. Mes abudu užaugome Rusijoje. Aš net gimiau ten. Jis apleido Lietuvą 5 metų būdamas. Niekuomet nesusitikę Rusijoje, mes grįžome į Nepriklausomą Lietuvą tais pačiais, 1922, metais. Atseit, abudu pergyvenome žiaurią revoliucijos suirutę su areštais, žudynėmis, epidemijomis ir badavimu.

Čia, tėvų ir protėvių krašte, abudu radome gražiai besitvarkantį gyvenimą, ramų, saugų ir sotų. Atvykę nuvargę nuo nedateklių ir ligų, čia greit atsiga- vome.

Neužilgai, man, kaip Kauno Univ-to studentui, teko sutikti pirmą kartą jį, kaip prof. P. Radzickio asistentą. Nuo čia tarp mūsų užsimezgė draugiškas ryšys, prisipažinsiu, — kaip man atrodė, — dėl vienos bendros bėdos arba, tiksliau, iš užuojautos vienas kitam dėl tos bėdos, būtent, nepakankamo lietuvių kalbos žinojimo. Tiesa, matydavomės tik retkarčiais ir trumpą laiką: vien per pratimus darbus. Ir čia dr. A. Gasiūnas turėjo progos, nesivaržydamas, įterpti rusiškus žodžius savo paaishkinimuose man, turėdamas sunkumus su gimtąja kalba. Todėl, — nėra stebėtina, — kai po ilgų metų nesimatymo

Lietuvoje mes susitikdavome kartais ištremime Vokietijoje ir dabar čia sutinkame viens kitą, kaip bro- lis brolių.

Jis pasižymi savo nepaprastu ramumu, kuklumu, draugiškumu ir tolerancija.

Štai ką dr. A. Gasiūnas papasakojo man iš savo praeities:

Tikiuosi, visi gydytojai kartu su Liet. Gyd. Biu- letenio Redakcija nepašykštės dvigubam jubilijantui su Ponia geriausių linkėjimų. Dr. Pov. Legeckis

Štai ką dr. A. Gasiūnas papasakojo iš savo praeities:

Gimiau 1890 m. sausio 15 d. Stebeikių vien- kiemyje, Piniavos valsč., Panevėžio apskrityje. Penkių metų būdamas, tapau našlaičiu. Mano vyresnis brolis Jonas tuo metu tarnavo Sibire ir išvežė mane pas save į Tomsko miestą. Ten baigiau gimnaziją ir universitete medicinos mokslus 1914 m.

Tomske dažnai sutikdavau medikus, Joną Demikį ir Martiną Mikelėną, — klebonijoje, ku- rioje klebonas buvo Demikio vyr. brolis. Ki- tuose fakultetuose studijavo Jonas ir Martynas Yčai.

Pirmam Pasauliniam karui prasidėjus 1914 m., buvau mobilizuotas į Rusų kariuomenę ir paskirtas į naujai formuojamą diviziją Irkutske. Neužilgo teko išvykti į frontą ir išbūti iki 1917 metų galo.

Revoliucijai Rusijoje kilus, 1918 m. pra- džioje buvau vėl mobilizuotas į admirolo Kol- čako armiją Sibire, kaip pulko gydytojas. Greit susirgau dėmėtąja šiltine. Teko išgulėti Iževs- kio miesto karo lazarete ir pasveikus, gauti 2 mėnesius atostogų sveikatai pataisyti. Į savo pulką neteko grįžti, bet įstojau į formuojamą lietuvių Vytauto Didžiojo vardo Batalijoną No- vonikolajevskio mieste. Tarp ko kito, ten ap- sivedžiau.

Žlugus batalijonui kovose su raudonąja armija, su likusiais kariais buvau inkorporuo- tas į bolševikų pulką, ir su tuo pulku arkliais nužygiavome apie 500 mylių į Kuznecko mies- tą. Čia, plačioje apylinkėje, siautė dėmetoji šiltinė. Teko organizuoti 60 lovų ligoninę. To- kių vaistų nebuvo, bet laimei mirtingumas buvo mažas.

Iš Kuznecko miesto vėl arkliais nukeliavo- me apie 1000 mylių į Krasnojarską prie Enisė- jaus upės. Čia gimė pirmas sūnus. Iš Krasno- jarsko vargais-negalais patekau su šeima į Maskvą, iš kur, Lietuvos atstovybei padedant,

repatrijavome ir 1922 m. rugpj. mėn. atisdūrėme Kaune.

Kaune pradėjau darbą, kaip gydytojas, prie Gelžkelio dirbtuvių, bet 1923 m. buvau mobilizuotas kariuomenėn.

Ištarnavus, trumpai dirbau Sveikatos Departamente ir 1925 m. kovo mėn. Medicinos Fakulteto Tarybos buvau išrinktas A- N- Gerklių ligų klinikos jaun. asistentu ir 1928 vėl buvau perrinktas 2-ms metams.

Vėliau persikėliau į Šiaulius savo įgytos specialybės vedėju Miesto Ligoninėje. Čia mums gimė antras sūnus.

1944 m., bolševikams artėjant, su šeima pasitraukiau ir dirbau savo specialybėje Gresfaldo Universiteto Klinikoje, tik vienus metus, o vėliau į Detmoldą, Augustdorfa ir Saltkotnes artėjant frontui, persikėliau į Lueneburgą, teną ir visur čia teko dirbti DP lagerių ligoninėje arba ambulatorijoje.

Detmolde teko pavaduoti išvykusį į pietus a. a. prof. J. Zubkų. O su prof. Elvikiu prie Hamburgo išklausėme tropikalinių ligų kursą.

1949 m. pabaigoje išemigravau į JAV. Čia dirbau Šv. Katrinos ligoninėje Brooklyne, kaip anesteziestas. Ištikus širdies smūgiui, pasitraukiau, kaip pensininkas. Kiek vėliau praleidau 3 metus Australijoje pas sūnų.

Paskutiniaisiais metais turime su žmona butą Brooklyne, bet pats daugiau laiko praleidžiu antro sūnaus penkių anūkų linksmoje kompanijoje Long Islande ir čia pat netoli dirbu kraujo ėmimo punkte ir po šiai dienai.

1969 m. lapkričio mėn. atšventėme čia 50 metų vedybų metines.

MARIJA LEGECKAITĖ (SCHIFF) M. D.

Jaunystę praleidusi Rusijoje, nepriklausomybės laikais gyveno Kaune ir studentavimo laikais dirbo Hagentorno ligoninėje, kaip gailėtinga sesuo. Ten bebūdama susipažino ir su savo vyru Theodor Schiff, kuris pastoviai gyveno Kaune: 1940 m. Marija su vyru repatriavo į Vokietiją ir ten pradėjo praktikuoti mediciną Goeppingen'e (šalia Stuttgarto). Užaugino 2 sūnus—juristus. Privačia praktika (turėję moterų ligų specialybę) vertėsi iki 1969 m., aktyviai dirbdama savo specialybėje, važinėdama po konferencijas, nors sveikata jau nebuvo labai gera. Šiuo metu vieši pas savo brolių dr. Povilą Legeckį.

DAKTARAS JURGIS ŠLAPELIS

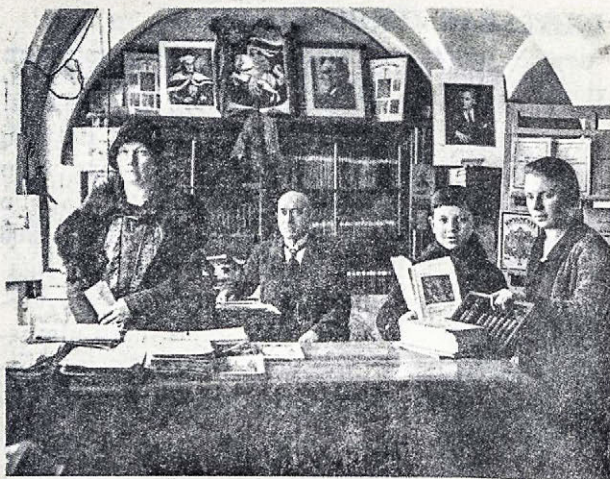
Jei paklaustume eilinio lietuvio inteligento, ką jis žino apie dr. Jurgį Šlapelį, tai vieni atsakytų, kad tai buvęs Vilniaus krašto lietuvių visuomenės veikėjas, kitiems jis žinomas, kaip lietuvių kalbos žinovas, tretiems dr. J. Šlapelio asmuo neatsiejamai rišasi su seniausio (1906 m. įsteigto) Vilniuje lietuviško knygyno ilgamete veikla; kai kas jį prisimintų ir kaip vienintelės Vilniuje lenkų okupacijos metu gimnazijos mokytoją. Ir visi būtų teisūs. Tačiau turbūt labai retas tepasakytų, kad **J. Šlapelis buvo gydytojas.**

J. Šlapelis, 1907 m. baigęs Maskvoje medicinos fakultetą, visą savo gyvenimą pašventė lietuvių kultūros bei visuomeniniams reikalams, o universitete išsigtąja savo prtfesija beveik nepasinaudojo. Tik 4metus jis ėjo karo lauko gydytojo pareigas fronto ligoninėse, kai 1914 m. buvo mobilizuotas rusų caro armijon. Vėliau niekad nesivertė medicinos praktika, tačiau per daugelį metų buvo Vilniaus Lietuvių Sanitarinės Pagalbos Draugijos narys.

Beje, šiandien Vilniaus Istorijos-Etnografijos muziejuje išstatyta daktaro Jurgio Šlapelio uniforma, kurią jis vilkėjo eidamas rusų caro

Dr. J. Šlapelis, 1914.

Dr. J. Šlapelis su žmona Marija Piaseckaitė, švenčiant 25 metų knygyno sukaktį. 1931 m.

armijos gydytojo pareigas.

Dr. Jurgis Šlapelis nebuvo išimtis lietuvių gydytojų šeimoje, kurioje ne vienas, pradėdant dr. Jonu Basanavičium, dr. Vincu Kudirka, baigiant mūsų dienų žinomais daktarais JAV-se, įėjo ar įeis į Lietuvos istoriją pirmiausia, kaip lietuviškos dvasios, susipratimo kėlėjai, stiprintojai, lietuviškos kultūros puoselėtojai bei visuomenininkai, o tik antroje vietoje, kaip medicinos gydytojai.

Dr. Jurgis Šlapelis gimė 1876.IV.18 Galsiškių kaime, Šimonių valsčiuje, Ukmergės apskrityje, numirė 1941.III.17 Vilniuje. 1891 m. įstojęs į Mintaujos gimnaziją, rado tenai bemokytajaujančią Joną Jablonskį, kuris pirmasis paskatino jauną gimnazistą domėtis gimtąja kalba ir turėjo jam didžiulės įtakos.

Nuo to laiko J. Šlapelio viso gyvenimo didžioji meilė ir rūpestis buvo lietuvių kalba. Jis rinko kalbinę medžiagą, kartotekavo ją, studijavo kalbą, rūpinosi lietuvių literatūrinės kalbos normavimu, sudarinėjo, leido žodynus, vertė, taisė kitų autorių kalbą, leido lietuviškas knygas, vadovėlius, platino juos per savo ir žmonos Marijos Piaseckaitės Šlapelienės knygyną Vilniuje, mokytojavo lenkų okupacijos metu Vilniaus lietuvių Vytauto Didžiojo gimnazijoje.

Jis, kaip entuziastingas lietuvių kalbos mokytojas, jei ir ne visus savo mokinius išmokė taisyklingos lietuvių kalbos, tarties bei rašybos, tai tikrai šimtams jų įdiegė gimtosios kalbos meilę, paskatino juos domėtis ir rinkti tautosaką.

1909 m. prelado J. Laukaičio pastangomis į Seinus, to meto Sūduvos lietuviybės centrą, buvo sukviesti žymieji lietuvių kalbininkai — J. Jablonskis, K. Būga, J. Balčikonis ir J. Šlapelis. Jie čia per du įtempto darbo mėnesius svarstė ir normino pagrindinius lietuvių kalbos dėsnius bei rašybos klausimus. Taip pat sulietuvino ir apvaldė nuo slavizmų poterius-maldas.

Dažnas vidurinės kartos lietuvis, jaunystėje su užsidegimu skaitęs Robinzono gyvenimą ir iki šiol atsimenąs jo nuotykius, tikriausiai nežino, kad tai buvo dr. J. Šlapelio vertimas, o knygą 1925 m. išleido jo ir Marijos Piaseckaitės - Šlapelienės knygynas Vilniuje.

Dr. J. Šlapelis buvo vienas iš Lietuvių Mokslo Draugijos Vilniuje steigėjų, vienas iš jos žurnalo „Lietuvių Tauta“ redaktorių.

Žymūs kalbininkai F. Fortunatovas ir A. Šachmatovas 1907 m. buvo pakvietę dr. J. Šlapelį kartu su J. Jablonskiu ir K. Būga redaguoti Petrapilyje leidžiamo J. Juškos žodyno. Tačiau šį darbą nutraukė prasidėjęs Pirmasis Pasaulinis karas.

Daugiausia dr. J. Šlapelis dirbo ruošdamas žodynus. Jo sudarytas ir 1938 m. išleistas „Kirčiuotas Lenkiškas Lietuvių Kalbos Žodynas“ ypatingai buvo plačiai naudojamas Lietuvai atgavus Vilnių ir Vilniaus kraštą. Dar ir šandien jis tebėra pajieškomas ir gaunamas kai kuriuose Vilniaus antikvariniuose knygynuose.

Paskutinio karo metu ir per visas kitas suirutes dr. J. Šlapelio žmona Marija Šlapelienė (kuri, beje, šių metų birželio mėn. 5 d. tebegyvendama Vilniuje sulaukė 90-ties metų) išsaugojo Vilniuje vyro kultūrinį palikimą. Didžiojo Lietuvių Kalbos Žodyno redakcija nusirašė iš J. Šlapelio kartotekų tūkstančius jo surinktų žodžių, su priegaidėmis ir pavyzdžiais, ir juos įtraukia į Vilniuje leidžiamą žodyną.

1965 m. Vilniaus Universiteto absolentė D. Štuinaitė, naudodamasi M. Šlapelienės archyvu, paruošė-parašė diplominį darbą bibliotekinių srityje, tema „Kalbininko Jurgio Šlapelio Rankraštinis Palikimas“.

Be visų anksčiau suminėtų darbų dr. J. Šlapelis nuo dar jaunystės metų reiškėsi visuomeninės veiklos baruose, aktyviai dalyvavo įvairiose lietuviškose organizacijose bei kovoje dėl lietuvių teisių seniau rusų, paskui lenkų okupuotame Vilniuje.

GŽS

PASAULIO IR AMERIKOS LIETUVIŲ GYDYTOJŲ SĄJUNGOS VEIKLA

CENTRO VALDYBA

Pirmininkas: V. PAPROCKAS, M.D.

85 - 105th Street Richmond Hill, N.Y. 11418

Sekretorius: B. RADZIVANAS, M.D.

84-16 110th Street, Richmond Hill, N.Y. 11418

PASAULIO LIETUVIŲ GYDYTOJŲ S-GOS IR AMERIKOS LIETUVIŲ GYDYTOJŲ S-GOS DRAUGIJŲ VALDYBOMS:

Maloniai prašome priminti savo skyrių nariams, kad pasiskubintų sutvarkyti šiuos nutarimus:

1. Nuo 1970 metų sausio 1 dienos sąjungos mokestis \$5.00 (vietoj buvusio \$3.00)
Šis naujas sąjungos mokestis priimtas Septintojo PLGS ir ALGS Atstovų Suvažiavime 1969 m. rugpiūčio 31 d., Toronto, Kanadoje.
2. Lietuvių Gydytojų Biuletenio prenumerata — \$6.00 metams.
3. PLGS ir ALGS Centro Valdyba savo posėdyje 1969 m. spalio 4 d. nutarė prašyti visų Liet. Gydytojų Dr-jos skyrių knygos Lietuvos Medicinos istorijos išleidimui paskirti po \$20.00 nuo kiekvieno nario iki 1970 metų pabaigos.

Centro Valdyba tikis, kad visi kolegos gydytojai ir gydytojos grįžę iš malonių vasaros atostogų pasirūpins Sąjungos rėmimu.

**Pasaulio Lietuvių Gydytojų Sąjungos
ir
Amerikos Lietuvių Gydytojų S-gos
Centro Valdyba**

NEW YORKO LIETUVIŲ GYDYTOJŲ DRAUGIJA

Š. m. birželio mėn. 6 d. įvyko visuotinis draugijos narių susirinkimas ir kartu narių bei svečių pobūvis d-ro A. Narvydo sodyboje, Long Island. Pagrindinė posėdžio tema buvo numatyta apsvarstyti PLGS-gos Narių Suvažiavimą New Yorke 1971 metais ir svarbiausiai suda-

P.L.G. ir ALGS išleistas ženklelis. Galima gauti: „Darbininkas“, 910 Willoughby Ave., Brooklyn, N.Y. 11221.

ryti Organizacinį Komitetą Suvažiavimo pasiruošimo darbams. Tai buvo sklandžiai ir sėkmingai atlikta. Tačiau, komiteto svarbūs ir atsakomingi uždaviniai palieka dar labai aktualiūs mums visiems, kaip dabar, taip ir dar daugelis mėnesių priešakyje. Palinkėsime komiteto nariams sėkmės!

Atidarydamas posėdį, dr. V. Avizonis, kaip

v-bos pirmininkas, pirmiausia sveikina **d-ą A. Gasiūną** 80 m. sukakties proga ir praneša, kad **d-ras B. Matulionis** yra taip pat pasveikintas telegrama 75 metų proga (dr. B. M. ir gydytojai iš Bostono negalėjo dalyvauti dėl svarbių visuomeninių išpareigojimų Bostone, kaip buvo pranešta iš anksto laišku); taip pat buvo pasveikinti dr. S. Petrauskas su ponia ir dr. Jonas Jankauskas su ponia, kaip jaunavedžiai. Po to jis kviečia **d-ą Vyt. Damijonaitį** perimti iš jo pirmininkavimą; tas sutinka ir duoda žodį namų šeimininkui ir v-bos išdininkui, d-ruui A. Narvydui. Kaip šeimininkas, jis džiaugiasi ir dėkoja už gausų atslankymą, nežiūrint lietingo oro. Kaip išdininkas per ilgus metus, jis neturi jokių ypatingų keblumų ir sunkumų, jei kai kas iš narių pamiršta ir pasivėlina atsiųsti nario mokestį. Metų gale jis visuomet siunčia prenumeratos pinigus už Biulettenį ir nario mokestį PLG Sąjungai už 30. pastovius narius, primokant iš savo kišenės už pavėlavusiuos, su kuriais prie progos vėliau atsiskaito; pinigų likutis jam užtenka raštinės išlaidoms, skelbimams spaudoje ir jis nuostolių neturi, todėl dėkoja nariams už sklandų bendradarbiavimą. D-ro A. Narvydo kalbą palydėjome plojimais.

Tolimesnėje posėdžio dienotvarkėje užsisebėjusi draugijos valdyba, taip pat revizijos komisija buvo vienbalsiai perrinktos sekantiems metams, su plojimais. (Valdybos ir rev. komisijos narių pavardės su adresais rasite š. m. Liet. Gyđ. Biuletenyje nr. 2, puslapyje 67).

Toliau su labai pakelta nuotaika sekė PLGS Organizacinio Komiteto Narių Rinkimai. Buvo išrinkti 5 nariai ir 6 kandidatai, būtent, (pagal alfabetą):

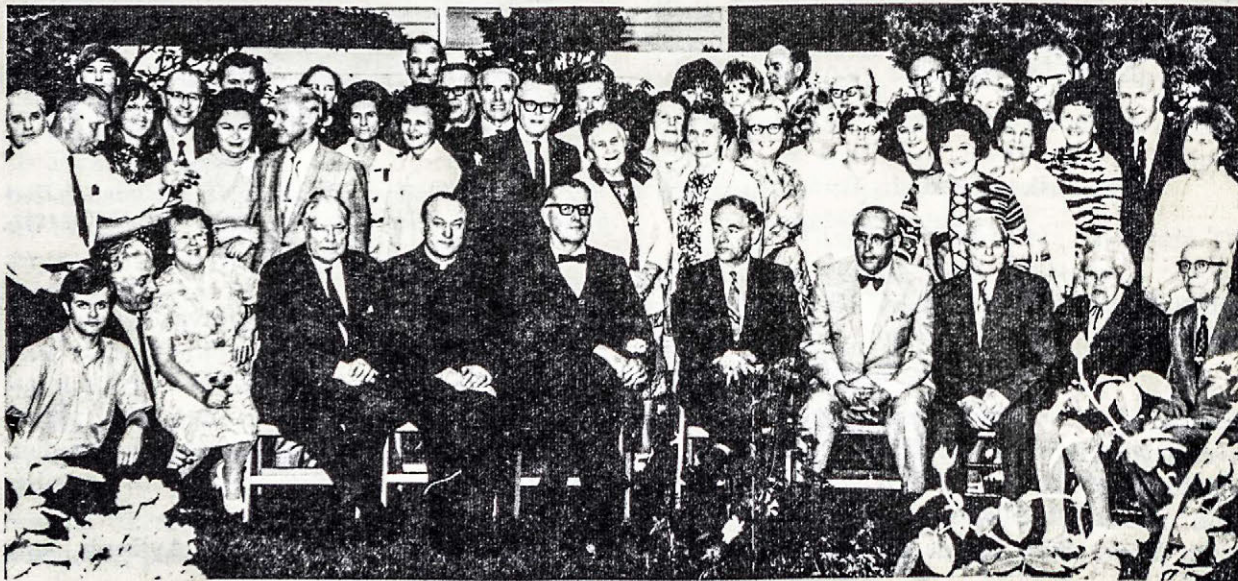

NARIAI:

Dr. Vyt. Damijonaitis
 Dr. Regina Saldaitienė
 Dr. Ibsenas Skeivys
 Dr. Aldona Skripkutė
 Dr. Marija Žukauskienė

NARIAI-KANDIDATAI:

Dr. Vaclovas Čekas
 Dr. Filomena Ignaitienė
 Dr. Benediktas S. Jankauskas
 Dr. Julia Skripkienė
 Dr. Julita Trojanienė
 Dr. Jadvyga Vytuvienė

Organizacinio komiteto sudarymo proga PLGS-gos narys, dr. B. Radzivanas prašo žodį. Jis pabrėžia nepaprastai svarbų ir atsakingą uždavinį, pavestą komitetui. Suvažiavimo pasiruošimo darbai turi būti planingai ir kruopščiai apsvarstyti, kad tas retas įvykis sėkmingai pavyktų ir iškeltų ne tik N. Y. apylinkės lietuvių gydytojų, bet ir Pasaulio Lietuvių Gydytojų Sąjungos prestižą. Garsas apie tą įvykį turi nuaidėti plačiai ir toli už mūsų didžiulio N. Y. miesto ir net už Amerikos kontinento. Jis linki komitetui geros sėkmės.

Toliau aptariamas finansų reikalas. Balsų dauguma nutarta apdėti kiekvieną N. Y. Apylinkės lietuvių gydytoją \$50.00 mokesčiu. Tas pinigų bus lyg sąlyginė paskola iki suvažiavimo uždarymo ir, eventualiai, bet paskolos dalis bus gražinta, jei pasirodys ji buvo surinkta su ištekliu. Pinigai yra reikalingi jau dabar, ypač, rankpinigiams už nuomojamas patalpas iš anksto. Keli nariai įteikė čekius čia pat, posėdžio metu. Nariai yra prašomi tuo pasirūpinti. Pinigus reikia siųsti adresu:

N. Y. Lithuanian Medical Association
D-rui A. Narvidui,
409 Larkfield Rd.,
E. Northport, L. I., N. Y. 11731

Sekančiu kalbėtoju buvo svetys, tėv. **Juvenalis Liauba, O.F.M.** Gražiais, kilniais ir jautriais žodžiais jis dėkojo gydytojams už aukas Pranciškonų Namams statyti New Yorke. Dar labiau jautriais žodžiais jis apeliavo į gydytojus ir toliau, ateityje, tęsti paramą tam brangiam, tautiniam Jaunimo Židiniui lietuvybei ugdyti. Jo kalba buvo palydėta plojimais.

Šia proga d-rui V. Avižoniui kilo sumanymas prašyti ir pavesti jaunai vaikų ligų gydytojai **A. Skripkutei** rūpintis jaunimo organizacijomis. (Idomu pažymėti, kad d-rė A. S. atsilankė posėdį pirmą kartą drauge su motina, dantų gydytoja, ir tėvu, veterinarijos gydytoju, dr. Julia ir dr. Stasiu Skripkais. Iš jaunimo pobūvyje buvo dar d-rės **J. Trojanienės** ir dantų d-rės **E. Vilčinskienės** dukterys-studentės.)

Pagaliau, dr. V. Paprockas demonstruoja lakštus su 100 markučių ant vokų klijuoti. Margas paveiksliukas ant markutės yra labai gražus, tautinio stiliaus ir liūdią apie tėvynės pavergimą. Markutės yra išleistos PLGS-gos sumanymu. Jos yra jau parduodamos po vieną dolerį už lakštą, t. y. po 1 centą už markutę.

Jos neabejotinai pagražins laišką — sako dr. Paprockas, — bet pavergėjams kiekviena markutė tarnaus, kaip kulipka prieš juos.

Posėdyje dalyvavo 20 med., 5 dangu, 2 veterinarijos gydytojai.

22 svečių atsilankė į pobūvį. Jų tarpe, be kun. Liaubos, buvo Gen. Konsulas Anicetas Simutis.

OHIO

Ohio Lietuvių Gydytojų Draugiją savo tradicinę premiją paskyrė **prof. Antanui Maceinai**, kuris profesoriauja Muensterio Universitete, Vokietijoje. Naujasis veikalas, tik ką išleistas Vakarų Europos Lietuvių sielovados pastangomis „Bažnyčia ir pasaulis“ gvildena šių dienų problemas, kurios kuniguose ir pasauliečiuose, sukelia daug abejonių ir susimąstymo mo.

Dantų gydytojas G. Šimkus su dr. Pacevičiene ir Aleksandravičiene.

Priešmokyklinio amžiaus mokiniai, Australijoje, Adelaidėje.

AMERIKOS LIETUVIŲ GYDYTOJŲ
DRAUGIJOS VALDYBOS

b

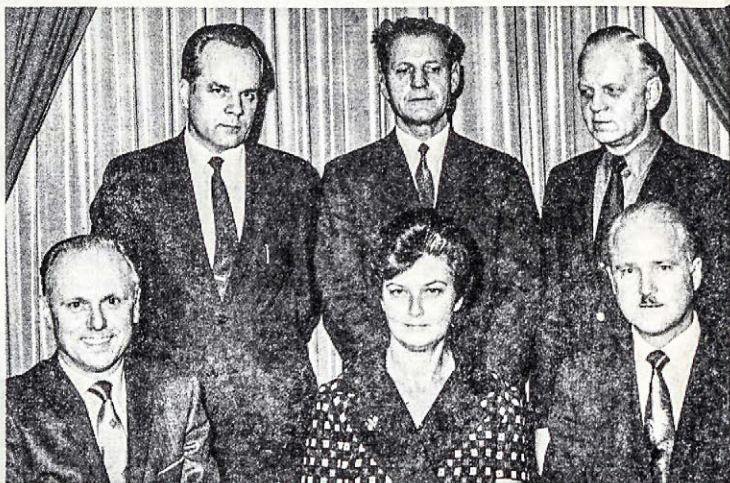
a

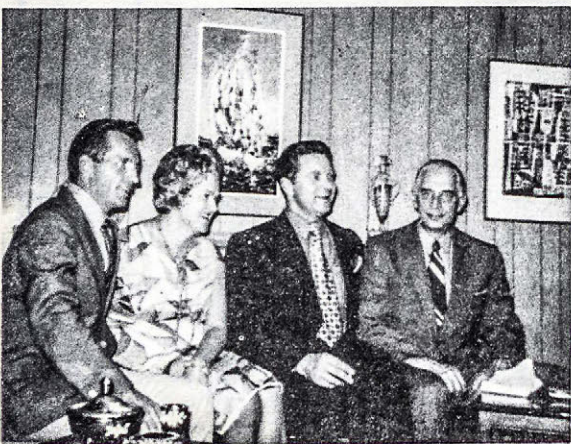
c

d

e

f

Amerikos Lietuvių Gydytojų Draugijų valdybos.
a) Illinois. b) Kalifornijos. c) Michigano. d) New
Yorko. e) Ohio. f) Kanados.

Dantu Gydytojų Skyrius

Veda dr. R. Povilaitis

NE MŪS ČIA ŽEMĖ...

Jonas Minelga

Ir čia tas pats mėnulis šviečia
Ir saulė šildo ta pati,
Kodėl širdy tiek skausmo spiečias
Ir byra ašara karti?

Tie pats miškai... Berželiai, uosiai
Purieną žydinčią randi,
O niekam čia nepasiguosi,
Kai vargo vieškeliu brendi.

Laukuos javai tie patys noksta,
Siūbuoja smilgos pakelios...
Veltui statai svajonių bokštą, —
Dalia čia niekad neliūliuos.

Tas pats dangus... Sietynas mirga
Kaip ten prie Nemuno kadais...
Ėjai, vijais likimo žirgą, —
Laimužę, džiaugsmą praradai.

Ir nebelauk! Praeis dalia pro šalį,
Aplenkis takeliais tolimais...
Vešliuos javuos čia tu... kukalis, —
Ne mūs čia žemė, ne namai!..

Gal ir ne visi šio gražaus eilėraščio žodžiai
tinka mums ir šiems laikams, bet kartais tenka
pagalvoti kaip buvo tada, gyvenant tėvynėj.

Daugelis iš mūsų jau esam labai pripratę
šiame krašte, mokam kalbą, žinom papročius,
žinom valgius, žinom kaip rengtis ir elgtis. Po
truputį vis daugiau užmirštam tėvynę, užmirš-
tam jos nelaisvę ir dažniau numojam ranka, a
ką jau padarysi...

Daugelis mūsų vaikų jau beveik nemoka lie-
tuviškai. Kalba su tėvais namie angliškai. O ką
jau bekalbėti apie vaikų vaikus.

„Ir čia tas pats mėnulis šviečia, ir saulė šil-
do ta pati...“ — teisybė, bet kai pagalvoji apie
senus laikus, vistiek kažkaip lieka daug gerų,
gražių atsiminimų ir „skausmas spiečias ir byra
ašara karti...“.

Jaunimui tas yra nesuprantama ir iš jų ne-
galima tikėtis supratimo, nes čia jų žemė, čia
namai. Mes tik galim jaunimui papasakoti, at-
sakyti į jų klausimus ir stengtis įžiebtį šiek

tiek meilės tėvų kraštui, kurio jie niekada ne-
matė ir neįjuti.

„O niekam čia nepasiguosi...“ Kas gi klau-
sys tavęs, kas supras, kam gi rūpi? Niekam
kitam, o tik savo tautiečiui, kitam savo likimo
draugui. Jūs kartu praleidot vaikystę, jaunys-
tę, kartu mokėtės, gal kartu apleidot tėvynę
bėgdami nuo priešo. Jūs turit daug senų prisi-
minimų — linksmų ir liūdnu.

„Tas pats dangus... Sietynas mirga kaip
ten prie Nemuno kadais...“ Mes esame po tuo
pačiu dangumi, nors gal tūkstančiai mylių nuo
viens kito. Kaip mes galim pakalbėti, susitikti,
pasidalinti įspūdžiais?

„Vešliuos javuos čia tu... kukalis — ne mūs
čia žemė, ne namai!..“ Nors ir labai ilgai čia
gyveni, vistiek ne tas... Nesijauti kaip namie.
Skiriasi kalba. Maloniau ir lengviau kalbėti
sava kalba, bet ne visada gali, ne visada tinka.
Esi tarp svetimų, jie tavęs nesupranta, reikia
kalbėti, kad suprastų.

Taigi kas mus riša, kam galim pasiguosti,
ko galim išklaudyti, pasidalinti džiaugsmomis,
nuotykiomis ir nuveiktais darbais? Argi ne per
mūsų visų Lietuvių Gydytojų Biuletinį? Jis
jau švenčia dešimt metų sukaktį ir atrodo
gyvuos ir tobulės toliau. Jis aplanko visame pa-
saulyje išsisklaidžiusius mūsų didelės šeimos
narius su lietuvišku žodžiu, straipsniais ir nau-
jienomis. Kaip kitaip mes galėtumėm vienas
su kitu pasikalbėti, pasitarti — būdami taip pla-
čiai išsisklaidę?

L. G. Bkuletėnis yra vienintelis tikras ir
nuolatinis išeivijos gydytojų ryšys. Tą ryšį
neatstoja nei Pasaulio Lietuvių Gydytojų
Draugija, nei atskirų valstijų draugijos. Tą ge-
riausiai atlieka tik mūsų Biuletėnis, kuris nu-
eina pas kiekvieną, kuris juo domisi ir skaito.

Taigi sveikinu šia proga L. G. Biuletėnio
redakciją, darbuotojus, visus prisidedančius
prie Biuletėnio straipsniais ir kitokiais būdais
ir prašau visus lietuvius gydytojus ateityje įsi-
jungti į Biuletėnio tobulėjimą ir augimą, kad
jis būtų tikra pažiba taip puikiai veikiančių vi-
suomenėje ir savo profesijoje mūsų lietuvių
daktarų.

ATŽALYNAS

Veda — DR. M. VYGANTAS

DR. JONAS GUMBELEVIČIUS

Dr. Jonas yra Jono ir Jonės Gumbelevičių sūnus, gimęs 1944 m. birželio mėn. 28 d., Veprių miestelyje, Ukmergės apskrity. Bolševikų okupacijai gręšiant, 1944 m. liepos mėn. 9 d. su tėvais paliko gimtąjį kraštą. Tad kūdikystę ir vaikystę praleido Vokietijos stovyklose ir Belgijoje.

I JAV-bes atvyko 1951 m. rugsėjo mėn. 14 d. Pradėjo mokslą Šv. Širdies mokykloje, St. Louis, Mo. Vėliau lankė St. Louis Universiteto Aukštesniąją mokyklą, kurią baigė vienas iš pirmųjų mokinių.

Baigęs mokyklą įstojo į Northwestern Universitetą, Evansville, Illinois, kurį taip pat baigė su gerais mokslo pažymiais. Mokslo metais jis buvo pakviestas į Phi-Beta-Kappa fraternitę. Taip pat jis priklausė prie studentų korporacijų Sigma New ir Phi-Kappa-Psi.

Lankydamas Aukštesniąją mokyklą ir universitetą buvo labai aktyvus sporte ir už tai yra gavęs keletą atžymėjimų.

Baigęs prieš medicininę mokyklą 1966 m., įstojo į Washington'o Universiteto medicinos fakultetą, St. Louis, Mo., kurį sėkmingai baigė 1970 m. birželio mėn. 1 d. Dabar atlieka interno praktiką St. Louis Barns Vaikų ligoninėje ir planuoja specializuotis vaikų ligose.

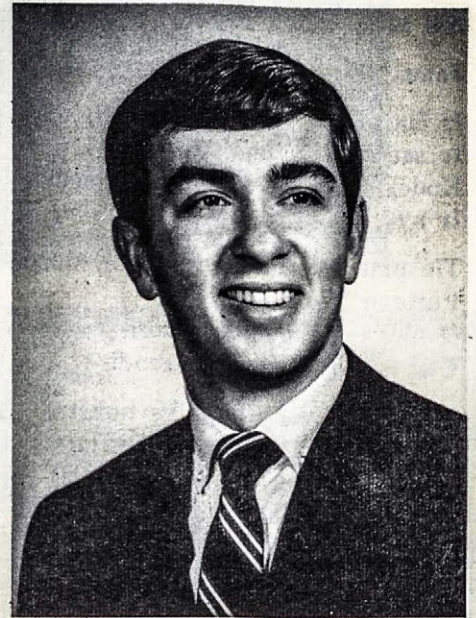
DR. JOVITA JURGILAITĖ-MENDE

Dr. J. Jurgilaitė baigus Heidelberge, Vokietijoje medicinos studijas ir Arizonoje, JAV atlikusi gydytojo interno praktiką, š. m. rugpiučio mėn. išlaikė medicinos valstybinius egzaminus ir gavo teisę verstis profesine praktika ne tik Kalifornijoje, bet ir 18-koj kitų valstybių.

Jovita aukštesniąją mokyklą (Maria High School) baigė Čikagoje. Čia pat lankė ir lituanistinę mokyklą bei dalyvavo liet. skautų veikloje. Vėliau baigė Mandeleino kolegiją, įgydama bakalauro laipsnį.

Mediciną studijavo Vokietijoje, Heidelbergo Universitete, kurį sėkmingai baigė, įgydama medicinos daktaro laipsnį.

Ten pat ištėkėjo už savo kurso kolegos — dr. Mende, kuris irgi baigė mediciną ir šiuo

metu specializuojasi vidaus ligose Bostone, Harvardo Universiteto klinikoje.

Jaunoji gydytojų šeima augina dvi dukreles ir vėliau planuoja grįžti Kalifornijon.

Dr. Jonas Jurgilas, dr. Jovitos tėvas jaugan ilgokai sėkmingai verčiasi gydytojo praktika Granada Hills, Cal. (Los Angeles priemiestyje). Ponia Jurgilienė taip pat dirba ofise ir padeda savo vyrui. Ponai Jurgilai yra aktyvūs visuomeniniai veikėjai. Pastaruoju metu jie įstojo į Lietuvių Fondą su 1000 dolerių įnašu.

Jauniesiems gydytojams linkėtina profesinės sėkmės, o dr. Jovitai nepamiršti lietuvių.

DR. BIRUTĖ PALTAROKAITĖ

Dr. Birutė įsigijo medicinos daktarės laipsnį Mainzo universitete, Vokietijoje 1970 m. birželio mėn.

Jaunoji daktarė yra gimusi 1941 m. lapkričio mėn. 10 d. Vokietijoje. Gyveno ir mokslus ėjo motinos Sofijos rūpestingai glūbojama. Lankė ir baigė gimnaziją. Studijavo Mainzo universitete mediciną. Dabar praktiką atlieka Munstery (Westf.).

DR. ROMAS RIMANTAS KAUNAS

Gimė Skuode, 1944 m. IX. I, besitraukiant į Vokietiją. Pasprukę nuo bolševikų dr. F. Kaunas su šeima apsigyveno Austrijoje. 1949 m. Kaunų šeima atvyko į JAV ir apsigyveno Cicero, Ill. Čia Romas-Rimantas baigė šv. Antano parapijos pradžios mokyklą. Po to mokėsi Marmion Military Academy, Aurora, Ill., Northwestern University, kur gavo bakalauro laipsnį iš psichologijos. Medicinos mokslus baigė Marquette Medical School, Milwaukee, Wis. Šuo metu jaunas daktaras R. R. Kaunas stažuoja McNeal Memorial Hospital, Berwyn, Ill. ir tikisi baigęs praktikuoti, kaip „Family physician“.

1968 m. vedė Gražiną Valeikaite — augina sūnų Rolandą, kuris jau turi 1½ metų.

DR. RIMAS LIAUBA

Dr. Rimas Liauba gimė 1945 m. bal. 15 d. Amerikoj 1966 m. baigė Roger Bacon aukštesniąją mokyklą Cincinnati mieste. 1966 m. užbaigė Meno ir Mokslo Kolegiją Cincinnati Universitete. Tais pačiais metais įstojo į to paties Universiteto Medicinos Mokyklą, kurią sėkmingai baigė šiais metais birželio mėn.

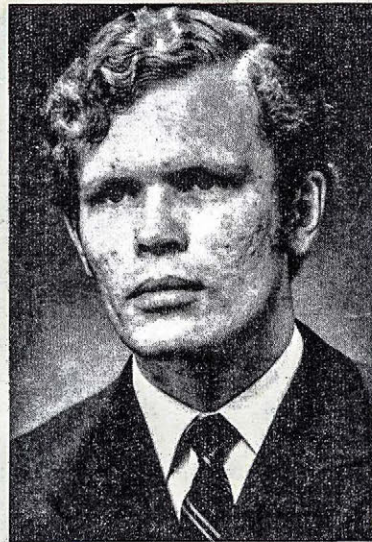
Studijų metu pasižymėjo gabumais, ko dėliai buvo išrinktas Phi Beta Kappa organizacijos nariu.

Tik atvykus Amerikon, Rimui Bostone buvo galimybė lankyti Lituanistinę mokyklą. Gi Cincinnati mieste teko nemažai darbuotis skautų organizacijoje, dalyvaujant stovyklose bei sąskrydžiuose. Neseniai jis įstojo į Orio Liet. Gydytojų Draugiją.

AUSTRALIJA**DR. ALFREDAS RENIGERIS**

Dr. Alfredas Renigeris, naujas medicinos gydytojas, gimė 1944 m., lapkričio mėn. 23 d., Vokietijoje (Drezdene). 1959 m. jis su tėvais atvyko Australijon, kur Mosmane su gerais pažymiais baigė gimnaziją. Buvo priimtas į Sydney Universiteto Medicinos fakultetą, kurį šiais metais sėkmingai užbaigė, įgydamas medicinos daktaro laipsnį. Pastaruoju metu jis atlieka gydytojo interno praktiką Royal Newcastle ligoninėje.

Be savo tiesioginių medicinos studijų, Alfredas daug dėmesio kreipė į studentų veiklą, mėgo muziką, puikiai skambino pianinu, žaidė futbolą ir šachmatus.

DR. ANTANAS SAULIUS NAUJOKAITIS

Dr. A. S. Naujokaitis šiais metais baigė medicinos studijas UCLA Universitete.

Saulius gimė 1943.VI.19 d., Bartininkuose, Vilkaviškio apskrity. 1947 m. kartu su tėvais atvyko Amerikon. Los Angeles mieste baigė pradžios mokyklą ir 1961 m. pradėjo studijas UCLA Universitete. 1965 m. gavęs bakalauro laipsnį iš biologijos mokslų, įstojo į to paties Universiteto medicinos mokyklą. 1967-1968 m. studijavo patologiją, gi šiais metais, išlaikęs valstybinius egzaminus, įgijo medicinos daktaro laipsnį.

Nuo 1951 m. buvo Liet. Skautų organizacijos aktyviu nariu. 1960 m. įstojo į Korp. „Vytis“ ir, 1962 m. davus vyčio įžodį, buvo pakeltas į senjorus. Tais pačiais metais jis buvo išrinktas tos korporacijos Los Angeles skyriaus pirmininku.

1963 m. dalyvavo jubiliejinėj skautų stovykloj, gi 1968 m. — Tautinėj skautų stovykloj. 1968 m. buvo išrinktas į Korporacijos centro valdybą junjorų tyvūno pareigoms eiti. Šiais metais pradėjo eiti Korp! „Vytis“ centro valdybos pirmininko pareigas.

Šiuo metu atlieka medicinos stažą UCLA universiteto klinikose. Jaunas daktaras yra sūnus žinomo lietuvių veikėjo teisininko sktn. filisterio Mykolo Naujokaičio.

Linkime jaun. daktarui eiti medicinos progreso keliu.

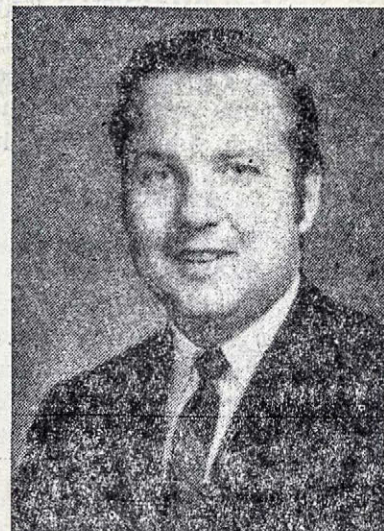
DR. ANTANAS BABELIS (Argentinoj)

Dr. Antanas Babelis š. m. liepos mėn. 23 d. mirė Arizonos miestely, San Luis provincijoj, Argentinoj.

Velionis buvo gimęs 1887 m. Tryškiuose. Ilgai dirbo kaip gydytojas Vilkaviškyje. Į Argentiną nuvyko 1947 m. ir ten dirbo kaip provincijos gydytojas. Jo žmona mirė pereiniais metais. Liko sūnus dr. Stasys Babelis su šeima Argentinoj.

DR. GYTIS ŠIMKUS

Dr. G. Šimkus šį pavasarį baigė Adelaidės Universiteto odontologijos fakultetą, įgydamas odontologijos chirurgo laipsnį. Gytis yra dr. Apolonijos ir muziko Vaelovo Šimkaus sūnus. Jo tėvas 20 metų vadovavo jo įkurtam Adelaidės lietuvių chorui — Lituania.

DR. RAIMUNDAS ČERŠKUS

Dr. Raimundas Čerškus neseniai baigė odontologijos mokslus Washingtono vardo universitete (St. Louis, mieste. Prieš keleta metų tame pačiame universitete jis buvo gavęs keturių metų stipendiją ir tada baigė chemijos mokslus.

R. Čerškus ilgesnį laiką žaidė krepšinio komandoje, aktyviai reišėsi akademinėse organizacijose.

Pereiniais metais laimėjo premiją Amerikos 20-ties studentų grupėje ir galėjo tobulintis bei rašyti mokslo darbus didžiulėse Bostono laboratorijose.

Profesorai Raimundą dažnai ragindavo nesukubėti atidaryti savo dantų gydymo kabinetą, bet toliau studijuoti. Dabar jis, pasirašęs metinę sutartį, pradėjo dirbti ir gilinti savo studijas Michigano universitete.

Raimundas gimė Lietuvoje, Rokiškyje, daktaro Antano ir Onos (Saladžiūtės) Čerškų šeimoje.

DR. ALGIS V. LASAS

Jaunutis Algis atvykęs į Los Angeles mokymasis pradžios mokykloj, ttaip pat lankė ir liuanistinę mokyklą.

Odontologijos mokslus baigė UCLA DENTAL SCHOOL, Los Angeles. Pastaruoju metu atidarė dantų gydytojo kabinetą Los Angeles mieste, 11373 Washington Blvd.

Linkime jaunam daktarui gerai profesiniai sikurti bei įsijungti ir lietuviškon veiklon.

DR. RIMANTAS D. KARKA, ORTODONTAS

Dr. R. Karka 1966 m. Toronto Universitete baigė odontologijos fakultetą, įgydamas dantų gydytojo diplomą. Po 2 metų praktikos Toronte, jis išvyko Čikagon į Lojolos universitetą specializuotis. Ši pavasarį jis gavo magistro laipsnį ir ortodonto specialybės diplomą. (Dr. R. Karkos tezė: „A cephalometric Comparison of Vertical and horizontal growth trends, relating dental and certain anatomical structures, in mandibular centric and rest positions, of angle class I, II and III Malocclusions“)

Dr. Rimantas, šalia mediciniškų studijų, studijavo muziką ir baigė Royal Muzikos Konservatorijos pianino klasę. Tobulinosi muzikoj ir pas muz. St. Gailevičių. Daug kartų jis koncertavo universiteto parengimuose bei lietuviškuose subuvimuose.

Toronte jis baigė Maironio Vardo lituanistinę mokyklą, dalyvavo liet. jaunimo stovyklose ir šoko tautinius šokius.

Pastaruoju metu dr. Rimantas sukūrė lietuvišką šeimą, vedamas Aušrą Mariją Gylytę.

Jaunasis daktaras žada dirbti savo naujoje specialybėje Toronte, Don Mills rajone.

DR. DANGUOLĖ VITKUVIENĖ

Ši pavasarį Danguolė Vitkuvienė baigė Illinois universiteto odontologijos fakultetą ir gavo dantų gydytojos diplomą.

Dr. Vitkuvienė yra gimusi Šiauliuose, kur ir gavo pradinį mokslą. Gimnaziją lankė Seligenstadt'o lietuvių stovykloje, Vokietijoje, o į Ameriką atvyko 1949 metais. Ištekėjusi už dipl. inž. A. Vitkaus, augina du sūnus, kurių vyresnysis, Paulius, 16 metų, lanko vietinę katalikų pradžios mokyklą. Abu vaikai gyvai dalyvauja lietuvių skautų organizacijose, ir mielai padėdavo namų ruošoje mamai siekiančiai gydytojos diplomą.

Dr. Vitkuvienė jau išlaikė valstybinius Illinois egzaminus ir dabar ruošiasi atidaryti privatų dantų gydymo kabinetą.

Naujosios dantų gydytojos vyras, dip. inž. Aleksas Vitkus, baigė elektrotechnikos mokslus Muenchene, Vokietijoje, o Amerikoje gavo magistro laipsnį. Jau ilgesnį laiką dirba elektros tyrinėjimų laboratorijoje McCook, Illinois, kaip vyriausias inžinierius.

DR. ALFREDAS VASILIAUSKAS

Dr. A. Vasiliauskas šiais metais baigė Adelaidės Universiteto odontologijos mokyklą. Jis yra sūnus žinomos solistės Vasiliauskienės, kuri šiuo metu vadovauja chorui — Lituania.

Jaunasis daktaras neseniai sukūrė šeimą ir persikėlė profesiniam darbui į Mount Gambier miestą.

• A. Vaškas ir J. Morkūnas baigė odontologijos studijas Adelaidės universitete ir įsijungė į privačią praktiką.

Moterų Kampelis

IMINTOS AR UŽPUSTYTOS PĖDOS?

I Makštutienė

Žmogaus atmintis trumpa. Visa tai, kas didelėmis pastangomis, pasiaukojimu ir pasišventimu buvo sukurta, dažnam šiandien atrodo natūralu ir paprasta, lyg tai būtų nuo neatmenamų laikų paveldėta.

Giriančių ir peikiančių mūsųose netrūksta. Visose srityse. Ir ne vien privačiuose pokalbiuose, bet ir spaudoje. Tik dažnai, kai patys save giriame ir keikiame, pritrūkstame objektyvumo. O gal ir nėra lengva tą objektyvumą išlaikyti, kai nėra nesuinteresuotos perspektyvos, kai viskas, kas reikia vertinti, yra mūsų pačių sukurta, mūsų tarpe, mūsų širdyse.

Žvelgdama atgal į tuos laikus, kada Biuletentyje ir jame tilpęs Moterų Kampelis žengė netvirtus pirmuosius žingsnius, jaučiu, kad nepajėgsiu pateikti objektyvaus mūsų darbo įvertinimo, nes per daug per ištisa eilę metų buvau su Biuleteni suaugusi. Temėginis versti lapą po lapo ir paruošti nekritikuojančią ir nesveriančią Moterų Kampelio apžvalgą.

Tai turėjo būti 1960 metų vasarą. Tikslios datos neprisimenu. Daktarų Mildos ir Stasio Budrių pastogėn sugužėjo būrys lietuvių gydytojų (gal tai buvo valdyba — nežinau) ir saujelė III. Liet. Gyd. Dr-jos Pag. Moterų Vieneto narių. Illinois Lietuvių Gydytojų Dr-ja imasi iniciatyvos leisti Lietuvių Gydytojų Biuletinį. Moterims skiriami keturi puslapiai, kuriuos aš pati sutikau tvarkyti.

Gerai supratom savo ribotumą ir savo jėgų nepervertinom, nes savo tarpe neturėjom nei rašytojų, nei poečių. Pasiryžom mums skirtus Moterų Kampelio lapus užpildyti savais rūpesčiais ir savais laimėjimais. Tai turėjo tapti lietuvių gydytojų žmonos kasdieninio gyvenimo darbo knyga. Gyvenant tautinio išsilaikymo epochą, ryžtamės kreipti ypatingą dėmesį į tautinio auklėjimo klausimus. Kronikon žadam talpinti mūsų gydytojų žmonių, pasireiškusią lietuvių kultūriniam bei visuomeniniam gyvenime, vardus, pajvairindamos nuotraukomis.

Pirmasis Biuletinio numeris pasirodo 1960

m. spalio mėn. Čia pateikiu autorių vardus ir jų gvildentus klausimus. Nr. 1: I. Makštutienė — „III. Liet. Gyd. D-jos Pag. Moterų Vieneto Nueitas Kelias“ ir Vazvi- „Kas naujo Illinois Pag. Mot. Vienete?“. Nr. 2: I. Makštutienė — „Ar Verta?“. Nr. 3: Dail. V. Balukienė — „Lietuvių Tautinio Meno Kūrinių Pritaikymas šių dienų moderniškame gyvenime“ ir kronika — „Pas mus ir svetur“. Nr. 4: Dail. V. Balukienė — „Lietuvių Tautinio Meno kūrinių pritaikymas šių dienų moderniškame gyvenime“. (Tęsinys) ir kronika. Nr. 5: Dail. V. Balukienė — „Lietuvių Tautinio Meno kūrinių pritaikymas šių dienų moderniam gyvenime“ (Tęsinys), I. Makštutienė — „Sustokime akimirksniui Naujų Metų varpų skambėjime...“ ir kronika. Nr. 6: B. Kožicienė — „Tautiškas lietuvių gydytojų šeimoje“ ir kronika. Nr. 7: Kronika — „Pas mus ir svetur“. Nr. 8: I. Makštutienė — „Laiko tėkmė“, kronika ir „Ohio lietuvių gydytojų žmonių draugija“. Nr. 9: „Vienetas pradeda 1963.“ I. Makštutienė ir kronika. Nr. 10: Kronika — „Pas mus ir svetur“, Nr. 11 ir 12 „III. liet. Gyd. Dr-jos Pag. Moterų Vienetas sveikina A. L. G. sąjungą“, dr. M. Budrienė — „Kosmetika ir alergija“ ir kronika. Nr. 13: I. Makštutienė: „Žengiant į 1964 metus“, S. Klimaitė-Pautienienė — „Iš kelionių dienoraščio...“, Nr. 14: I. Makštutienė — „Vasaros belaukiant“, VazVi- „Reportažas iš saulėtos Floridos“, VazVi- „Konvencijos“ ir kronika. Nr. 15: M. Lenkauskienė — „Mokslo turtai virtuvėje“, ir kronika. Nr. 16 I. Makštutienė — „Ar ne mes patys kalti?“ ir kronika. Nr. 17: Vida Tumasonienė — „Mielosios Gydytojų Žmonos“, Birutė Kožicienė — „Pavykusi Eglutė“ ir kronika Nr. 18: Birutė Kožicienė — „Prisiminimų nuotrupos“, R. Zotovienė — „III. Lit. Gyd. Dr-jos Pag. Moterų Vienetas“ ir kronika. Nr. 19 — B. Kožicienė — „Prisiminimų Nuotrupos“ ir kronika.

Kukliai atšventėm Biuletinio penkmetį. Jaučiau, kad po penkerių metų „Moterų Kampeliui“ reikia naujo vėjo, naujų minčių — naujo veido. „Moterų Kampelio“ redagavimą per-

ima energinga, darbšti, sumani ir lietuviškajai visuomenei gerai pažįstama Birutė Kožičienė. Ji sugeba į bendradarbių eiles įtraukti naujus žmones, „Moterų Kampelis“ pagyvėja, pasidaro įdomesnis, platesnis savo apimtimi. Nr. 20 B. Kožičienė — „Prisiminimų nuotrupos“, Dalia Bobelienė — „Stipendijų Fondas“ ir kronika. Nr. 21 — B. Kožičienė — „Mielosios Biuletenio Skaitytojos“ ir „Mes slidinėjame,“ VazVi — „Pagalbinio Moterų Vieneto „Eglutė“ Čikagoje Vida Tumasonienė — „Mielosios Pagalbinio Vieneto Narės“, Stipendijų Fondo aukotojų sąrašas ir kronika. Nr. 22 „Laiškas iš Lietuvos“ ir kronika. Nr. 23 — A. Beinorienė — „Kelionės įspūdžiai iš Marocco“. „Komunizmas Statistikoje“ (Iš „Intelligence Report“ ir kt.) ir kronika. Nr. 24 — A. Beinorienė — „Kelionės įspūdžiai iš Macocco“, Ill. Pag. Moterų Vienetas“, Kodėl Moterys ilgiau gyvena nei vyrai?“ (Pagal dr. K. Boucot), kronika ir „Paauglys-Literatūra-Herojus“ („Literatūra ir Menas“). Nr. 2 — A. Beinorienė — „Kelionės įspūdžiai iš Marocco“, „Kalėdų Eglutė“ ir „Ar žinai?“, „Spaudos Deimantukai“. Nr. 27 — S. Pautienienės „Laiškas iš Los Angeles „Iš Chicagos Pag. Moterų Vieneto veiklos“ ir kronika. Nr. 28 — B. Kožičienė — PLGS suvažiavimas“ ir Ill. Pag. Moterų Vienetas pradeda 1967 darbo metus“ kronika. Nr. 29 — E. Kuprevičiūtė-Bergienė „Žvilgsnis į smuiką istorinėje šviesoje“ ir kronika. Nr. 30 — Milda Lenkauskienė — „Prisikėlimo belau-

kiant“, E. Kuprevičiūtė-Bergienė „Žvilgsnis į smuiką istorinėje šviesoje“, ir „Laikraščių perliukai“. Nr. 31 — B. Kožičienė — „Malonios Skaitytojos“ „Iš Ill. Moterų Veiklos“, „Mūsų šeimoje“ ir „Amerikos Pagl. Mot. Vienetas švenčia savo 50 metų jubiliejų“ ir „Britų ir amerikiečių gydytojų žmonos“ (Med. Tribune).

Gaila, labai gaila, kad pereitame „Biuletėnyje“ B. Kožičienės laiškas yra atsisveikinimo žodis: Birutė atsisako toliau redaguoti „Moterų Kampelį“. Naujos redaktorės nesurandam.

Dėka energingos Biuletenio redaktorės dr. M. Budrienės, „Moterų Kampelis“, kaip tas pelkių žiburėlis, dar blykstelia ketveriuose Biuletenio numeriuose. Numeriai 32 ir 33 įjungiami „Kronikon“. Nr. 35 — „Moterų Kampelyje“ rašo Sadauskienė — „Gydytojo Žmona“ ir dr. A. Aleksandravičienė — „Gyvenimas Prancūzijoje“ ir „Iš Ill. Liet. Gyd. Pag. Moterų Vieneto veiklos“. Nr. 37 — A. Grinienė — „Kalėdų Eglutė“ ir Ill. Pag. Moterų Vienetas“.

Kažkodėl mintin įkyriai skverbiasi „Užgeso Žiburiai“ posmo žodžiai. Tačiau nenorėčiau tikėti, kad, ištesėję beveik dešimtmetį, nepajėsim eiti toliau. Nepakanka, kad „Moterų Kampelis“ tebutų klajojantis pelkių žiburėlis ir kada-nekada pasirodytų. Nesiteisinkim nesugebėjimu nei laiko stoka. Tereikia noro. Mes visos nešam atsakomybę už „Moterų Kampelio“ gyvastį, nenumarinkim jo savo šaltumu. Ištesėjimo reikalauja mūsų tautinė savigarba.

STIPENDIJŲ FONDO PENKMETIS IR JO ATEITIS

Dalia Bobelienė

Prieš šešerius metus Illinois Lietuvių Gydytojų Draugijos Moterų Vieneto narės rimtai svarstė reikalingumą sukurti savo stipendijų fondą. Šią idėją išsamiai išnagrinėjus, buvo išdirbtas statutas ir tik 1965 metais minėtas Fondas buvo oficialiai įkurtas. Tikėtasi, kad šio Fondo įsteigimas turės savo prasmę ir jam tikrai netruks kandidatų. Tačiau mūsų tarpe buvo ir tokių, kurios abejojo, ar atsiras gydytojų šeimų, kurioms būtų reikalinga finansinė parama dėl užbaigimo jų vaikams pradėtų mokslų. Steigėjos ypatingai galvojo apie pagalbą studentams studijuojantiems mediciną. Tačiau, atsižvelgiant į mūsų mažą aktyviųjų narių skaičių (tik apie 25), buvo nutarta neperšokti savo pajėgumo ribų. Todėl buvo nu-

spręsta sąlyginai, jeigu neatsirastų kandidatų iš Illinois Liet. Gyd. Draugijos šeimos, tai stipendijos galėtų būti skiriamos bet kuriam lietuviui studentui studijuojančiam mediciną.

Taigi, įkūrus šios rūšies stipendijų fondą, pradėjome nagrinėti, iš kur gi tuos pinigus gauti, kaip juos surinkti, kad galėtume užbręžtą idėją praktiškai įgyvendinti. Vieni siūlė daryti balių, kiti naujų metų sutikimą, tretį — pardavinėti sveikinimų korteles, daryti loterijas, uždėti narėms atitinkamą mokestį. Idėjų būta daug ir beveik visos jos buvo išbandytos. Tad mūsų Eglutėse atsirado loterijos per gydytojų balius buvo pravedami rožių valsai, suruošta loterijos iš paaukotų dovanų bei mūsų menininkų kūrinių. Tos pramogos atnešė į mū-

sy tuščią kasą net keletą šimtų dolerių. Be to, mes užsidėjome po 5 dol. priedų prie mūsų nario mokesčio ir atitinkamus mokesčius vienon siuntimo kalėdinių sveikinimų. Tačiau iš pradžių savo Fondo didžiausių pajamų tai ir nepramatėm, būtent, mirties atvejais, vietoje gėlių aukojimą Fondui. Taip pat, norėdamos įamžinti savo kolegų ar šeimos narių atminimą, pradėjome skirti stipendijas atskirų asmenų vardu, kaip pavyzdžiui, A. A. Dr. V. Kožicos, arba Rolando Kauno.

Atsiradus daugiau lėšų, Vieneto veikla irgi pagyvėjo. Vienetas kasmet ne tik rėmė įvairias šalpos organizacijas, lietuvių jaunimą, kaip pavyzdžiui skautus, ateitininkus, bet ir dar pajėgė kasmet įdėti po keletą šimtų į stipendijų fondą. Taigi, kūrybingas darbas ėjo pilnu tempu ir mes jautėme, kad ne tik yra garbinga padėti kitiems, bet taip pat malonumą turėjome, kad buvo galimybė aprūpinti ir savuosius. Mums buvo kur kas lengviau suprasti finansinius trūkumus bei jų nedateklus pas mūsų šeimos narius.

Stipendijų fondo augimas per 5 metus buvo gan žymus, nes surinkta virš 5000 dolerių, nežiūrint į tai, kad Vieneto narių tebuvo tik apie 40.

Kaip mums pavyko surinkti tokią didelę sumą pinigų ir apie pusę išdalinti?

1965 metais buvo išrinkta penkeriems metams darbinga ir pajėgi to Fondo valdyba, kurią sudarė: pirm. Dalia Bobelienė, vice-pirm. Janina Vienužienė, išdin. — Valė Mažeikienė ir sekretorė — Aldona Mažeikienė. Vieneto pirmininkės bei įgaliotinės ėjo pareigas pasikeisdamos. Jos buvo: Vida Tumasonienė, Liucė Dargienė ir Irena Zibienė. Dar net nespėjus valdybai susiorganizuoti ir susirinkti, kai buvo gautas pagalbos prašymas iš gydytojo našlės. Bet deja, dėl stokos lėšų, tuo momentu jai negalėjome padėti, nors vėliau jos sūnui buvo paskirta mokslui eiti stipendija. Pastarasis prašymas vienetui buvo lyg ir paskatinimas stiprinti to fondo finansinę padėtį, numatant, kad ateity bus daugiau prašančiųjų pagalbos. Realizuotos idėjos buvo akstinas tolimesniam darbingumui. Pradėję šelpti stipendiatą, turėjome jį šelpti ir toliau, nes mokslą tęsiant, pagalba vis būna reikalinga ir toliau. Todėl įsipareigojė, turėjome rūpintis Fondo lėšomis ir siekti jo papildymų. Dėl įvairių priežasčių stipendinin-

kai keitėsi, kaip tai, pašaukus į kariuomenę, gimnaziją uždarius ir panašiai.

Dėl netikėtų finansinių pasikeitimų šeimoje, turėjome ir prašymų paskoloms gauti. Šeimas prašytojų stengėmės kaip galima greičiau patenkinti, kad vaikams nereikėtų nutraukti mokslus eiti.

Negana to, sušelpėm vieną medicinos studentą Vokietijoje, kuris buvo baigęs Vasario 16 gimnaziją, jo tėvas buvo miręs, gi motina buvo nesveika. Jie niekur pagalbos nesurado. Minėtas studentas turėjo ilgas valandas dirbti ir studijuoti. Prieš porą metų jis kreipėsi į lietuvius gydytojus, tačiau jo prašymas kažkodėl nebuvo patenkintas. Todėl gerai žinodamos jo susidariusią sunkią padėtį, stengėmės jam bent truputį padėti.

Gan daug turėjome prašymų ne tik iš Šiaurinės Amerikos, bet ir iš Pietų Amerikos. Juk visi mes puikiai žinome, kaip ilgai tęsiasi medicinos mokslai ir kiek daug kainuoja juos baigti, todėl nepaprastai sunku yra atsukti nugarą „būsimiems šeimos nariams“, atsisakant juos paremti.

Šiuos gražius mūsų Vieneto pavyzdžius iškeliam, norėdamos pabrėžti didelę reikšmę tų stipendijų. Kaip išgirstam pagalbos šauksmą, tai atsiranda noras bei pajėgumas dirbti.

Bet visam kam yra ribos. Tik po 5 labai derlingų metų, mes matome, kad mums nėra galimybių savo veiklą išvystyti plačiau. **Ar nevertėtų visoms gydytojų draugijoms rimtai pagalvoti apie platesnio masto stipendijų fondą? Fondą medicinos studentams šelpti Pasaulio arba Amerikos Liet. Gydytojų Sąjungos rūmuose?** Mes visus ir visas organizacijas šelpiam, bet faktinai apie savuosius tiesioginiai ir nepagalvojame. Prisimindami senus laikus, apie 20 metų atgal, žinome, kad daugelis medicinos studentų pajuto pagalbos ranką, ar tai iš Balso, ar iš Raudonojo Kryžiaus, ar iš Caritas institucijų, kurios daugeliui padėjo baigti studijas. Nors anų laikų finansinius reikalavimus negalime lyginti su šiandieniniais. Esame įsitikinusios, kad jeigu prasiplėstų tas šalpos ar stipendijų Fondas ir jeigu apie tai būtų paskelbta viešai, neabejojame, kad teigiamų atsiliepimų būtų pakankamai.

Šiandien III. Liet. Gyd. Draugijos Moterų Vieneto Stipendijų Fondas veikia gerai ir mes esam laimingos, kad galime ir gal galėsime ir

ateity padėti tiems, kuriems toji pagalba labiausiai yra reikalinga. Mūsų išsikūrimo prasingumas jau atnešė vaisių. Todėl mūsų pirmas žingsnis jau labai prašosi žengti dar vieną žingsnį pirmyn. Esame įsitikinusios, kad gydytojai ne tik iš Illinois valstijos, bet ir visoj Amerikoj bei kituose kraštuose pritaris minėtam siūlymui ir apsvarsčius šias mintis ir gal atsiras impulsas daugiau padėti medicinos mokslus einančiam jaunimui.

O mes kol kas bandysime tęsti mūsų užsibrėžtus darbus, prašydamos, kad Illinois lie-

tuviai gydytojai pradėtų remti Stipendijų Fondą efektingiau. Be abejo, prie šio darbo galėtų prisidėti ir pati Ill. Liet. Gyd. Draugija. Faktinai tą Fondą nuolatiniai ir uoliai remia tik keletas gydytojų, kuriems mes esam labai dėkingos, nes be jų paramos Fondo lėšos būtų nepakankamos užsibrėžtiems uždaviniams vykdyti. Mes tikim, kad ateity rėmėjų skaičius padidės. Tad ir kviečiam visus į talką prisidėti prie mūsų darbo, padėkime išmokslinti mūsų jaunąjį medicinišką atžalyną, kuriam laimės žiburiai kol kas buvo užtemdinti.

Illinois Lietuvių Gydytojų Dr-jos Pagalbinio Moterų Vieneto 1969-70 metų paskutinis susirinkimas įvyko gegužės mėn. 21 d. pas L. Kilikonienę, Des Plaines, Illinois. Draugijos pirmininkė ir valdybos narės patiekė metinę darbų apyskaitą iš kurios paaiškėjo, kad metų bėgyje draugija turėjo 7 bendrus susirinkimus, 4 valdybos susirinkimus, iškylą į Beverly Shores, Ind. su jaunimu, Kalėdų Egglutės Pobuvį, išvyką į Jim Conway T. V. programą su priešpiečiais ir paruošė vaišes dailininkės V. Balukienės darbų parodos atidarymo proga. Visos narės, o ypač valdyba uoliai padirbėjo, todėl visi projektai ir sumanymai praėjo su pasisekimu.

Vieneto susirinkimas nepamiršo šalpos ir kultūros reikalų. Tam tikslui buvo paskirtos aukos:

Cancer Soc.	\$25.00
Heart Ass'n.	\$25.00
Mentally Retarded Children	\$25.00
Stipendijų Fondui	\$250.00
Gydytojų Biuleteniui	\$25.00
Genocido Parodai	\$25.00
Lietuvos Dukterų Dr-jai	\$25.00

Moterų vienetas per 12 metų šalpos ir kultūros reikalams yra paaukojęs \$6.648.00.

Sekantiems metams buvo išrinkta nauja vieneto valdyba, kuri pasiskirstė sekančiai:

Pirmininkė — L. Dargienė
 Vicepirmininkė — A. Lipskienė
 Sekretorė — D. Bobelienė
 Koresp. sekretorė — J. Vienužienė
 Išdininkė — E. Giedraitienė
 Ryšininkė — A. Vileišienė

Naujai valdybai linkime sėkmės ir naujų idėjų.

Stipendijų Fondo valdyba šiais metais baigė savo 5 metų kadenciją. Fondo pirm. ir iniciatorė D. Bobelienė padarė darbų apžvalgą, iškėlė naujų sumanymų ir pasiūlė, kad nauja valdyba būtų renkama tik 3 metams, nes 5 metai — per ilgą laiką. Susirinkimas tą pasiūlymą balsų dauguma priėmė. Po to vyko naujos Stipendijų Fondo Valdybos rinkimas. Į valdybą buvo išrinktos ir pareigomis pasiskirstė sekančiai:

Pirmininkė — V. Mažeikienė
 Vicepirmininkė — L. Kilikonienė
 Sekretorė — A. Sutkuvienė
 Išdininkė — A. Grinienė
 Kandidatė — E. Razmienė

Susirinkimą uždarė pirm. Žibienė palinkėdama narėms gražių atostogų.

Studentės Vitalija Ruibytė ir Lina Kriaučiūnaitė yra dvi lietuvaitės tarp 105 gambiausių studentų, priimti į University of Illinois Medical Center odontologijos mokyklą. Vitalija Ruibytė yra Chicagos Kernavės tunto Mirgos Skaučių draugovės drauginiokė, akade-

mikių skaučių draugovės valdybos narė ir JAV LB ruožto jaunimo simpoziumo rengimo komisijos narė. Šiuo metu ji kandidatuoja į JAV VI-ją tarybą Chicagos apygardoje. Jos motina dr. A. Ruibienė verčiasi dantų gydytojos praktika Chicagoje.

Ohio lietuvių gydytojų dr-jos moterų pagalbinis vienetas yra įsisteigęs 1957 metais.

Metų metais veikla vystėsi įvairiose srityse: Punsko lietuvių šalpa siuntiniais, ir Vasario 16-tos Gimnazijos šalpa. Per Balfą suteikta parama Sibiro bei Lietuvos žmonėms, sušelpiti Vokietijoje esą ligoniai.

Buvo rengiamos Kalėdų Eglutės ir Velykų Bobučių pobūviai mažiesiems.

Buvo paminėti mirusieji nariai, lankomi ligoniai.

Tikimės, kad ateityje mūsų veikla pagyves — stengsimės tai įrodyti darbais.

Šių metų pirmininkės yra B. Balčiūnienė ir T. Šontienė. Čia pateikiu Ohio liet. gyd. dr-jos moterų pag. vieneto buvusių valdybos narių sąrašą:

Ambrazaitienė, Aželienė, Baltrukėnienė, Balčiūnienė, Brazaitienė, Čepulienė, Degesienė, Eimantienė, Gruzdienė, Juodėnienė, Lenkauskienė, Martušienė, Matulionienė, Ramanauskienė, Sandargienė, Skrinskienė, Šontienė, Stankaitienė, Sukarevičienė, Vaičiūnienė ir Vaitėnienė.

B. Balčiūnienė

Pavasarinis „Piknikas“
pas P. Mažeikiene.

Kalifornijos laiško ištrauka:

„Kalifornija keistas kraštas — erdvi, spalvinga gamta, tempas ir lėkimas, kaip neatskiriama gyvenimo dalis. Galima prie to priprasti.

Rodos minėjau, kad mes, gydytojų žmonos, neturime Vieneto. Mūsų čia permažai. G. Gudauskienė viena pluša, visur pritampa su savo muzika. Ž. Brinkienė augina trejetą, visi auga sveiki ir gražus, A. Devenienė vadovauja Santa Monikos lietuvių klubui, Jusionienė pasinėjusi į Santa Monikos bendruomenės veikimą, Jurgilienė padeda savo vyro kabinete, Kregždienė ir Namikienė niekur nepasirodo, Naujokaitienė anksčiau buvo veikli skautų organizacijoje. Aš pati — anestetistė UCLA, dainininkė, radijo programos vedėja ir klubo pirmininkė. Ligoninėje dirbu pilną laiką. Šeštadieniais yra 45 min. liet. radijo valandėlė, tai visa mano energijos dalis, atydziai taupyta per darbo savaitę, ten sueina. Paskutiniu metu pradėjo sunkiau dainuotis, bet labai esu užsispyrusi išleisti plokštelę.

Kaip matai, toli mes nuo viena kitos, pasimatome per vyrų susirinkimus, ir tai labai retai, tada pasisveikiname, keliais žodeliais persimetame.

Dirbame, kur tik galime, pozityvų, sakyčiau, lietuviškoje visuomenėje darbą ir vengiame išeiti kaip daktarienės. Esame kviečiamos į darbą amerikiečių pag. vieneto, bet daugeliui iš mūsų laiko nebeužtenka.

Tavo

Stasė

Chicagos dantų gydytojos.

AUSTRALIJA

● 1970 m. gegužės mėn. įvyko 19-tas Australijos dantų gydytojų kongresas Brisbanėje, kuriame dalyvavo ir keletas lietuvių: dr. K. Gumeniukienė, dr. O. Grudzinskienė iš Sydney, dr. V. Aleksandravičienė ir S. Pacevičienė iš Adelaidės.

New York'o dantų gydytojos.

ILLINOIS

● Chicagoje įvyko aštuntas ateitininkų kongresas, kongreso rengimo komiteto pirm. dr. P. Kisieliūs.

● Dr. F. Kaunas šiemet išrinktas bendrosios praktikos skyriaus vedėju Loretto ligoninėje Chicagoje, taip pat vadovauja Ill. Acad. of Gen. Practice West Side padaliniui.

● Laima ir dr. Algis Pauliai susilaukė pirmagimio sūnaus Vido Konstantino.

Dr. J. Vidžiūno taikos misija Vietname. The Daily Pantagraph, Bloomington-Normal, Illinois laikraštis aprašė dr. Juozo Vidžiūno, gyvenančio Lexingtone, savanorišką „taikos misiją“ Vietname.

Jo kelionę suorganizavo Amerikos medikų draugija. Vietname išbuvo du mėnesius katalikų seserų laikomoje ligoninėje Qui Nhon mieste, kuriame yra 50,000 gyventojų. Gydytojas ten labai reikalingas. Malaria, džiova, dizenterija ir daugybė kitų ligų kankina gyventojus. Iš ligoninės, kurioje yra 110 lovų, kai kuriom dienom išgabendavo po 6-7 mirusius. Bet buvo pasitenkinimo tiek — sakė dr. Vidžiūnas — kad kai kurie išlikdavo gyvi kaip tik dėl to, kad aš ten buvau.

Dr. J. Vidžiūnas baigė medicinos mokslus Heidelbergo universitete. Paramos susilaukė iš svetimų žmonių, be jų pagalbos nebūtų galėjęs mokslo išeiti. Dėl to ir vyko dabar savanoriu į Vietnamą, į „taikos misiją“, jausdamas pareigą atsilyginti savo patarnavimui taip pat svetimiems žmonėms.

● Dr. Jonas Gintautas š. m. birželio mėn. 13 d. sukūrė lietuvišką šeimą, vėsdamas p. Kristiną Žebrauskaitę. Jaunosius sutuokė kun. J. Kubilius Nekalio Prasad. bažnyčioj, Čikagoj. Dr. V. Dargis buvo piršlys, gi sročia — p. J. Vienušienė. Vestuvių puota įvyko Joseph's restorane, kur svečiai jaunesiems linkėjo visokeriopos laimės.

Baigiant puotą dr. Gintautas padėkojo svečiams už dalyvavimą vestuvinėj šventėj ir už linkėjimus sveikintojams. Pabrėžė, kad ši diena paliks jam gražiausius prisiminimus, kurie skatins ateity dirbti žmonių, o ypač lietuvių tautos šviesesnei atečiai.

Po vestuvių jaunavedžiai išvyko povestuvinei kelionei, lankant žymesnes vietas Amerikoje.

● Dr. Aurelija Palčiauskienė (Ginčiauskaitė), baigus interno praktiką, su savo vyru išvyko atostogų į Europą.

KANADA

● Dr. Romas Staškevičius š. m. gegužės mė vedė Dalią Girčiūtę. Jo brolis kun. J. Staškevičius atliko vestuvines apeigas. Vestuvinėe puotoj jaunosius sveikino dr. A. Pacevičius, Kadanos Liet. Gydytojų Draugijos pirmininkas. Buvo ir daugiau kalbų bei sveikinimų iš visur, net ir iš Lietuvos.

● Med. gydytojas dr. Stasys Šalkauskis š. m. pavasarį baigė internšipą ir dabar atsidaro ofisą šiauriniame Toronte.

● Dr. A. Valadka savo 50 metų sukaktį atšventė savo vasarvietėje „Vanagnyje“ gausių draugų tarpe.

● Med. gydytojas dr. Romas Staškevičius š. m. pavasarį atliko internšipo stažą ir pradėjo dirbti dr. A. Valadkos kabinete.

● Med. gydytojas dr. Gailius Skrinškas atlieka internšipo stažą St. Michel ligoninėje.

● Med. gydytojas dr. Aras Balsys baigia atlikti internšipo stažą ir toliau planuoja įsigyti vidaus ligų specialybę.

● Dr. S. Salkauskis baigęs internšipą atsidarė savo kabinetą Toronte — linkime sėkmės!

● Dr. A. Balsys specializuojasi vidaus ligose Toronte.

● Dr. R. Karka kurį laiką specializavosi burnos chirurgijoje Chicagoje. Šalia specialybės dar ir vedybų pažymėjimą parsivežė, vedė Chicago lietuvaitę ir išvyko Europon povestuvinėn kelionėn.

● Dr. E. Norvaišienė, P. L. G. S-gos garbės narė, kurį laiką sirguliavo. Paskutiniu laiku sveikatai žymiai pagerėjus, vėl aktyviai domisi lietuvišku gyvenimu.

● Kanados Lietuvių Gydytojų naujas valdybos adresas:

Pirmininkas — Dr. A. Lukas-Užupienė
345 Kennedy Ave.

Toronto 9, Ontario

Vicepirm. — Dr. S. Pacevičius
87 Riverwood Pkwy.

Toronto, Ontario

Vicepirm. — Dr. A. Salkus
3188 Grassfire Cr.

Cooksville, Ontario

Sekr. — Dr. A. Balsys
9 Belamine Cr.

Don Mills, Ontario

● Kanados Lietuvių Gydytojų Draugijos valdyba balandžio 29 d. posėdyje paskirstė 1969-70 m. sukauptas lėšas: Vasario 16 gimnazijai \$324, K. L. Fondui \$250 (inėsta \$1350, tikslas — \$2000), Toronto Maironio šeštad. mokyklai \$200, mokslo ir kūrybos simpoziumui Čikagoje \$75, „Varpo“ chorui \$50, „Birbynei“ \$50, N. Pr. Marijos seserų vad. L. Vaikų Namams \$50; iš viso \$999.

ARGENTINA

● Chirurgas dr. Aldo M. Šlepetis, Tornu ligoninės direktoriaus pavaduotojas, balandžio 11-18 d. Kordobos mieste vykusiamė tarpamerikiniame darbo medicinos kongrese padarė mokslinį pranešimą. Jo darbus skelbia ne tik Argentinas, bet ir Ispanijos medicinos žurnalai.

● Dr. Jonas Kunca, turįs savo kliniką „Baltika“ Mendozos provincijos Tanuyan mieste, garsėja kaip gabus gydytojas. Argentinon jis atvyko po II pasaulinio karo su gydytojo diplomu, kurio galiojimą turėjo patvirtinti papildomomis studijomis ir egzaminais Mendozos universitete. Šią vasarą dr. J. Kunca planuoja lankyti Europos universitetuose.

● Dr. Albertas Aleksandravičius, sukūręs šeimą, iš Buenos Aires išsikėlė į Misiones provinciją. Medicinos praktika jis dabar sėkmingai verčiasi 2 de Mayo mieste.

IN MEMORIAM

DR. BRONIUS MINELGA

1969 m. gruodžio mėn. 31 d., po sunkios ir trumpos ligos mirė dr. Bronius Minelga. Velionis gimė 1911 m. lapkričio mėn. 9 d., Padargupių km., Raseinių apskr. 1938 m. jis baigė Vytauto Didžiojo universiteto medicinos fakultetą. Bronius studijuodamas priklausė Stud. Medikų Korp. „Fraternitas Lithuanica“. Dar studentu būdamas jis palaikė glaudžius ryšius su kaimu, kur laisvu laiku — atostogomis jis atlikdavo įvairius kaimo gyventojų sveikatingumo tyrimus bei skaitydavo paskaitas sodiečiams apie higienos bei sveikatingumo reikalus.

Baigus universitetą jis buvo išrinktas Teismo medicinos katedros asistentu. Nuo 1944 m. iki 1951 m. jis ėjo tos katedros vedėjo pareigas, tačiau „Sveikatos apsaugoj“ nėra paminėta, kad jis būtų gavęs docento ar profesoriaus titulą. Atrodo, kad jis nelabai buvo favorizuojamas valdančios partijos, nes jo trumpas mirties nekrologas „Sveikatos Apsaugoj“ pasirodė tik 1970 m. birželio mėn.

1951 m. jis gavo paskyrimą eiti Kauno ir tarprajoninio teismo medicinos eksperto pareigas.

Dr. Minelga buvo aktyvus Teismo Medicinos Mokslinės draugijos narys. Jis yra parašęs nemažą mokslinių darbų iš tuberkuliozės srities, Kauno gyventojų butų higienos klausimais, girtumo laipsnio nustatymui Teismo me-

dicinos praktikoje ir kitomis aktualiomis medicinos temomis.

Neabejotina, dr. Minelga buvo vienas iš seniausių Teismo medicinos specialistų, ekspertų.

DR. MATILDA ZUBRIENĖ

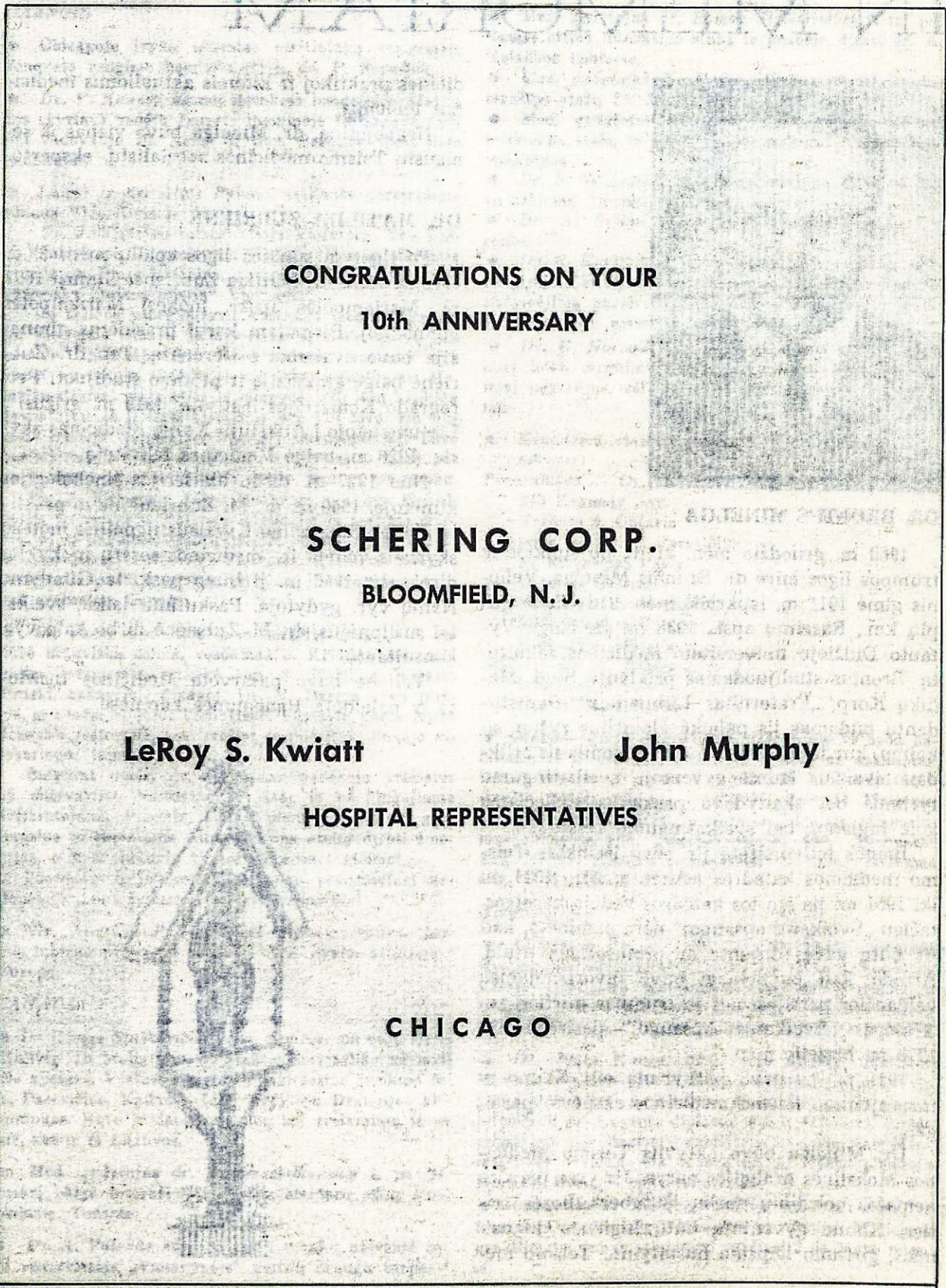
Po ilgos ir sunkios ligos spalio mėn. 2 d. 1970 m. mirė dr. Matilda Zubrienė. Gimusi 1897 m. Mariampolės apskr. mokėsi Mariampolės gimnazijoje. Pirmajam karui prasidėjus gimnazija buvo evakuota į Veronežą. Ten dr. Zubrienė baigė gimnaziją ir pradėjo studijuoti Petrogrado Komercijos institute. 1919 m. grįžusi į Lietuvą įstojo į Aukštųjų Kursų Medicinos skyrių. 1926 m. baigė Medicinos fakultetą.

Nuo 1927 m. dirbo akušerijos-ginekologijos klinikoje. 1940 m. dr. M. Zubrienė buvo paskirta Kauno Raudonojo Kryžiaus ligoninės moterų skyriaus vedėja ir medicinos seserų mokyklos direktorė. 1946 m. ji buvo paskirta Gimdymo Namų vyr. gydytoja. Paskutiniu laiku, sveikatai susilpnėjus, dr. M. Zubrienė dirbo kaip vyr. konsultantė.

Velionė buvo pašarvota Medicinos Institute ir palaidota Panemunės kapinėse.

INVESTMENT

**CONGRATULATIONS ON YOUR
10th ANNIVERSARY**

SCHERING CORP.

BLOOMFIELD, N. J.

LeRoy S. Kwiatt

John Murphy

HOSPITAL REPRESENTATIVES

CHICAGO

PROFESSIONAL PHARMACIES

REMBLAKE — ROCHKES

Apothecary

2421 W. 63rd Street

HE 4-1500

Open Daily 9:30 — 10

Wednesday and Saturday 9:30 — 9

ROCHKES

Medical Arts Pharmacy

3213 W. 63rd Street

WA 5-4787

Open Daily 10 — 10

Sunday 10 — 2

MARQUETTE

Medical Building Pharmacy, Inc.

6132 So. Kedzie Avenue

Open daily 10 — 10

GR 6-3535

Wednesday 10 — 6

Saturday 9:30 — 6

PHYSICIAN'S, DIABETIC'S AND SICKROOM SUPPLIES
WE OFFER A FREE AND EFFICIENT PICKUP & DELIVERY SERVICE

6910 SO. FAIRFIELD AVENUE
CHICAGO, ILLINOIS 60629

HAMES OLDSMOBILE, INC.

2442 West Columbus Avenue

Chicago 29, Illinois

Grovehill 6-1010

FOR THE BEST DEAL AND SERVICE

For those who like to deal with a quality place of business, there is no finer than HAMES Oldsmobile.

The Hames dealership specializes in selling and servicing the medical profession as is attested by it's many happy and satisfied doctors throughout Chicago land.

RETURN TO:

Lithuanian Medical Bulletin
8743 Mobile Avenue
Oak Lawn, Illinois 60453
Return postage guaranteed.